အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

၏

သာမညဖလသုတ်တော်

မြန်မာပြန်

၁၃၄၇-ခုနှစ်၊ ပဌမ ဝါဆိုလ။

နယူးဗားမားပိဋကပုံနှိပ်တိုက်
အမရပူရမြို့။

[၈]

သာမညဖလသုတ်
မြန်မာပြန်ကို ထုတ်ဝေရခြင်း၏
အကြောင်း။

မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူအပ်သော သုတ္တန် ပိဋကတ်တော်များကို သံဂါယနာတင်ရာတွင် ဒီဃနိကာယ်ခေါ် ရှည်လျားသော သုတ်များကို စုပေါင်း၍ ဖွဲ့စည်းထားသော အပိုင်းကို ပဌမဦးစွာ ရွတ်ဆို မှတ်တမ်းတင်ကြ၍ ထို ဒီဃနိကာယ်များ၌လည်း သီလက္ခန်ခေါ် သီလ အစုများကို ပဌမဦးစွာ သံဂါယနာတင်ခဲ့ပါသည်၊ ထို သီလက္ခန်တွင်လည်း ရှေးက ကျွန်တော်တို့ ထုတ်ဝေခဲ့ပြီးသော 'ဗြဟ္မဇာလသုတ်တော်' သည် ဦးစွာသော သုတ်တော်ဖြစ်၍ နက်နဲသော အယူဝါဒများကို ရှင်းလင်းပြထားရာ ဖြစ်ပါသည်။

သာမညဖလသုတ် သည်ကား သီလက္ခန်တွင် ဒုတိယသုတ်ဖြစ်၍ ဝါဒအပေါင်းတို့ ထွန်းကားရာ ထိုအချိန်တွင် အလွန် ထင်ရှားသော ဂိုဏ်းဆရာကြီးများ၏ အယူများ ပြန့်ပွားရာ မဂဓတိုင်း ရာဇဂြိုဟ်မည် မင်းနေပြည်ကြီး အတွင်း၌ပင် အခြားဝါဒ ဦးစီး ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ၏ အဖြေကို မကျေနပ်နိုင်သော အာဏာရှင်တစ်ဦးကို ဘုရားမြတ်စွာ၏ အဖြေများဖြင့် စိတ်ကျေနပ် နှစ်သိမ့်စေရုံသာမက ဥပါသကာအဖြစ်သို့ ရောက်စေနိုင်လောက်အောင် နှစ်သိမ့်ကြည်ညိုမှုကို ရစေလောက်သော ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ အခြေခံ [illegible] တရားတော်ကြီးတစ်ပါးပင် ဖြစ်ပါသည်။

[illegible]

ရဟန်းပြုတယ်ဆိုတာ ဘာလက်တွေ့အကျိုးရှိသလဲ၊ မမြင်ရတဲ့ နောင်ဘဝဆိုတာကို မျှော်မှန်း၍ စိတ်ကူးယဉ်ပြီး မှိုင်းမိနေခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်၊ လက်တွေ့အကျိုး ဘာမျှမရှိဘူး ဟု ခေတ်လူများ စိတ်ကူးဝင်ခဲ့ကြ၏၊ ဤ စိတ်ကူးသည် အသစ်အဆန်း မဟုတ်ပါ၊ အဇာတသတ်မင်းသည် ဤ စိတ်ကူး မျိုး ဝင်ခဲ့၍ အလားတူ အမေးများကို ဘုရားသခင်အား တိုက်ရိုက် မေးခဲ့ဖူးပါပြီ။

ထို့အပြင် ဘုရင်အဇာတသတ်မင်း၏ ခေတ်ကပင် တိုင်းပြည် အုပ်ချုပ်ကြသော မင်းနှင့် အမတ်ကြီးတို့သည် မိမိတို့နှစ်သက်ရာကို ကိုးကွယ်ကြ၍ ဘာသာရေးတွင်အယူဝါဒကွဲကြသော်လည်း တိုင်းပြည် ရေးတွင် သဘောတူ တရားသဖြင့် အုပ်ချုပ် နေကြပုံကိုလည်း ထင်ရှားဖေါ်ပြရာ ရောက်သော ညဉ့်ညီလာခံ၌ အဇာတသတ်မင်း နှင့် အမတ်ကြီးတို့ ဆွေးနွေးကြပုံမှာ နိုင်ငံရေး အမြင်မတူသူတို့ သင်ခန်းစာ ယူထိုက်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် ကျွန်တော် တို့သည် တိုင်းပြည်တွင် လောကီ လောကုတ္တရာ နှစ်ဖက်လုံးကို အကျိုးသက်ရောက်လိမ့်မည် ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဤ စာအုပ်ကိုလည်း ထုတ်ဝေလိုက်ပါသည်။

ဤ စာအုပ် ထုတ်ဝေရာ၌ အမရပူရမြို့ မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်း "အရှင်ဇနကာဘိဝံသ" ဆရာတော်သည် 'ဗြဟ္မဇာလသုတ်'ကို မြန်မာပြန်ဆိုပေးတော်မူပြီးနောက် ဒုတိယမြောက် ဤ 'သာမညဖလသုတ်တော်'ကို ဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ် ရှိစဉ်အခါက ဘုရားသခင်၏ အလိုတော်ကျ နေတော်မူကြသော ရဟန်းတော်များ နည်းတူ ယခုခေတ်တွင်လည်း ရဟန်းတော်များသည် လူအများ၏

ပဋ္ဌာနကြီးမြင့်

ကြည်ညိုနှစ်သိမ့်မှုဖြစ်စေအံ့သောငှါ လည်းကောင်း, ကျွန်တော်တို့၏ ပိဋကတ်တော် မြန်မာပြန်လုပ်ငန်းတွင် နမူနာရစိမ့်သောငှါ လည်းကောင်း, ရတနာ ၃ ပါးအား သဒ္ဓါပွားစိမ့်သောငှါ လည်းကောင်း မြန်မာပြန်ပြီးလျှင် ကျွန်တော်တို့အား ချီးမြှင့်တော်မူပါသည်။

ဤစာအုပ်ကို ဖတ်ရှုလေ့လာကြသူ ရှင်လူအများသည်လည်း ချီးမြှင့်တော်မူသော ဆရာတော်၏ စေတနာနှင့် ကျွန်တော်တို့ (ဝိုင်-အမ်-ဘီ-အေ) စာပေပြန့်ပွားရေးအဖွဲ့၏ ရည်ရွယ်ချက်များအတိုင်း လူအများက ယုံကြည်လေးစားလောက်အောင် ကိုယ်ကျင့်တရား ရှိကြပြီးလျှင် ငြိုးစူးခြင်း, ဝန်တိုခြင်း, မနာလိုခြင်း စသည်းဟူသော တရားဘို့မှ ကင်းလွတ်အောင် ရှောင်ကြဉ်နိုင်ကြ၍ မြတ်စွာဘုရားသခင်၏ အလိုတော်ကျ သာမညဖလသုတ်ဒေသနာလာ တရားများကို နှလုံးသွင်း ကျင့်သုံးနိုင်ကြပါစေ ဟု အထူး မြှော်လင့်ဆုတောင်းပါသည်။

ထိန်ဝင်း
အကျိုးဆောင်, အတွင်းရေးမှူး၊
မုဒ္ဒိတာသာသာ ကလျာဏယုဝအသင်း စာပေပြန့်ချိရေးအဖွဲ့၊
၇၇-ရေကျော်လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

[illegible]

ခေါင်းစဉ်=မာတိကာ

အကြောင်းအရာ		စာမျက်နှာ

သာမညဖလသုတ် မြန်မာပြန်

ပူရဏကဿပ၏ အကြိယဝါဒ	—	၂
မက္ခလိဂေါသာလ၏ အဟေတုကဝါဒ	—	၇
အဇိတဆရာကြီး၏ နတ္ထိကဝါဒ	—	၁၈
ပကုဓဆရာကြီး၏ အကာရကဝါဒ	—	၂၄
နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တ၏ စာတုယာမသံဝရဝါဒ	—	၂၇
သိဉ္စည်းဆရာကြီး၏ အမရာဝိက္ခေပဝါဒ	—	၃၀
အဇာတသတ်မင်းနှင့် မှူးမတ်များ တိုင်ပင်ခန်း	....	၃၅
ဘုရားအထံတော်သို့ ထွက်လာခန်း	—	၄၀
ဘုရားရှင်အား သာမညဖလကို မေးလျှောက်ခန်း	—	၄၄
တိတ္ထိဆရာကြီးတို့ ဖြေပုံကို လျှောက်ခန်း	—	၄၉
သာမညဖလကို ဗုဒ္ဓရှင်တော် ဟောပြတော်မူခန်း	—	၅၂
ကျွန်ကို ဥပမာပြ၍ ရဟန်းပြုရခြင်း၏ အကျိုးကို ပြတော်မူပုံ	—	၅၃
လယ်သမားဥပမာဖြင့် ရဟန်းပြုရခြင်း အကျိုးကို ပြတော်မူပုံ	—	၅၇
သာ၍ အလွန်တန်းကျသော ရဟန်းပြုရခြင်း၏ အကျိုးကို ပြတော်မူပုံ	—	၅၉

အကြောင်းအရာ		စာမျက်နှာ
နိဝရဏငါးပါး၏ ဥပမာငါးမျိုး	—	၈၂
ပဌမဈာန်မှစ၍ စတုတ္ထဈာန်အထိရပုံ	—	၈၈
ဝိပဿနာဉာဏ်တက်ပုံ	—	၉၇
မနောမယိဒ္ဓိမှစ၍ အာသဝက္ခယအထိ အဘိညာဉ်ရပုံ	—	၁၀၃
အဇာတသတ်မင်း ဝမ်းမြောက်စွာ လျှောက်ပုံမှစ၍ ပြန်သွားပုံ	—	၁၂၉
ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ မိန့်တော်မူပုံ	—	၁၃၂
အာသာပြန် နိဂုံး	—	၁၃၄
အာဝေဏိကဂုဏ်တော် ၁၈-ပါး ဘုရားရှိခိုး	—	၃၄၅

သာမညဖလသုတ်တော် မြန်မာပြန်
ခေါင်းစဉ်မာတိကာ ပြီး၏။

သာမညဖလသုတ်

မြန်မာပြန် နိဒါန်း

၁။ သာမညဖလသုတ်ကို အဇာတသတ်မင်း မေးလျှောက်ခြင်းကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ရာဇဂြိုဟ်မြို့ သမားတော် ဇီဝက၏ သရက်ဥယျာဉ် ကျောင်းတိုက်ဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူစဉ် ဟောတော်မူသည်၊ "သာမညဖလ" ဟူသည် ရသေ့ ရဟန်း ပြုလုပ်ခြင်း၏ အကျိုး ကျေးဇူးတည်း [သာမည=သာမဏအဖြစ်၏ (ရသေ့ ရဟန်း ပြုလုပ်ခြင်း၏) + ဖလ=အကျိုး။]

၂။ အဇာတသတ်မင်းသည် ဘုရား ကျောင်း ဒကာ ခမည်းတော် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကို လုပ်ကြံ (သတ်ဖြတ်) စေသော အပြစ်ကြောင့် ဘုရားအထံတော်သို့ မချဉ်းကပ်ဝံ့ရကား ဤ သာမညဖလကို တိတ္ထိ ဆရာကြီးများထံ မေးမြန်းဖူးခဲ့လေပြီ၊ သို့သော် ကျေနပ်ဖွယ် အဖြေကို မရခဲ့သဖြင့် ထိုပြဿနာကို ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်အား မေးလျှောက်လိုသော ဆန္ဒ ပြင်းပြလျက် ရှိလေသည်။

၃။ ပူရဏကဿပ စသော တိတ္ထိဆရာကြီး ၆ ယောက်တို့၏ အဖြေမှာ (မေးလိုရင်း ဖြစ်သော သာမညဖလ ပြဿနာနှင့် မဆိုင်ဘဲ) သူတို့ ဟောနေကျ တရားသာ ဖြစ်၏၊ ထို တရားများသည် ဤ သာမညဖလသုတ် ပါဠိတော် အစဉ်မှာ ပါဝင်လျက် ရှိသော်လည်း ဖတ်ရှုသူတို့အား ထိုတရား၌ စိတ်ဝင်စားကြသူ အနည်းငယ်သာ ရှိမည် ဖြစ်၍ များစွာသော စာဖတ်သူတို့မှာ ထို တိတ္ထိတို့

တရားအတွက် တင်သုတ်လုံး အပေါ်၌ ငြီးငွေ့သွားမည် စိုးသော ကြောင့် တိတ္ထိတို့တရားကို ဤနိဒါန်းမှာပင် လုတ်နှုယ် ဖော်ပြပါ မည်။

၄။ ပူရဏကဿပ၏ အကြိယဝါဒ

ကရောတော ကာရယတော= (ကောင်းကောင်း ဆိုးဆိုး အမျိုးမျိုး အလုပ်ကို) ကိုယ်တိုင် လုပ်သည်ဖြစ်စေ, သူတပါးကို အလုပ်ခိုင်းသည် ဖြစ်စေ ပြုလုပ်ရာ မရောက်၊ (ပြုလုပ်သည် မမည်, ပြုလုပ်သည်ဟု မဆိုနိုင်။)

ဆိန္ဒတော ဆေဒါပယတော=သူတစ်ပါးတို့၏ လက်, ခြေ စသော ကိုယ် အင်္ဂါတို့ကို ကိုယ်တိုင်ဖြတ်သည်ဖြစ်စေ, သူတစ်ပါးကို အဖြတ်ခိုင်းသည် ဖြစ်စေ ဖြတ်ရာ မရောက်၊ (ဖြတ်သည် မမည်, ဖြတ်သည်ဟု မဆိုနိုင်။)

ပစတော ပစာပယတော = ဥစ္စာဒဏ်, ကြိမ်ဒဏ် စသည်ဖြင့် သူတစ်ပါးကို ပူပန်အောင် ကိုယ်တိုင် အပူတိုက်လျက် နှိပ်စက်သည် ဖြစ်စေ, သူတစ်ပါးကို အပူတိုက်စေလျက် အနှိပ်စက်ခိုင်းသည် ဖြစ်စေ နှိပ်စက်ရာ မရောက်။

သောစယတော သောစာပယတော=သူတစ်ပါး၏ ဥစ္စာ ဘဏ္ဍာကို ဆောင်ယူခြင်း (ခိုးယူခြင်း) စသည်ဖြင့် သူတစ်ပါး ဝမ်းနည်းအောင် ကိုယ်တိုင် ပြုသည် ဖြစ်စေ, အပြုခိုင်းသည် ဖြစ်စေ, ဝမ်းနည်းအောင် ပြုရာမရောက်။

ကာလမယတော ကာလမာပယတော = အခါ မဟုတ်တဲ့ နေခြင်း၊ ဧထောင်တွင်းသို့ ဝင်ခြင်း စသည်တို့ဖြင့် မိမိ ဘာသာ ပင်ပန်းခံသည် ဖြစ်စေ၊ မိမိ စကား နားထောင်သူတို့ကို ပင်ပန်း အခံခိုင်းသည် ဖြစ်စေ ပင်ပန်းခံရာ၊ ခံစေရာ မရောက်။

ဖန္ဒတော ဖန္ဒာပယတော = မိမိက နှိပ်စက်ထားသဖြင့် သူတစ်ပါးတို့ တုန်လှုပ်ချောက်ချားနေလျှင် မိမိကိုယ်တိုင်လည်း တုန်လှုပ်ချောက်ချားသည် ဖြစ်စေ၊ သူတစ်ပါးကိုလည်း တုန်လှုပ်ချောက်ချားအောင် နှိပ်စက်သည် ဖြစ်စေ၊ တုန်လှုပ်ချောက်ချားရာ မရောက်၊ တုန်လှုပ် ချောက်ချားအောင်လည်း နှိပ်စရာမရောက်။ [သူတစ်ပါးကို တုန်လှုပ် ချောက်ချားအောင် နှိပ်စက်မှုဟူသော (ဖန္ဒာပယ) အလုပ်က အရင်ကျ၍၊ သူတစ်ပါးကို တုန်လှုပ် ချောက်ချား နေတာကို မြင်ရသဖြင့် မိမိ၌ တုန်လှုပ်ချောက်ချားမှု ဟူသော (ဖန္ဒ) အမှုက နောက်ကျသော်လည်း ပါဠိ အစဉ်သို့အောင် "ဖန္ဒတော" ကို အရင်၊ "ဖန္ဒာပယတော" ကို နောက်ထားသည်။]

ပါတာမတိ ပါတယတော = သတ္တဝါကို ကိုယ်တိုင်ဖြစ်စေ၊ ခိုင်း၍ ဖြစ်စေ သတ်သော်လည်း သတ်ရာမရောက်။

အဒိန္နံ အာဒိယတော = သူ့ဥစ္စာကို (ကျေနပ်စွာမပေးဘဲ) ကိုယ်တိုင် ယူသည် ဖြစ်စေ၊ သူတစ်ပါးကို အယူခိုင်းသည် ဖြစ်စေ ယူရာမရောက်။

သန္ဒိ ဆိန္ဒတော = အိမ်၏ နံရံ အဆက်အစပ်ကို ဖေါက်ဖြတ်၍ ကိုယ်တိုင် ခိုးသည်ဖြစ်စေ, သူတစ်ပါးကို အခိုးခိုင်းသည် ဖြစ်စေ ခိုးရာမရောက်။

နိလ္လောပံ ဟရတော=ရှိသမျှ ပါသမျှ မကျန်အောင်လု၍ ကိုယ်တိုင် ဆောင်ယူသည်ဖြစ်စေ, သူတစ်ပါးကို ဆောင်ယူခိုင်းသည် ဖြစ်စေ ဆောင်ယူရာ မရောက်။

ဧကာဂါရိကံ ကရောတော=တစ်အိမ်ထည်းကိုသာ ဝိုင်း၍ လုယက်မှုကို ကိုယ်တိုင်ပြုသည် ဖြစ်စေ, သူတစ်ပါးကို အပြုခိုင်းသည် ဖြစ်စေ ပြုရာမရောက်။

ပရိပန္ထေ တိဋ္ဌတော = လာလာသမျှ လူအပေါင်းကို လုယူဖို့ရာ လမ်းခရီး၌ စောင့်ဆိုင်း၍ ကိုယ်တိုင် တည်နေသည်ဖြစ်စေ, သူတစ်ပါးကို ခိုင်းသည်ဖြစ်စေ၍ တည်နေရာ မရောက်။

ပရဒါရံ ဂစ္ဆတော=သူ့မယားကို သွားလာ လွန်ကျူးသော်လည်း လွန်ကျူးရာ မရောက်။

မုသာ ဘဏတော = မုသား ပြောဆိုသော်လည်း ပြောဆိုရာ မရောက်။

ကရောတော န ကရီယတိ ပါပံ= ပြုခဲ့သော မကောင်းမှု ဟူသမျှကို ကိုယ်တိုင် ပြုပြု, သူတစ်ပါးကို ခိုင်းခိုင်း ပြုရာမရောက်, ပြုသည်မမည်, ပြုသည်ဟု မဆိုနိုင်။

ခုရပရိယန္တေန စေပိ စက္ကေန ဣမိဿာ မဟာပထဝိယာ ပါဏေ ကော မံသခလံ ကော မံသပုဉ္ဇံ ကရေယျ၊ နတ္ထိ

တတော နိဒါနံ ပါပံ, နတ္ထိ ပါပဿ အာဂမော = (လက်နက်တစ်ခုကို စက်ဘီး = လှည်းဘီး ပုံသဏ္ဍာန်လုပ်၍ သင်ဓုန်းသွားလို အနားကွပ်တပ်ထားပြီးလျှင်) ထိုစက် လက်နက်ဖြင့် တစ်မြေပြင်လုံး ရှိသမျှ သတ္တဝါတို့ကို တစ်ခု တည်းသော အသားစု အသားပုံဖြစ်အောင် ကြိတ်ချေ သတ်ဖြတ် ပစ်စေကာမူ ထိုသို့ပြုသည့်အတွက် မကောင်းမှု မရှိ၊ မကောင်းမှု မလာနိုင်။

ဒက္ခိဏံ စေပိ ဂင်္ဂါယ တီရံ ဂစ္ဆေယျ ဟနန္တော ဃာတေန္တော ဆိန္ဒန္တော ဆေဒါပေန္တော ပစန္တော ပစာပေန္တော၊ နတ္ထိ တတော နိဒါနံ ပါပံ, နတ္ထိ ပါပဿ အာဂမော=ကိုယ်တိုင် လည်း သတ်, သူတစ်ပါးကိုလည်း အသတ်ခိုင်း, ကိုယ်တိုင် လည်း ဖြတ်, သူတစ်ပါးကိုလည်း အဖြတ်ခိုင်း, ကိုယ်တိုင် လည်း ဆူပူအောင်လုပ်, သူတစ်ပါးကိုလည်း ဆူပူအောင် အလုပ်ခိုင်းလျက် ဂင်္ဂါမြစ် တောင်ဖက်ကမ်းသို့ သွားစေ ကာမူ ထိုသတ်ဖြတ်မှု ဆူပူအောင်လုပ်မှုအတွက် မကောင်းမှု မရှိ၊ မကောင်းမှု မလာနိုင်။ [ဂင်္ဂါမြစ်တောင်ဖက်ကမ်း၌ နေသူတို့က ကြမ်းတမ်းလှသဖြင့် မကောင်းမှုကိစ္စအတွက် ဂင်္ဂါမြစ်တောင်ဖက်ဒေသကို ပြသည်။]

ဥတ္တရံ စေပိ ဂင်္ဂါယ တီရံ ဂစ္ဆေယျ ဒဒန္တော ဒါပေန္တော, ယဇန္တော ယဇာပေန္တော၊ နတ္ထိ တတောနိဒါနံ ပုညံ, နတ္ထိ ပုညဿ အာဂမော=ကိုယ်တိုင် ဝန်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်း, သူတစ်ပါးကိုလည်း အလှူခိုင်း, ကိုယ်တိုင် ယဇ်ပူဇော်, သူ

ပဉ္စမအကြိမ်

တစ်ပါးကိုလည်း ယဇ်မှုဇော်ခိုင်းကာ ဂင်္ဂါမြစ်မြောက်ဖက်ကမ်းသို့ သွားစေကာမူ ယင်းလှူဒါန်းပူဇော်မှုအတွက် ကောင်းမှုမရှိ၊ ကောင်းမှုမလာနိုင်။ [ဂင်္ဂါမြစ်မြောက်ဖက်ကမ်း၌ နေသော လူများသည် သဒ္ဓါတရားရှိ၍ ရတနာ ၃-ပါးကို ကြည်ညိုကြသောကြောင့် ကောင်းမှုအတွက် ဂင်္ဂါမြစ်မြောက်ဖက်ဒေသကို ညွှန်ပြသည်။]

ဒါနေန ဒမေန သံယမေန သစ္စဝဇ္ဇေန နတ္ထိ ပုညံ, နတ္ထိ ပုညဿ အာဂမော = ပေးကမ်းခြင်းဟူသော ဒါန, စက္ခုစသော ဣန္ဒြေတို့ကို (အကုသိုလ်မဖြစ်အောင်) ဆုံးမခြင်း, ဥပုသ်စောင့်ခြင်းဟူသော ဒမ, ကိုယ်နှုတ်တို့ကို စောင့်စည်းသော ၅-ပါးသီလ, ဒုရိုက် ၁၀-ပါးကို စောင့်စည်ခြင်းစသော သံယမ, သစ္စာစကား ဤ ၄-ပါးကြောင့် ကောင်းမှုမလာနိုင်၊ ဤကား ပူရဏကဿပ(တိတ္ထိဆရာကြီး)၏ အကြိယဝါဒ တရားတည်း။

မှတ်ချက်။ ။အကြိယ=ကောင်းမှုလုပ်လုပ်, မကောင်းမှုလုပ်လုပ် ပြုလုပ်ရာမရောက်, ပြုလုပ်သည် မမည်ဟု+ဝါဒ=ပြောဆိုကြောင်း အယူ၊ ဤဆရာကြီးကား၊ သတ်မှုစသော မကောင်းမှု, ပေးမှုစသော ကောင်းမှုတို့သည် ခန္ဓာကိုယ်ပေါ်မှာသာ ရောက်နိုင်, ထိနိုင်၏၊ အတွင်းက အတ္တကို မထိရောက်နိုင်၊ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကား ထင်းတုံးကြီးကဲ့သို့ အလကား အကောင်အထည်ကြီးတည်း၊ ထို့ကြောင့် အတွင်းအဇ္ဈတ္တ၌ မထိရောက်နိုင်သော အပြုအလုပ်ဟူသမျှ

ပဋ္ဌမအကြိမ်

သည် ဘာဘဲလုပ်လုပ် ပြုလုပ်ရာမရောက် ပြုတုန်းမှာ ပြုလုပ်တယ်ဟု ဆိုရသော်လည်း ပြုပြီးလျှင် ပြီးရော၊ ကောင်းမှု မကောင်းမှု မကျန်ရစ်-ဟု ယူဆလေသည်။ [ကိုယ်တွင်း၌ အတ္တ မရှိကြောင်းကိုကား၊ ဗြဟ္မဇာလသုတ် မြန်မာပြန် နိဒါန်းမှာ ပြန်၍ ကြည့်ပါကုန်။]

၅။ မက္ခလိဂေါသာလ၏ အဟေတုကဝါဒ

နတ္ထိ ဟေတု နတ္ထိ ပစ္စယော သတ္တာနံ သံကိလေသာယ, အဟေတူ အပ္ပစ္စယာ သတ္တာ သံကိလိဿန္တိ=သတ္တဝါတို့ ညစ်ပေဖို့ရာ အကြောင်း မရှိ, အထောက်အခံ မရှိ၊ သတ္တဝါတို့သည် အကြောင်း အထောက်အခံ မရှိကုန်ဘဲ ညစ်ပေကြရသည်။ [ဗုဒ္ဓ၏ အယူဝါဒ၌ သတ္တဝါတို့ ညစ်ပေဖို့ရာ ဒုစရိုက် ၁၀ ပါး အကုသိုလ်တရားများ ရှိ၏၊ မက္ခလိဆရာကြီးကား— "သတ္တဝါတို့ ညစ်ပေရ (လူဆိုး လူမိုက် လူယုတ်မာ ဖြစ်ရ) သည်မှာ ဒုစရိုက်များကြောင့် မဟုတ်၊ သူ့ဘာသာသူ ညစ်ပေရမည့်သူမို့ သာ ညစ်ပေရ, မိုက်ရ, ယုတ်မာရသည်" ဟု အယူရှိသည်။]

နတ္ထိ ဟေတု နတ္ထိ ပစ္စယော သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ, အဟေတူ အပ္ပစ္စယာ သတ္တာ ဝိသုဇ္ဈန္တိ = သတ္တဝါတို့ စင်ကြယ်ဖို့ရာ အကြောင်း မရှိ, အထောက်အခံ မရှိ၊ သတ္တဝါတို့သည် အကြောင်း

အထောက်အခံမရှိကုန်ဘဲ စင်ကြယ်ကြရသည်။ [ဗုဒ္ဓ၏အယူဝါဒ၌ သတ္တဝါတို့ စင်ကြယ်သန့်ရှင်း အပြစ်ကင်းဖို့ရာ သုစရိုက် ၁၀-ပါး၊ ပုညကြိယဝတ္ထု ၁၀-ပါးစသော အကြောင်း အထောက်အခံ တရားများ ရှိ၏၊ မာက္ခလိဆရာကြီးကား “သတ္တဝါတို့ စင်ကြယ်သန့်ရှင်း အပြစ်ကင်းကွာ လူလိမ္မာ လူကောင်းဖြစ်ရခြင်းမှာ ထိုသုစရိုက် ပုညကြိယ ဝတ္ထုများကြောင့် မဟုတ်၊ သူ့ဘာသာ စင်ကြယ်ရ၊ လူကောင်းဖြစ်ရသည်”ဟု အယူရှိလေသည်။]

နတ္ထိ အတ္တကာရေ=မိမိကိုယ်တိုင် ပြုနိုင်သော ကံ (အလုပ်) မရှိ။ [လူဖြစ်ကြောင်း၊ နတ်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဗြဟ္မာဖြစ်ကြောင်းစသော ကံကို မိမိလုပ်လို့ မဖြစ်၊ သူဖြစ်ချင်သလို ဖြစ်မှာဘဲဟု ဆိုလိုသည်။]

နတ္ထိ ပရကာရေ=(မိမိအတွက်) သူတစ်ပါး ပြုပေးနိုင်သော ကံ (အလုပ်)လည်း မရှိ။ [သူတစ်ပါး၏ ဆုံးမသြဝါဒကို မှီရ၍ လူ နတ် ဗြဟ္မာစသည် ဖြစ်ရသည် မဟုတ်၊ သူဖြစ်ချင်သလို ဖြစ်ဘာဘဲဟု ဆိုလိုသည်။]

နတ္ထိ ပုရိသကာရေ= ယောကျ်ားတို့ ပြုစွမ်းနိုင်သော ကံ(အလုပ်) မရှိ [ယောကျ်ားအစွမ်းဖြင့် ဘယ်လိုပင် ပြုသော်လည်း သူ ဖြစ်ချင်သလို ဖြစ်မှာဘဲ- ဟူလို။]

မဋ္ဌမအကြိမ်

နတ္ထိ ဒိန္နံ, နတ္ထိ ယိဋ္ဌံ, နတ္ထိ ဟုတံ, နတ္ထိ သုကတဒုက္ကဋာနံ ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပါကော, နတ္ထိ အယံ လောကော, နတ္ထိ ပရော လောကော, နတ္ထိ မာတာ, နတ္ထိ ပိတာ, နတ္ထိ သတ္တာ ဩပပါတိကာ, နတ္ထိ ပုရိသကာရော

နတ္ထိ ဗလံ, နတ္ထိ ဝီရိယံ, နတ္ထိ ပုရိသထာမော, နတ္ထိ ပုရိသပရက္ကမော = (သတ္တဝါတို့ကောင်းကျိုး အမျိုးမျိုးရဖို့ရာ) အားစွမ်း မရှိ, ရဲစွမ်းသတ္တိ လုံ့လဝီရိယ မရှိ, ယောကျ်ား စွမ်း မရှိ, ယောကျ်ားလုံ့လ မရှိ [အားစွမ်း သတ္တိစွမ်း ယောကျ်ားတို့၏ လုံ့လစွမ်းကြောင့် ကောင်းကျိုး ခံစားရသည် ဟု ပြောဆို ထင်မှတ်နေကြသော်လည်း ထိုထင်တိုင်း မဟုတ်၊ သူ့ဘာသာသူ ကောင်းကျိုး ရစရာရှိလို့ ရကြတာ ဖြစ်တယ်ဟု ဆိုလိုသည်။]

သဗ္ဗေ သတ္တာ သဗ္ဗေ ပါဏာ သဗ္ဗေ ဘူတာ သဗ္ဗေ ဇီဝါ အဝသာ အဗလာ အဝီရိယာ = ကုလားအုန်း, နွား, မြည်း စသော သတ္တဝါဟူသမျှ, ဣန္ဒြေ တစ်ပါး နှစ်ပါးစသည် ရှိသော ပါဏာဟူသမျှ, ဥခွံတွင်း သားအိမ်ဘွင်း၌ ဖြစ်ကြရသော ငှက်-လူ စသော ဘူတဟူသမျှ, သလေးစပါး, မုယောစပါး စသော ဇီဝဟူသမျှတို့သည် အစွမ်းလည်း မရှိကြ, အားလည်း မရှိကြ, လုံ့လ ဝီရိယလည်း မရှိကြကုန်။ [တဖြေးဖြေး ကြီးပွားနိုင်သော သစ်ပင် သစ်သီးများကိုလည်း အသက်ရှိသော "ဇီဝ" ဟု ယူ၍, ထိုအားလုံးသည် စည်ပင်နမ်းဖို့ရန် ဖြစ်စေ, စင်ကြယ်ဖို့ရန် ဖြစ်စေ အစွမ်းသတ္တိ လုံ့လဝီရိယ မရှိကြကုန်ဟု ဆိုလိုသည်။]

နိယတိ သံဂတိ ဘာဝပရိဏတာ = မြဲခြင်း, ပေါင်းဆုံခြင်း, မူရင်းသဘော အတိုင်းအားဖြင့် ထူးခြား ကွဲလွဲခြင်းသို့ ရောက်ကြရကုန်၏။ [အမြဲဖြစ်ရသော (နိယာမ)ဓမ္မသဘောကို

(၂) သာမညဖလသုတ်

နိယတိ (မြဲခြင်း) ဟု ဆို၏၊ ထိုထိုဘဝ၌ ပေါင်းဆုံမိကြ ခြင်းကို သံဂတိ(ပေါင်းဆုံခြင်း)ဟု ဆို၏၊ ပင်ကိုယ် မူရင်း သဘောကို "ဘာဝ" ဟု ခေါ်၏၊ တစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု မတူကွဲလွဲခြင်းကို "ပရိဏတ" ဟု ဆို၏]

ထို့ကြောင့် လူနှင့်တိရစ္ဆာန်စသည်တို့ ကွဲလွဲနေရာ၌လည်းကောင်း, လူအချင်းချင်း, တိရစ္ဆာန်အချင်းချင်း စသည် ကွဲလွဲနေရာ၌လည်းကောင်း, အကြောင်း တစ်စုံတရာကို ရှာနေဖွယ် မလို၊ (ကံချင်းမတူ၍ ကွဲလွဲသည်ဟု ဆိုဖွယ် မလို၊) နိယတိ ပရိဏတ = အမြဲဖြစ်ရမည့် နိယာမ တရားအတိုင်း အားဖြင့် ကွဲလွဲကြခြင်း ဖြစ်သည်၊ ဤအချိန် ဤအခါမှာ ဤကဲ့သို့ လူဖြစ်ကြရမည် ဟု အမြဲ သတ်မှတ်ပြီးသား ဖြစ်သော ကြောင့် ဤကဲ့သို့ လူ ဖြစ်ရသည်–ဟူလို၊ ထိုသို့ လူဖြစ်ရာ မှာလည်း သံဂတိပရိဏတ = အောက်တန်းစား လူမျိုး၌ ပေါင်းစုံမိလျှင် အောက်တန်းစားလူပင် ဖြစ်ရမည်၊ ထိုသို့ ပေါင်းစုံရာ၌လည်း ဘာဝပရိဏတ = ပင်ကိုယ် မူရင်း သဘောက ဒီလို ဖြစ်ရမည် ဟု ပါလာလျှင် ထိုအတိုင်းပင် ဖြစ်ရ၏၊ ဘာတစ်ခုမျှ ပြုပြင်နိုင်သော သတ္တိမရှိကြ–ဟု ဆိုလိုသည်။

ဆဠေဝါဘိဇာတီသု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ = ထိုသို့ အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံ ကွဲလွဲခြင်းသို့ ရောက်ကြရကုန်သည် ဖြစ်၍ ၆–ပါး သော အမျိုးဇာတ်တို့၌ တည်လျက် ချမ်းသာ ဆင်းရဲကို

ပဉ္စမအကြိမ်

ခံစားရလေသည်။ [အမျိုးဒေါက် ၆-ပါးကား ဓန့်ာက်၌လာလတ္တံ့။]

စုဒ္ဒသ ဓေါ ပနိမာနိ ယောနိ ပမုခသာဘာသဟဿ နို့, သင္ဌိစ သဘာနိ, ဆသတာနိ=(ဤလောက၌) ပဓာနဖြစ်သော သတ္တဝါမျိုး (ယောနိ) တို့သည် တစ်ဆယ့်လေး သိန်း ခြောက်ထောင် ခြောက်ရာ ရှိကုန်၏။ [လူတို့တွင် မင်း မျိုး ဗြာဟ္မဏမျိုးတို့ကိုလည်းကောင်း, တိရစ္ဆာန်တို့တွင် ခြင်္သေ့ ကျား စသည်တို့ကို လည်းကောင်း ပဓာန သတ္တဝါ ဟု ဆိုလိုသည်။]

ပဉ္စ ကမ္မုနော သတာနိ, ပဉ္စ ကမ္မာနိ, တီဏိစ ကမ္မာနိ = (လောက၌) သာမန်ကံ အမျိုးအစား ငါးရာ ရှိ၏၊ စက္ခုန္ဒြေ စသော ဣန္ဒြေ ၅ ပါး ကံတရားနှင့် ကာယဝစီ မနော ၃ ပါးသော ကံများလည်း ရှိ၏။

ကမ္မေစ အဍ္ဎကမ္မေစ=ကံအပြည့်အစုံလည်းရှိ၏၊ ကံတစ်ဝက်လည်း ရှိ၏။ [စိတ်ဓေ့ကိုယ်ပါ ပြုရသော ကာယကံ, စိတ်ရှေ့နှုတ်ပါ ပြုရသော ဝစီကံများကို "ကမ္မ(ပြည့်စုံသောကံ)" ဟု လည်းကောင်း, စိတ်ချည်းသက်သက် ဖြစ်ရသော မနောကံကို "အဍ္ဎကမ္မ(ကံတစ်ဝက်)" ဟု လည်းကောင်း ဆိုလိုသည်။]

ဒွဋ္ဌိပဋိပဒါ, ဒွဋ္ဌန္တရကပ္ပါ = (ကောင်းကျိုး မကောင်းကျိုး ရဖို့ရာ) အကျင့်ပေါင်း ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါး ရှိ၏၊ အန္တရကပ်ပေါင်း ခြောက်ဆယ့်နှစ်ကပ် ရှိ၏။ [ကမ္ဘာကြီးတစ်ခု

ယဥ္ဇမအကျဉ်

လျှင် ပျက်သော ကပ်, ပျက်ပြီးအတိုင်း တည်နေသောကပ်, ဖြစ်သော ကပ်, ဖြစ်ပြီးအတိုင်း တည်နေသော ကပ် ဟု မဟာကပ် ၄ ပါး ရှိ၏၊ ဖြစ်ပြီး၍ တည်သော ကပ်၌ အသင်္ချေ ယျ အသက်တမ်းမှ ဆုတ်၍ ၁၀ နှစ်တန်းရောက်, ၁၀ နှစ်သက်တမ်းမှ တက်၍ အသင်္ချေ ယျ အသက်တမ်း ရောက်, ဤ ဆုတ်ကပ်, တက်ကပ် တစ်စုံကို "အန္တရကပ်= မဟာကပ်၏ အကြား၌ ဖြစ်သော ကပ်ကလေး" ဟု ခေါ်၏၊ ထိုအန္တရကပ်ပေါင်း ၆၂ ကပ် ရှိသည်ဟု ဆိုလို သည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ ကျမ်းစာများ၌ကား အန္တရကပ် ၆၄ ကပ် ရှိ၏ဟု ဆိုသည်၊ ဤနေရာ၌ အချိန်ကာလကို ကပ္ပ= (ကပ် ဟု ခေါ်သည်။]

ဆ ဠာဘိဇာတိယော = အမျိုးဇာတ် ၆ ပါး ရှိ၏။ [ကဏှ, နီလ, လောဟိတ, ဟလိဒ္ဒ, သုက္က, ပရမသုက္ကတည်း၊ တံငါ, မုဆိုး, သူခိုး စသော ကြမ်းတန်သော အလုပ် ရှိသူ လူမျိုးကို 'ကဏှာဘိဇာတိ= မဲနက်သော အမျိုးဇာတ်" ဟုလည်းကောင်း, ဗုဒ္ဓ၏ တပည့် ရဟန်းမျိုးကို "နီလာဘိ ဇာတိ=ညိုသော အမျိုးဇာတ်" ဟု လည်းကောင်း, အဝတ် တစ်ထည်ကိုသာ ဝတ်၍ ကိုယ်၏ ရှေ့ပိုင်းကို ဖုံးထားသော နိဂဏ္ဌမျိုးကို "လောဟိတာ ဘိဇာတိ = နီသော အမျိုး ဇာတ်" ဟု လည်းကောင်း, ဖြူစင်သော အဝတ်ကို ဝတ် သော(အာဇီဝကတို့၏)ဒကာ-ဒကာမမျိုးကို "ဟာလိဒ္ဒါဘိ ဇာတိ = ဝါသော အမျိုးဇာတ်" ဟု လည်းကောင်း, အာဇီဝက ဆရာ၏ တပည့် အာဇီဝက ယောကျ်ား-မိန်းမ

ပဋ္ဌမအင်္ဂြိမ်

မျိုးကို "သက္ကာဘိဇာတိ=ဖြစ်စေသော အမျိုးဇာတ်" ဟုလည်းကောင်း, အဝတ်မဝတ်ဘဲ အာဇီဝက (တက္ကတွန်း) အကျင့်ကို အပြည့်အစုံ ကျင့်နိုင်သော မိမိတို့လို အာဇီဝက ဆရာမျိုးကို "ပရမသုက္ကာဘိဇာတိ = အလွန်ဖြူစင်သော အမျိုးဇာတ်" ဟုလည်းကောင်း အယူရှိ၍ ဤသို့ အားဖြင့် လူသတ္တဝါတို့ကို အမျိုးဇာတိ ၆ မျိုးဖြင့် ခွဲခြားထားလေသည်။]

အဋ္ဌပုရိသဘူမိယော=ယောကျ်ား မိန်းမ)တို့၏ ဖြစ်ရာဘုံ (အခိုက် အတန့် ကာလ)တို့သည် ရှစ်ပါးရှိကုန်၏။ [၁-မန္ဒဘုံ, ၂-ခိဍ္ဍာဘုံ, ၃-ပဒဝီမံသာဘုံ, ၄-ဥဇုဂတဘုံ, ၅-သေက္ခဘုံ, ၆-သမဏဘုံ, ၇-ဇိနဘုံ, ၈-ပန္နဘုံ။]

[ဖွားမြင်ပြီး၍ ၇ ရက်အတွင်း၌ ကလေးတို့သည် ဘာကိုမျှ ကောင်းကောင်း မမြင် မကြား မနံတတ်ကြသေး, အလွန်နုံ့သွံ့ ကုန်သေး၏၊ ထိုအချိန်ကို "မန္ဒဘုံ(နုံ့သော,သွံ့သော အခိုက်အတန့်)" ဟု ဆို၏၊ ထို့နောက် ပြုံးရယ်တတ်, လက်ခြေ လှုပ်ရှား ကစားတတ်သော အရွယ်ကို "ခိဍ္ဍာဘုံ(ကစားရာ အခိုက်အတန့်)" ဟု ဆို၏၊ ထို့နောက် မိဘစသူတို့၏ လက် စသည်ကို ဆွဲ၍ မြေ၌ ခြေချစမ်းရာ အခါကို "ပဒဝီမံသာဘုံ (ခြေကို စုံစမ်းရာ အခိုက်အတန့်)" ဟု ဆို၏၊ သူ့ဘာသာ ဖြောင့်ဖြောင့်မတ်မတ် သွားနိုင်ရာ အခါကို "ဥဇုဂတဘုံ" ဟု ဆို၏၊ အတတ်ပညာသင်ယူရာ ကျောင်းသားအရွယ်ကို "သေက္ခဘုံ" ဟု ဆို၏၊ အိမ်မှထွက်၍ ရသေ့ရဟန်း ပြုချိန်ကို "သမဏဘုံ" ဟု ဆို၏၊ ဆရာသမားထံ ချဉ်းကပ်၍ အတတ်

မဇ္ဈိမအဋ္ဌကထာ

ပညာ ဇာတ်မြောက်ရာ အခါကို "ဇိနဘုံ"ဟု သိ၏၊ ဆမ်း စသည် ကိုမျှတအောင်မရှိသဖြင့် အိပ်ရာထည်း၌ လဲလျောင်း၍ နေရာ အခါကို "ပန္နဘုံ(ပတိတဘုံ)"ဟု ဆိုသည်။]

ဧကူနပညာသ အာဇီဝသတေ = အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း အလုပ် အကိုင်ရာပေါင်း ၄၉ (လေးထောင့်ကိုးရာ ကိုးဆယ့်ကိုးခု) ရှိကုန်၏။

ဧကူနပညာသ ပရိဗ္ဗာဇကသတေ=ရသေ့ပရိဗိုဇ်၏ အချိုးရာပေါင်း ၄၉ (လေးထောင့်ကိုးရာ ကိုးဆယ့်ကိုးခု)ရှိကုန်၏။

ဧကူနပညာသ နာဂါဝါသသတေ=နဂါးတို့၏ နေရာဘုံရာပေါင်း ၄၉ (လေးထောင့်ကိုးရာ ကိုးဆယ့်ကိုးခု) ရှိကုန်၏။

ဝီသံ ဣန္ဒြိယသတေ = ဣန္ဒြေရာပေါင်း နှစ်ဆယ် (နှစ်ထောင်) ရှိကုန်၏။

တိံသ နိရယသတေ = ငရဲရာပေါင်း သုံးဆယ် (သုံးထောင်) ရှိကုန်၏။

ဆတ္တိံသ ရဇောဓာတုယော = မြူမှုန် လိမ်းကျံ ကပ်ငြိရာ ဓာတ် (အရပ်)ပေါင်း ခြေဖမိုး, လက်ဖမိုး စသည်အားဖြင့် သုံးဆယ့်ခြောက်ဌာန ရှိကုန်၏။

သတ္တ သညီဂဗ္ဘာ=သညာရှိသော ကိုယ်ဝန် ရှိသည် (ကုလားအုတ်, နွား, မြင်း, ဆိတ်, သိုး, သမင်အမျိုးမျိုး, ကျွဲအားဖြင့်) ၇-မျိုး ရှိကုန်၏။

ပဥ္စမအကြိမ်

သတ္တာ အသညီဂဗ္ဘာ=သညာမရှိသော ကိုယ်ဝန်တို့သည် (သံခလား, မုယောစသော စပါး ၇-မျိုး ရှိကုန်၏။

သတ္တာ ဂဏ္ဍိဂဗ္ဘာ = (ကြံ, ဝါး, ကျူစသောအာ.ဖြင့်) အဆစ် ကိုယ်ဝန်တို့သည် ၇-မျိုး အားဖြင့် ၇ မျိုး ရှိ ကုန်၏။

သတ္တာ ဒေဝါ, သတ္တာ မနုဿာ, သတ္တာ ပိသာစာ, သတ္တာ သရာ=နတ် ခုနစ်မျိုး, လူခုနစ်မျိုး, ပြိတ္တာအကြီးစား ခုနစ်မျိုး, ရေ အိုင်ကြီး ခုနစ်မျိုး ရှိကုန်၏။

သတ္တာ သပုဋာ, သတ္တာ သပုဋသတာနိ = အဆစ် အဖုရှိသော အရု ဝတ္ထု အကြီးစား ခုနစ်မျိုး, အငယ်စား ခုနစ်ရာရှိကုန်၏။

သတ္တာ ပပါတာ, သတ္တာ ပပါတသတာနိ = ချောက်ကမ်းပါးကြီး ခုနစ်မျိုး, ချောက်ကမ်းပါးငယ် ခုနစ်ရာရှိကုန်၏။

သတ္တာ သုပိနာ, သတ္တာ သုပိနသတာနိ = အိပ်မက်ကြီး ခုနစ်မျိုး, အိပ်မက်ငယ် ခုနစ်ရာ ရှိကုန်၏။

စုလ္လာသီတိ မဟာကပ္ပိနော သတသဟဿာနိ=မဟာကပ်(ကမ္ဘာ) သိန်းပေါင်း ရှစ်ဆယ့် လေးသိန်း ရှိကုန်၏။ [ရှစ်သန်း လေးသိန်း ရှိကုန်၏။]

ယာနိ ဗာလေစ ပဏ္ဍိတေစ သန္ဓာဝိတွာ သံသရိတွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿန္တိ=ယင်း မဟာကပ် သိန်းပေါင်းရှစ်ဆယ့်လေးသိန်းတို့ ပတ်လုံး လူမိုက်တို့သည်လည်းကောင်း, လူလိမ္မာ ပညာရှိတို့ သည် လည်းကောင်း ပြေးသွား ကျင်လည်ပြီးမှသာ ဒုက္ခ ပဋ္ဌမဇာကြိမ်

အဆုံးကို ပြုနိုင်ကြလိမ့်မည် [လူမိုက် ဆိုသူများလည်း ထို အချိန်ထက်ပို၍ သံသရာမှာ မကျင်လည်ရ၊ လူလိမ္မာပညာရှိ ဆိုသူများလည်း ထိုအချိန်မစေ့ခင် သံသရာမှ မလွတ်နိုင် ကြ-ဟု ဆိုလိုသည်။]

တတ္ထ နတ္ထိ ဣမိနာဟံ သီလေန ဝါ ဝတေန ဝါ တပေန ဝါ ဗြဟ္မစရိယေန ဝါ အပရိပက္ကံ ဝါ ကမ္မံ ပရိပါစေဿာမိ၊ ပရိပက္ကံ ဝါ ကမ္မံ ဖုဿ ဖုဿ ဗျန္တိံ ကရိဿာမိ တိ ဟေဝံ နတ္ထိ-ထိုသို့ သံသရာကျင်လည်ရာမှ(တစ်စုံတစ် ယောက်က)ငါသည် ဤ သီလဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဤအကျင့်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဤ အပူအပြင်း အားထုတ်မှုဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဤမြတ်သော အကျင့်ဖြင့်လည်းကောင်း (သံသရာမှ မြန်စွာ လွတ်ရ အောင်)မရင့်သေးသော ကံကို ရင့်အောင်လုပ်အံ့၊ ဤသို့ လုပ်နိုင်သောအခြေအနေလည်းမရှိ (သံသရာ၌ကြာရှည်စွာ နေရအောင်)ရင့်ပြီးသော ကံကို ရောက်၍ရောက်၍ ကင်း ရှင်းအောင်(မရင့်သေး အောင်) လုပ်အံ့၊ ဤသို့ လုပ်နိုင် သော အခြေအနေလည်း မရှိ။

ဒေါဏမိတေ သုခဒုက္ခေ၊ ပရိယန္တကတေ သံသာရေ၊ နတ္ထိ ဟာယနဝဍ္ဎနေ၊ နတ္ထိ ဥက္ကံသာဝကံသေ – ချမ်းသာနှင့် ဆင်းရဲသည် စိတ်တောင်းဖြင့် ချင့်ထားသကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ [“ဤသူသည် ချမ်းသာ ဆင်းရဲပေါင်း မည်မျှလောက် ခံစားပြီးမှ သံသရာက လွတ်ရမည်” ဟု ချင့်ထားသကဲ့သို့ ဖြစ်သည် - ဟုလို၏] သံသရာသည် အပိုင်း အခြား

(ထား၏) ဖြစ်၏။ [မည်သူမဆို မဟာကပ် သိန်းပေါင်း ရှစ်ဆယ့် လေးသိန်း ကြာအောင် သံသရာ၌ နေရမည်ဟု ပိုင်းခြား ကန့်သတ်ပြီး ဖြစ်သည် – ဟူလို။] မည်သူ့ အတွက်မှ သံသရာ အဆုတ်အတိုး မရှိ၊ မည်သူ့ အတွက်မျှ ပိုလွန်ခြင်း လျော့ခြင်းလည်း မရှိ။ [သံသရာသည် လူလိမ္မာ အတွက်လည်း ပို၍ မတို၊ လူမိုက်အတွက်လည်း ပို၍ မရှည်- ဟူလို။]

သေယျထာပိ နာမ သုတ္တဂုဠေ ခိတ္တေ နိဗ္ဗေဌိယမာနမေဝ ပလေတိ၊ ဧဝမေဝ ဗာလေ စ ပဏ္ဍိတေ စ သန္ဓာဝိတွာ သံသရိတွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿန္တိ=ဥပမာပြရလျှင် အပ်ချည်လုံးတစ်လုံး ကို ပြေ၍ တောင်ပေါ်မှ ချလိုက်သည်ရှိသော် အပ်ချည် ရှိသမျှသာ ကျသွား၏၊ အပ်ချည်ကုန်လျှင် တန့်ရပ်ရ၏၊ ထို့အတူ လူမိုက်တို့သည် လည်းကောင်း၊ လူလိမ္မာတို့သည် လည်းကောင်း နဂိုရ်သတ်မှတ်ပြီး အတိုင်းအရှည် အပိုင်း အခြား ရှိသလောက်သာ (ကမ္ဘာ သိန်းပေါင်း ရှစ်ဆယ့် လေးသိန်းအထိ လောက်သာ) ကျင်လည် ပြေးသွား၍ သံသရာ၏ အဆုံးကို ပြုကြလိမ့်မည်၊ ဤကား မက္ခလိ ဆရာကြီး၏ အယူဝါဒတည်း။

ဤဝါဒ အလိုအားဖြင့် သတ္တဝါတို့၏ သုခ ဒုက္ခ ရောက်ကြဖို့ရာ သံသရာမှ လွတ်မြောက်ဖို့ရာ အကြောင်း အထောက် အပံ့မျှ မရှိ၊ သူ့ထုံးစံ စမ္ပတာအတိုင်း ပိုင်းခြား ကန့်သတ် ထားသလောက်သာ သုခ ဒုက္ခကို ခံစား စံစား၍ လွတ်

ချိန် စေ့လျှင် သံသရာက လွတ်ကြရသည်၊ လောဒကဥ္ဇ
ဘာ ဖြစ်မအောင် ညာ ဖြစ်အောင် ကြိုးစားသော်လည်း
အလကားပင်ဟု ဆိုလိုသည်။

၆။ အဇိတဆရာကြီး၏ နတ္ထိကဝါဒ

နတ္ထိ ဒိန္နံ, နတ္ထိ ယိဋ္ဌံ, နတ္ထိ ဟုတံ = ပေးလှူခြင်း၏ အကျိုးမရှိ၊ ယဇ်ကြီး ပူဇော်ခြင်း၏ အကျိုးမရှိ၊ ယဇ်ငယ်ပူဇော်ခြင်း၏ အကျိုး မရှိ။ [သတ္တာဝါအများ စားသောက် သုံးစွဲဖို့ရာ စွန့်ကြဲ ပေးကမ်းခြင်းကို ယဇ်ကြီးဟု လည်းကောင်း, ဧည့်ဝတ်ပြုခြင်းမျိုးကို ယဇ်ငယ်ဟု လည်းကောင်း ဆိုလို၏၊ ထိုမှ ကြွင်းသော ရဟန်း ပုဏ္ဏားတို့အား လှူခြင်းကို "ဒိန္နံ" ဟု ဆိုလိုဟန် တူသည်။]

နတ္ထိ သုကတဒုက္ကဋာနံ ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပါကော = ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံတို့၏ အကျိုးဝိပါက်မရှိ။ [အလှူဒါနကြောင့် ရ ထူး တိုးတက်ခြင်း ဥစ္စာငွေစည်း တိုးတက်ခြင်းမျိုးကို "အာနိသင် အကျိုး=ဖလ" ဟု ခေါ်၏၊ ထိုကဲ့သို့ တိုးတက်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ ဘေးရန်အန္တရာယ်မှ ကာယ်ဆယ်ခြင်းမျိုးကို နိဿန္ဒဖလ(အကျိုးဆက်)ဟု ခေါ်၏၊ ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို "ဝိပါက်" ဟု ခေါ်သည်၊ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ ဟူသမျှ၌ ထိုဖလ-ဝိပါက်-မရှိ-ဟူလို။]

ပဌမအကြိမ်

နတ္ထိ အယံလောကော, နတ္ထိ ပရော လောကော = (မည်သူမဆို တစ်ဘဝသာဖြစ်ရသောကြောင့်) ဤလောက (ဤဘဝ) ဟု ဆိုစရာလည်း မရှိ, အခြားလောက ဟု ဆိုစရာလည်း မရှိ။ [လောက (ဘဝ) အမျိုးမျိုး ရှိမှသာ "ဤဘဝ, တခြားဘဝ"ဟု ခွဲခြားဖွယ်ရှိ၏၊ ဘဝက တစ်ခုတည်းနှင့် ပြီးသောကြောင့် ထိုသို့ ခွဲခြားဖွယ် မလို-ဟု ဆိုလိုသည်။]

နတ္ထိ မာတာ, နတ္ထိ ပိတာ= အမိမရှိ, အဖမရှိ။ [ရှိးရှ မိဖမရှိ-ဟု မဆိုလို၊ ထိုမိဘတို့၌ ပြုစုခြင်းကြောင့် ကောင်းကျိုး မရှိ၊ ပြစ်မှား စော်ကားခြင်းကြောင့် မကောင်း ကျိုးလည်း မရှိ ဟု ဆိုလိုသည်။]

နတ္ထိ သတ္တာ ဩပပါတိကာ=ဖြစ်ဆဲဘဝမှ စုတေပြီးနောက် အခြား တစ်ဘဝ ဖြစ်နိုင်သော သတ္တဝါတို့ မရှိကြ။ [ဖြစ်ဆဲဘဝ ကုန်ဆုံးလျှင် ပြီးပြတ်တော့သည်-ဟုလို.]

နတ္ထိ လောကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သမဂ္ဂတာ သမ္မာပဋိပန္နာ, ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေန္တိ = အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် ဤဘဝကို လည်း ကောင်း, အခြားဘဝကို လည်းကောင်း, ကိုယ်တိုင် ထူးသော ဉာဏ်ကြောင့် မျက်မှောက် ပြု၍ သူတစ်ပါးတို့အား တစ်ဆင့်သိစေနိုင် ဟောပြနိုင်ကုန်၏၊ (ထိုကဲ့သို့ ဟောပြနိုင်လောက်အောင်) ညီညွတ်စွာ ဖြစ်ကုန်, ကောင်းစွာ ကျင့်ကြကုန်သော ထို သမဏ ဗြာဟ္မဏ

ဗုဒ္ဓမအကြိမ်

(ရဟန်း ပုဏ္ဏား) ဆိုသူများ လောကမှာ မရှိကုန်။ [ဤ စကားသည် ဗုဒ္ဓ-ပစ္စေကဗုဒ္ဓ, ရဟန္တာများ မရှိနိုင်-ဟု ဗုဒ္ဓ စသည့် ခေါ်ကားသော စကားတည်း။]

စတုမဟာဘူတိကော အယံ ပုရိသော, ယဒါ ကာလံ ကရောတိ၊ ပထဝီ ပထဝီကာယံ အနုပေတိ အနုပဂစ္ဆတိ၊ အာပေါ... တေဇော... ဝါယော ဝါယောကာယံ အနုပေတိ အနုပဂစ္ဆတိ= ဤယောကျ်ား ဤကိုယ်သည် (ပထဝီ, အာပေါ, တေဇော, ဝါယောဟူသော) မဟာဘုတ် ၄ ပါး အစု အဝေးသာ ဖြစ်၏၊ အကြင် အခါ သေ၏၊ ထိုအခါ၌ ကိုယ်တွင်း ပထဝီတွေသည် ပြင်ပ ပထဝီ အပေါင်းသို့ ကပ်ရောက် စုပေါင်းသွား၏၊ ကိုယ်တွင်းက အာပေါတွေ သည် ပြင်ပ အာပေါအပေါင်းသို့, ကိုယ်တွင်းက တေဇော တွေသည် ပြင်ပ တေဇောအပေါင်းသို့, ကိုယ်တွင်းက ဝါယောတွေသည် ပြင်ပ ဝါယော အပေါင်းသို့ ကပ် ရောက် စုပေါင်းသွားလေသည်။

အာကာသံ ဣန္ဒြိယာနိ သင်္ကမန္တိ=မျက်စိ, နား, နှာခေါင်း, လျှာ, ကိုယ်တို့၌ရှိသော (အသိ) ငါးပါးနှင့် မန (စိတ်) အားဖြင့် ၆ ပါးသော ဣန္ဒြေတို့သည် ကောင်းကင်သို့ ရွှေ့ပြောင်း သွားကြကုန်၏။

[''သတ္တမ၊'' ဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော ဤ ကိုယ်ကောင်သည် နဂိုရှိ မူလကပင် အပြင်ပ၌အမြဲရှိနေသော ခေတ်ကြီးလေးပါးနှင့်

ပဉ္စမအကြိမ်

ဣန္ဒြေ ၆-ပါးဟူ၍ စုပေါင်းနေသော အထည်ကိုယ်တစ်မျိုးဖြစ်၏၊ သေသောအခါ ထိုဓာတ်ကြီး ၄-ပါးသည် နဂိုမူလက ခွဲထွက်လာရာ ဓာတ်အစုအဝေးသို့ ပြန်၍ ပေါင်းကြ၏၊ ဣန္ဒြေ ၆-ပါးလည်း နဂိုဘည်ရာ ကောင်းကင်သို့ ရွှေ့ပြောင်းကြလေသည်၊ ထိုကဲ့သို့ ရွှေ့ပြောင်းသွားကြသောအခါ "ဤကိုယ်ကောင်ကြီး သေပြီ"ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြရသည်-ဟု အဇိတဆရာကြီးက ဆိုလိုသည်၊ ယခုခေတ်၌ ဘတ္တဝ၏ အစကို ရှာနေကြသူတို့တွင်လည်း အဇိတဆရာကြီး၏ မိစ္ဆာဝါဒနှင့် ထပ်တူ ယူဆသူများ ပေါ်ထွက်နေလေပြီ။]

အာသန္ဒိ ပဉ္စမာ ပုရိသာ မဉ္စံ အာဒါယ ဂစ္ဆန္တိ, ယာဝ ါဠဟနာ ပဒါနိ ပညာယန္တိ,ကာပေါတကာနိ အဋ္ဌီနိ ဘဝန္တိ=(ထိုသို့ ပဉ္စဝိ စသည်တို့ ရွှေ့ပြောင်း သွားကြသော အခါ) အလောင်းကို တင်ထားရာခုတင်ငယ်နှင့် ထမ်းသူ ၄ယောက် (ဤ ၅-ယောက်)တို့သည် အလောင်းကို ယူ၍ သွားကြကုန်၏၊ (ဤသူသည် သူတော်ကောင်း, ဤသူကား လူယုတ်မာ စသော)အပြစ်နှင့် ဂုဏ်ပုဒ်တို့သည် သုသာန်အထိသာ ထင်ပေါ်ကုန်၏၊(သုသာန်လဲ ရောက်ရော အပြစ်တွေ ဂုဏ်တွေလဲ ပျောက်ရော ဟူလို၊) ခိုရောင် အဆင်းရှိသော အရိုးတို့သာလျှင် (မီးသင်္ဂြိုဟ်ရာမှ) ကျန်ရစ်ကုန်၏။

ဘဿန္တာ အာဟုတိယော, ဒတ္တုပညတ္တံ ယဒိဒံ ဒါနံ – ညှော်ဝတ်ပြုခြင်းစသော အလှူဒါနတို့သည် မီးသင်္ဂြိုဟ်ရာ ပြာမှုန့်

အာလျှင် အဆုံးရှိကုန်၏၊ (ထိုထက် ပိုလွန်၍ အကျိုးမပေးနိုင်– ဟူလို၊) အ႑ပ္ပဒါနဆိုသော အလုပ်ကို မိုက်မဲ တွေဝေသူတို့က စ၍ ပညတ်ထားအပ်၏။ [လူ(အ) တွေက လှူ၊ လူ(ပ)ါး လူနတ်တွေက အလှူခံကြသည်-ဟု ဆိုလိုသည်]

တေသံ တုစ္ဆံ မုသာ ဝိလာပေါ ယေကေစိ အတ္ထိကဝါဒံ ဝဒန္တိ၊ ဗာလေစ ပဏ္ဍိတေစ ကာယဿ ဘေဒါ ဥစ္ဆိဇ္ဇန္တိ ဝိနဿန္တိ၊ န ဟောန္တိ ပရံ မရဏာ=“နောက်ဘဝ ရှိ၏” ဟု ပြောဆိုကြသူတို့၏ စကားသည် အလကာ စကား၊ မုသား (အလွဲအမှား)စကား၊ ကယောင်ကတမ်း ပြောအပ်သော စကားသာ ဖြစ်၏၊ လူမိုက်ဆိုသူတို့သည်လည်းကောင်း၊ လူလိမ္မာဆိုသူတို့သည်လည်းကောင်း ခန္ဓာကိုယ် ပျက်စီးလျှင် (သေလျှင်) နောက်ထပ် အဆက်မရှိကြတော့ဘဲ ပြတ်စဲ ပျက်စီးကြရတော့၏၊ သေပြီးနောက်၌ ဘာမျှ မဖြစ်ကြတော့၊ … ဤကား အဇိတဆရာကြီး၏ နတ္ထိကဝါဒ (ကောင်းမှု မကောင်းမှု၏ အကျိုးမရှိဟူသော အယူ)တည်း။

မှတ်ချက်။ ။“ကောင်းမှု မကောင်းမှုကို ပြုရာမရောက်၊ ပြုသည်ဟု မဆိုရ” ဟု ယူဆသော ပူရဏဆရာကြီးသည် ကံကို ပယ်၏၊ အကြောင်းကံကိုပင် ပယ်ရှားပြီး ဖြစ်သောကြောင့် အကျိုးကို အထူး ပယ်ဖွယ်မလို၊ ထို့ကြောင့် ပူရဏဆရာကြီးသည် ကံ+အကျိုး ၂-မျိုးလုံးကိုပင် ရှိသည်ဟု မယူဆချေ။

မဇ္ဈိမအဇိတ်

ဇေတာဆရာကြီးကား အကျိုးမရှိ–ဟု အကျိုးကို ပယ်၏၊ အကျိုးကို ပယ်လျှင် အကြောင်းကံတွေလည်း အကျိုးပေးနိုင်သော သတ္တိမရှိ·ဟု ပယ်ရာ ရောက်သောကြောင့် ကံ + အကျိုး ၂–မျိုးလုံးကိုပင် ပယ်ပြီး ဖြစ်တော့၏။

မာက္ခလိ ဆရာကြီးကား သံသရာ၌ ကမ္ဘာသိန်းပေါင်း ရှစ်ဆယ့် လေးသိန်း အတိကျ လူတိုင်း ကျင်လည်ကြရမည်– ဟု ဆိုထားသဖြင့် ကံလည်း အစွမ်းမရှိ၊ အကျိုးလည်း မရှိဟု တိုက်ရိုက် ပယ်ပြီး ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ထို ဆရာကြီး သုံးယောက်လုံးပင် ကံနှင့် အကျိုး ၂–မျိုးလုံးကို ပယ်ခြင်း အားဖြင့် တူမျှကြလေသည်။

ထိုဆရာကြီးများ၏ အယူ၌ မည်သူမျှ ချွတ်ချွတ်၍မရလောက်အောင် သဘောကျ စွဲမြဲနေသူများကို ' နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အယူရှိသူ " ဟု ဆိုရသည်၊ ထိုသူတို့မှာ သေလျှင် ကေန်မုချ အပါယ်ကျ ကုန်တော့လတံ့၊ ထိုမျှလောက် မစွဲမြဲဘဲ အယူမှန်ကို ပြောင်း လဲနိုင်သူတို့ကား သေလျှင် သုဂတိဘဝကောင်းသို့ ပြောင်း နိုင်ပါသေးသည်။

၇။ ပကုဓ ကစ္စာယန ဆရာကြီး၏ အကဋ ဝါဒ

သတ္တိမေ ကာယာ အကဋာ, အကဋဝိဓာ, အနိမ္မိတာ, အနိမ္မာပိတာ–ခုနစ်မျိုးသော ဤကာယတို့ကို (မည်သူမျှ) ကိုယ်နှုတ်တို့ဖြင့် မပြုအပ်, မပြုနိုင်ကန်၊ (ဤသို့ ပြုလော) ဟု မည်သူမျှလည်း မစီမံအပ်, မစီမံနိုင်ကုန်၊ မည်သည့်တန်ခိုးရှင်မျှလည်း မဖန်ဆင်းအပ်, မဖန်ဆင်းနိုင်ကုန်၊ သူတစ်ပါးတို့ကိုလည်း မဖန်ဆင်းစေအပ်, မဖန်ဆင်းစေနိုင်ကုန်၊ (သူတို့ကသူတစ်ပါးကို ဖန်ဆင်းပေးဖို့ရာ မည်သူမျှလည်း မစေခိုင်းနိုင်ကုန်– ဟူလို။)

[ကာယ ၇-ပါးဟူသည် (နောက်၌ လာမည့်) ပထဝီကာယ (ပထဝီဓာတ်အပေါင်း), အာပေါကာယ, တေဇောကာယ, ဝါယောကာယ, သုခ, ဒုက္ခ, ဇီဝ (အသက်) တည်း၊ ဤ ၇ ပါးသည် သူ့သဘောအတိုင်း အမြဲတည်ရှိသောကြောင့် ဘယ်သူမှ ပြုပြင်ဖန်းဆင်းနေဖို့မလို, သူတို့ကလည်း အခြားသော အရာကို ဖြစ်အောင် မပြုပြင်နိုင်, မဖန်ဆင်းနိုင်– ဟူလို။]

ဝဥ္ဈာ, ကူဋဋ္ဌာ, ဧသိကဋ္ဌာယိ ဋ္ဌိတာ = (ဤကာယ ၇-ပါးသည် ဘာကိုမျှ မဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့် အမြုံမ, သစ်ပင်အဖိုများ ကဲ့သို့) အမြုံ ဖြစ်ကုန်၏၊ တောင်အထွတ် ကဲ့သို့

မဍ္ဈမအာဠ္ဍမ်

ဘာည်ကုန်၏၊ (တောင်ထိပ်၌ ရှိသော အထွဋ်သည် မည်သူ ပြုလုပ်လို့မျှ ဖြစ်ရသည်မဟုတ်ဘဲ သူ့အလိုလို ဖြစ်သကဲ့သို့ ဤ ကာယ ၇ ပါးလည်း မည်သည့်တရား, မည်သည့် ဖန်ဆင်းမှုကြောင့် ဖြစ်ရသည် မဟုတ်ဘဲ သူ့အလိုလို ဖြစ်တည်ကြရသည်-ဟူလို။) မြဲစွာ စိုက်ထားအပ်သော တံခါးတိုင်ကဲ့သို့ သူ့သဘာဝအတိုင်း ခိုင်မြဲစွာ တည်ကုန်၏။

တေ န ဣဉ္ဇန္တိ, န ဝိပရိဏာမေန္တိ, န အညမညံ ဗျာဗာဓေန္တိ = ထို ကာယ ၇ ပါးတို့သည် (သူ့သဘာဝအတိုင်း ခိုင်မြဲစွာ တည်သောကြောင့် နဂိုရ်သဘောမှ ရွေ့လျော) လှုပ်ရှားခြင်း မရှိကုန်၊ ဖေါက်ပြန် ပြောင်းလွဲခြင်း မရှိကုန်၊ အချင်းချင်းလည်း ဖေါက်ပြန် ပြောင်းလွဲအောင် မညှဉ်းဆဲနိုင်ကုန်။

နာလံ အညမညဿ သုခါယ ဝါ ဒုက္ခာယ ဝါ သုခဒုက္ခာယ ဝါ= အချင်းချင်း ချမ်းသာအောင်လည်း မတတ်နိုင်ကုန်, ဆင်းရဲအောင်လည်း မတတ်နိုင်ကုန်၊ ချမ်းသာ ဆင်းရဲ ၂ မျိုးစုံ ဖြစ်အောင်လည်း မတတ်နိုင်ကုန်။

ကတမေ သတ္တ၊ ပထဝိကာယော အာပေါ—တေဇော—ဝါယော ကာယော, သုခေ ဒုက္ခေ ဇီဝေ သတ္တမေ=ကာယ ၇ ပါးတို့ ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ ပထဝီဓာတ် အပေါင်း, အာပေါ, တေဇော, ဝါယောဓာတ် အပေါင်း, သုခ, ဒုက္ခ, ခုနစ်ခုမြောက် ဇီဝ (အသက်)တည်း။

(၄) သာမညဖလသုတ်

ဣမေ သတ္တ ကာယာ အကဋာ အကဋဝိဓာ၊ ပေ၊ နာလံ အညမညဿ သုခါယ ဝါ ဒုက္ခာယ ဝါ သုခဒုက္ခာယ ဝါ၊ တတ္ထ နတ္ထိ ဟန္တာ ဝါ ဃာတေတာ ဝါ သောတာ ဝါ သာဝေတာ ဝါ ဝိညာတာ ဝါ ဝိညာပေတာ ဝါ = ထို ၇ ပါးသော ကာယတို့၌ သတ်နိုင်သူလည်း မရှိ၊ အသတ်ခိုင်းနိုင်သူလည်း မရှိ၊ ကြားနိုင်သူလည်း မရှိ၊ ကြားအောင် ပြောနိုင်သူလည်း မရှိ၊ သိနိုင်သူလည်း မရှိ၊ သိအောင် ပြောဆို ပြုလုပ်တတ်သူလည်း မရှိ။

ယောပိ တိဏှေန သတ္ထေန သီသံ ဆိန္ဒတိ၊ န ကောစိ ကိဉ္စိ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတိ၊ သတ္တန္နံ တွေဝ ကာယာနံ မန္တရေန သတ္ထံ ဝိဝရ မနုပတတိ = အကြင်သူသည် ထက်လှစွာသော သန်လျက်ဖြင့် တစ်စုံတစ်ယောက်၏ ဦးခေါင်းကို ဖြတ်အံ့၊ ထိုတစ်စုံတစ်ယောက်သည် မည်သူ့ကိုမျှ မသတ်နိုင်၊ ကာယ ၇ ပါးတို့၏ အကြားဖြင့် သန်လျက် ဓါးသည် ၇ ပါးသော အပေါင်းထည်းသို့ ကျသွားခြင်းသာ ဖြစ်၏၊ (ထိုသို့ ကျသွားသည့်အခါ "သတ်တယ်" လို့ အများက ထင်မှတ်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်၊ ဝင်စစ်အားဖြင့် ပထဝီကာယ စသည် မည်သူမျှ ပျက်စီးအောင် မဖျက်ဆီး မသတ်ဖြတ်နိုင် — ဟူလို၊) ဤကား ပကုဓ ဆရာကြီး၏ (မည်သူမျှ မပြုလုပ်နိုင် မဖန်ဆင်း မဖျက်ဆီးနိုင်ဟု ယူဆသော) အကဋဝါဒ တည်း။

၈။ နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တဆရာကြီး၏ စာတုယာမသံဝရဝါဒ

ဣဓ ဂိဏ္ဌော စာတုယာမ သံဝရ သံဝုတော ဟောတိ=ဤလောက၌ နိဂဏ္ဌသည် စောင့်စည်းကြောင်း အကျင့် ၄မျိုး လေးစုဖြင့် စောင့်စည်းအပ်သော ကိုယ်နှုတ်စိတ်ရှိ၏၊ (ကိုယ် နှုတ် စိတ်တို့ကို လေးမျိုး လေးစုသော အကျင့်ဖြင့် စောင့်စည်းသည်-ဟူလို။)

ကထဉ္စ နိဂဏ္ဌော စာတုယာမ သံဝရ သံဝုတော ဟောတိ=အဘယ်နည်းဖြင့် နိဂဏ္ဌသည် စောင့်စည်းကြောင်း အကျင့် လေးစုဖြင့် စောင့်စည်း အပ်သော ကိုယ် နှုတ် စိတ် ရှိသနည်း၊ (အကျယ် ဖြေလို၍ သူ့ဘာသာသူ မေးခွန်းထုတ်သည်။) [''နိဂဏ္ဌ''ဟူသည် ''ငါတို့မှာ သံယောဇဉ်အထုံးအဖွဲ့မရှိ'' ဟု ပြောလေ့ရှိသော တိတ္ထိ တစ်မျိုးဘည်း၊ ဂဏ္ဌ= အထုံးအဖွဲ့+နိ=မရှိ]

ဣဓ နိဂဏ္ဌော သဗ္ဗဝါရိဝါရိတောစ ဟောတိ=ဤလောက၌ နိဂဏ္ဌသည် အလုံးစုံ တားမြစ်အပ်သော ရေအေးသုံးစွဲခြင်းရှိ၏။ [နာဋပုတ္တဆရာကြီးသည် ရေအေး၌ အသက်ရှိ၏-ဟု အယူရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် သူ၏အယူကိုလိုက်နာသော နိဂဏ္ဌဟူသမျှ ရေအေးကို မသုံး စွဲကြရ, ရေအေးကိုသုံး စွဲခြင်းမှ ပယ်ရှားတားမြစ်ထားကြသည်၊ သူတို့သုံးစွဲ ပုံလျှင် ရေကျက်ကိုသာ သုံးစွဲကြရသည်-ဟူလို။]

သဗ္ဗဝါရိယုတ္တော စ=အလုံးစုံ အကုန်အစင်အားဖြင့် မကောင်းမှုကို တားမြစ်ခြင်းနှင့် ယှဉ်၏၊ မကောင်းမှု ဟူသမျှ (ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံ) အားလုံးကိုပင် တားမြစ်သည်-ဟူလို။

သဗ္ဗဝါရိဓုတော စ = (ရဟန်းတော်များ ကိလေသာ ခေါင်းပါး အောင် ဓုတင် ကျင့်သကဲ့သို့) မကောင်းမှု အားလုံးကို တားမြစ်သော အားဖြင့် ခါချအပ်သော မကောင်းမှု ရှိ၏၊ (မကောင်းမှု အားလုံးကို ခါချနိုင်လောက်အောင် ကျင့်သည်-ဟူလို။)

သဗ္ဗဝါရိဖုဋ္ဌော စ=အလုံးစုံ မကောင်းမှုကို တားမြစ်သည်ခြင်းထိ ရောက်အပ်ပြီးသည် ဖြစ်၍။ [မကောင်းမှုကို တားမြစ်မှုနှင့် ထိထိ ရောက်ရောက် ရှိ၏၊ အပြည့်အစုံ တားမြစ်နိုင်ပြီ၊ (ဗုဒ္ဓဝါဒ၌ ရဟန္တာဖြစ်သကဲ့သို့) နိဂဏ္ဌကိစ္စ ပြီးဆုံးပြီ-ဟူလို။]

ဧဝံ ခေါ နိဂဏ္ဌော ဧဝံ စာတုယာမသံဝရသံဝုတော ဟောတိ = ဤနည်းအားဖြင့် နိဂဏ္ဌသည် စောင့်စည်းကြောင်းအကျင့် လေးစုဖြင့် စောင့်စည်းအပ်သော ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ် ရှိသူ ဖြစ်ရလေသည်။

ယတော ခေါ နိဂဏ္ဌော ဧဝံ စာတုယာမသံဝရသံဝုတော ဟောတိ၊ အယံ ဝုစ္စတိ နိဂဏ္ဌော (နာဋပုတ္တော) ဂတတ္တော စ ယတတ္တော စ ဌိတတ္တော စာတိ = အကြင် အခါ၌ နိဂဏ္ဌသည် ဤနည်း အားဖြင့် စောင့်စည်းကြောင်း

ပဉ္စမအကြိမ်

တရားလေးစုဖြင့် စောင့်စည်းအပ်သော ကိုယ် နှုတ် စိတ်ရှိ၍၊ (ထိုအခါ၌)နိဂဏ္ဌကို အထွတ်အထိပ် အပြီးအဆုံးသို့ရောက်သောစိတ် ရှိသူဟု လည်းကောင်း, စောင့်စည်းအပ်ပြီးသော စိတ် (နောက်ထပ် စောင့်စည်းစရာ မလို့, စောင့်စည်းဖွယ်ကိစ္စ ပြီးဆုံးသော စိတ်) ရှိသူ ဟု လည်းကောင်း, (ရဟန္တာစိတ်ကဲ့သို့)တည်တံ့သော မတုန်လှုပ်သော စိတ်ရှိသူဟု လည်းကောင်း ဆိုနိုင်လေတော့၏၊— ဤကား နိဂဏ္ဌ နာဋပုတ္တ ဆရာကြီး၏ စာတုယာမ သံဝရ ဝါဒတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဤဝါဒ၌ ရေအေးကို မသုံးကောင်း-ဟု အယူရှိခြင်းသာ ဗုဒ္ဓတရားတော်နှင့် တိုက်ရိုက် ဆန့်ကျင်သည်၊ မကောင်းမှုတို့ကို ပယ်ရှားတားမြစ်ခြင်းကား ဗုဒ္ဓတရားတော်နှင့် သဘောတူပင် ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့်လည်း နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တဆရာကြီး၏ ဝါဒကို ပညာရှိအခေါ်ခံသူ လူကြီးလူကောင်း တချို့ပင် လက်ခံကြလေသည်၊ ထိုဆရာကြီးကို ပါဠိလို "ဇိန", ဟိန္ဒူသံဖြင့် "ဂျိန-ဂျိန်း" ဟု ခေါ်ကြ၊ ကာယခုတိုင်အောင် ဂျိန်းအယူဝါဒနှင့် ဂျိန်း၏ ရုပ်တု (ဆင်းတု)များ ထင်ရှားလျက် ရှိလေသည်။

၉။ ဗေလဋ္ဌ၏သား သဉ္စယ (သဉ္စည်း) ဆရာကြီး၏ အမရာဝိက္ခေပဝါဒ

[ဤ အမရာဝိက္ခေပဝါဒကို မြဟ္မဇာလသုတ် မြန်မာပြန်စာအုပ် နံပါတ် ၆၇-မှ ၇၃ အထိ ပြခဲ့ပြီ။]

ဆရာကြီးများ၏ ပူရဏကဿပ, မက္ခလိဂေါသာလ, အဇိတ ကေသကမ္ဗလ, ပကုဓကစ္စာယန, နိဂဏ္ဌနာဋ ပုတ္တ, သဉ္စယ ဗေလဋ္ဌပုတ္တ ဟု အသီးအသီး ထင်ရှားသော ဆရာကြီး ၆ ယောက်ကို "တိတ္ထိယ = အယူဝါဒကို စဘွင်၍ ပြုတတ်သောပုဂ္ဂိုလ်" ဟု ခေါ်၏၊ (ယကိုဖြုတ်၍ "တိတ္ထိ" ဟု ခေါ်ကြသည်၊) ထိုတိတ္ထိဆရာကြီးတို့သည် ဘုရားမပွင့်မီကပင် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်နယ် တစ်ဝှမ်းလုံးကို မိမိဆိုင်ရာ အယူဝါဒတို့ဖြင့် လွှမ်းဖုံးမိပြီး ဖြစ်ကြ၏၊ သူတို့၏ နောက်လိုက် ဥပါသက-ဒါယကာမတွေ အတော်များပြား၏၊ သူတို့၏ တပည့်သံဃာများလည်း မနည်းလှပေ၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာ, အရှင်မောဂ္ဂလာန်တို့ အလောင်းအလျာ များပင် သဉ္စယဆရာကြီးထံမှာ နေကြရရှာပါသေးသည်။

ဤအကြောင်းများကို စဉ်းစားမိသောအခါ "ဘုရားရှင်သာ ပွင့်တော် မမူလာလျှင် (ပွင့်တော်မူလာသော်လည်း ယခုလို တရားတော်များသာ ကျန်ရစ်တော် မမူပါလျှင်) ဘုန်းကြီးတို့တစ်တွေ ယခုလို အချိန်အခါ၌ ဘယ်လိုဝါဒ ရေယဉ်ကြော၌ မျောနေကြမည် မသိရ" ဟု တွေးတော

မိကာ ဗုဒ္ဓတရားတော်များကို သင်ယူ သိရှိရခြင်းအား ၅င်္ကာ လွန်စွာ နှစ်သက် ကျေနပ်ပါတော့သည်။

ဘုန်းကြီးငယ်စဉ် ဘုန်းကြီးကား ငယ်ရွယ်စဉ် အခါတစ်ပါး၌ ဝယ် လူကြီးတစ်ယောက်သေဆုံးသည့် ကိစ္စနှင့်စပ်၍ စဉ်းစားမိခဲ့ပါသည်၊ စဉ်းစားပုံမှာ "လူတိုင်း လူတိုင်း၌ တစ်ဘဝ အတွက် စကားအခွန်းပေါင်း မည်မျှ ပြောရမည်, ခရီးပေါင်း မည်မျှ သွားရမည်, အလုပ်ပေါင်း မည်မျှ လုပ်ရမည်"စသည်ဖြင့် ကိန်းသေ သတ်မှတ်ပြီး ရှိ၏၊ ထို လူကြီးသည် ထိုသတ်မှတ်ချက် အားလုံး စေ့သောကြောင့် စုတေ သေဆုံးရသည်၊ ဤသို့ စဉ်းစား မိခဲ့ပါသည်၊ ဘုန်းကြီး စဉ်းစားချက်သည် မာက္ခလိဆရာကြီးဝါဒ နှင့် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း တူပါသည်၊ ထို အယူဝါဒသည် ဗုဒ္ဓဘာသာ စာပေကို ထုံးစံအတိုင်း သင်နေရာဝယ် မေ့ပျောက်ခဲ့ပြီးမှ ဤ သာမညဖလသုတ်ကို သင်ယူသောအခါ "ငါ့မှာ ဒီလို အယူချိုး ငယ်စဉ်က ရှိခဲ့ပါတကား"ဟု ပြန်၍ သတိရပါသည်။

ကိုယ်ချင်းစာ ဤသို့ ဘုန်းကြီး ယူဆကိုပုံ ပြန်၍ သတိရသော အခါ "ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ လေးနက်သော တရားတော်များကို ကြောင်း-ကျိုး စုံလင်စွာ မသိကြရသော လူအများ တို့တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မဟုတ်သူဘို့ ထင်ရာမြင်ရာ တွေးကြရွာ မည်ကို မဆိုထားဘိ, ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အများပင် ယောင်ဝါးဝါး ဖြစ်ကြရွာမည်မှာ ထူးဆန်းသော အရာမဟုတ်ပေ-ဟု ကိုယ်ချင်းစာ မိပါသည်၊ ယခုခေတ်မှာ လောကဓာတ်ပညာကို အလွန် လိုက်စား သော ခေတ်ဖြစ်၍ ထိုပညာမှ တစ်စွန်းတစ်စကို ယူပြီးလျှင် ဗုဒ္ဓ

ဝါဒကို ကျနစွာ မပိုက်စားရသူ့ကိုအဘွက် ဘာသာရေးကိစ္စတွင် အသင်အမြင် အမျိုးမျိုးဖြစ်နေကြခြင်းမှာ ဖြစ်သင့်၍ ဖြစ်နေသော အချက်သာ ဖြစ်ပါသည်။

မီးလောင်ရာ လေပင့်

ဤနေရာဝယ် "မြွေပူရာ ကင်းမှောင့်" ဆိုသော စကားကဲ့သို့ ဘာသာရေးအမြင် မသန့်မရှင်း ဖြစ်နေကြခိုက်မှာ ဗုဒ္ဓဘာသာကို လက်ကိုင်ဦးစီး လုပ်နေကြသော ရှင်လူတချို့က ကိုယ့်ထက်သာ မနာလိုသော ဣဿာ, ကိုယ့်လိုကြီးပွားမည်ကို ဝန်တိုသော မစ္ဆရိယနှင့် ဂုဏ်ပကာသန မာန်မာနတို့ကို နည်းသည်ထက် နည်းပါးစေ၍ မေတ္တာ, ကရုဏာ, မုဒိတာတို့ကို လက်တွေ့ပြကာ အရာရာ သိပ်သိပ် သည်းသည်း ရှိရမည် ဖြစ်ပါလျက် ဖြစ်သင့်တာတွေကို မတွေ့ရဘဲ, မဖြစ်သင့်သော ဂုဏ်ပကာသနနှင့် ဣဿာ, မစ္ဆရိယ, မာန်မာန အစွန်းတွေကို အများအပြား တွေ့နေရသည့် အပြင် လုပ်သမျှ ဘာသာရေးကိစ္စဘိုင်း၌ ဗုဒ္ဓအလိုကျ နည်းပါးလှသောကြောင့် ဘာသာရေး အခြေမကျရှာသေးသူ ခေတ်လူတို့အတွက် မီးလောင်ရာ လေပင့်သကဲ့သို့ အဆင့်ဆင့် ထင်မှားဖွယ်တွေ အသွယ်သွယ် များလာလေတော့သည်။

ဘာသာရေး သန့်ရှင်းသုတ်

ဤ သာမညဖလသုတ်တော်ကား "သာမည= ရဟန်းပြုလုပ်ရခြင်း၏ + ဖလ = အကျိုးကို" ညွှန်ပြသော သုတ်တော်ဖြစ်ပေ၏၊ ထို့ကြောင့် ဤသုတ်ဘော်ကို ကြည့်ရှုလိုက်ရလျှင်ပင် "ဘုရား အလိုဘော်ကျ ရဟန်းတော်များ ဆိုတာ ဤလို သီဘင်းသုံးရမှာပါတကား၊ ဘုရား'

ပဉ္စမအကြိမ်

လက်ယက်တော်က ဤလို သီးတင်းသုံးတော် မူကြသော ရဟန်း သံဃာတော်တွေ များလှပေလိမ့်တကား၊ သာသနာပြု ဒါယကာ ဒါယိကာမများဆိုတာ ဤလို သံဃာတော်များကို အားပေး ပြုစု ရမှာပါတကား၊ ဤသို့ ပြုပြင် ထားသော သာသနာတော်ကို ဘယ်သူမဆို ကြည်ညိုလေးစား အားထား ကိုးကွယ်နိုင်မှာပါ တကား" ဟု သာသနာရေး ဘာသာရေး စိတ်ဓာတ်တွေ အလိုလို မြင့်မြတ်သန့်ရှင်း လာပေလိမ့်မည် ဟု ထင်မြင်ပါသည်၊ ထိုသို့ ထင်မြင်သည့်အတိုင်းပင် ခေတ်အားလျော်စွာ "ဤသုတ်တော်ကို ရှင်လူအားလုံး အမြန်ဆုံး သိရှိထိုက်သည်" ဟု ယူဆ၍ သာသနာ တော်ကို မြင့်စေလိုသော စိတ်ထားဖြင့် တရားတော်ကို ဂိုဏ်ဆောစွာ မြန်မာပြန်လိုက်ပါသည်။

ရှေးဦးသိဖွယ် ဤသုတ်တော်ကို အဇာတသတ်မင်း လျှောက် ထား၍ ဘုရားရှင် ဟောပြတော်မူရသည်၊

ထို့ကြောင့် အဇာတသတ်မင်း၏အကြောင်းကို ရှေးဦး စွာ အကျဉ်း မျှ သိနိုင်ဖို့လိုပါသည်၊ "အဇာတသတ်မင်း" ဆိုသူကား ရာဇဂြိုဟ် ပြည် ဘုရားကျောင်းဒကာ ဗိမ္ဗိသာရမင်း၏ သားတော်တည်း၊ မယ် တော်မှာ သာဝတ္ထိပြည် မဟာကောသလမင်း၏ သမီးတော် (ဒုတိယ ကောသလမင်း၏ အမတော် သို့မဟုတ် နှမတော်) တည်း၊ ဆိုဖြစ်၍ ထိုအချိန်အခါဝယ် ဣန္ဒိယဒေသ၌ အကြီးကျယ်ဆုံး မင်းမိဖုရား ၏ သားတော် မင်းတစ်ပါးဟု ဆိုလိုသည်၊ ထိုမင်းသည် ရှင်ဒေဝဒတ်ကို ယုံကြည်ကိုးစား (အပေါင်းမှား) သောကြောင့် ထီးနန်းရဖို့ရန် ပဌမဆုံး ခမည်းတော်မင်းတရား ကြီးကို သတ်ဖို့ ကြံစည်ခဲ့၏၊ အကြံ ကို သိသော ခမည်းတော်ကြီးက ထီးနန်းကို ကျေကျေနပ်နပ် လွှဲ

(၁) သာမညဖလသုတ်

အပ်ထားပါလျက် ထိုမင်းတရားကြီးကိုပင် သောင်သွင်း အကျဉ်းချ၍ အစာငတ်ထားပြီးနောက် ခြေဖဝါးကို ဓား ဖြင့် ခွဲ၍ ဆား နတ်ရွာစံသည့်တိုင်အောင် ညှဉ်းဆဲစေခဲ့ပါသည်။

ဤသို့ ကောင်းမှုရှိ အပါယ်ကျမည့် ပိတုဃာတက (အဖသတ်) ကံကြီးကို ကျူးလွန်မိရုံမက ရှင်ဒေဝဒတ်၏ ဘုရားကို လုပ်ကြံရာ၌လည်း သူ၏ အားပေးမှုပယောဂတွေ ကင်းခဲ့ပုံမရချေ၊ ထို့ကြောင့် ဤသာမညဖလ အကြောင်းကို မေးလျှောက်ရန် ဘုရားထံ လာမည့်အချိန်မှာ ထိုပိတုဃာတက ကံနှင့် တကွ ပြစ်မှုများစွာကို ကျူးလွန်မိပြီး ဖြစ်သောကြောင့် စက်တော်ခေါ်၍ ကောင်းစွာ မပျော်နိုင်ဘဲ ဘုရားထံသို့လည်း သွားချင်ပါလျက် (သူ၏ ပြစ်မှုများကြောင့်) မသွားဝံ့ဘဲဖြစ်ကာ အလွန် စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်နေရရှာလေသည်၊ ဤသို့ အဇာတသတ်မင်း၏ နဂို အဆင့်အတန်း မြင့်ပုံ၊ အပေါင်းမှားပုံ၊ အမှုတွေ လွန်နေပုံတို့ကို စုံစုံလင်လင် ရှေးဦးစွာ ထင်မြင်စေလိုပါသည်။

၁၃၁၃-ခု
တော်သလင်းလ

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

သာမညဖလသုတ်တော်

မြန်မာဘာသာပြန်

အဇာတသတ်မင်းနှင့် မှူးမတ်များ

စည်းဝေး တိုင်ပင်ခန်း

နေရာနှင့် အချိန်အခါ

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ရာဇဂြိုဟ်မြို့တော်တွင် သမားတော် ဇီဝက၏ သရက်ဥယျာဉ် တိုက်တော်၌ တစ်ထောင့်နှစ်ရာ ငါးဆယ်သော ရဟန်းတော်များနှင့်အတူ သီတင်းသုံးတော် မူလေသည်၊ ထိုအခါ ဝေဒေဟီ မိဖုရား၏ သားတော်ဖြစ်သော မဂဓတိုင်းကြီး၏ အရှင် ဘုရင် အဇာတသတ်မင်းသည် ရာဇဂြိုဟ်မြို့တော်၏ နန်းတော် အထက် ထပ်ဝယ် မင်းမျိုးစဉ်လာ မှူးမတ်ပေါင်း စုံညီစွာဖြင့် စည်းဝေး လျက် ရှိ၏၊ အချိန်မှာ ကုမုဒြာ ကြာဖြူပန်းတို့ ပွင့်လန်းတုန်း ဖြစ်ကြသော မိုးလေးလအဆုံး တန်ဆောင်မုန်းလပြည့် (သူတော် ကောင်းတို့ ဥပုသ်စောင့်သုံးရာ ဥပုသ်နေ့) ညဥ့်အခါ ဖြစ်၏၊ သော်တာလစန်းလည်း အစွမ်းကုန် အရောင်လွှင့်လျက် ညဥ့်၏ ကြက်အရေကိုဆောင်နေရကား ဥတုရာသီအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အချိန်အခါအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ (နန်းတော်အထက်ထပ်) နေရာ အရပ်အားဖြင့် လည်းကောင်း စိတ်ဓာတ်ကို လှုံ့ဆော် ဆွပေးနိုင်သော အချိန်အခါ ဖြစ်ပေသည်။

ပဌမအကြိမ်

ဥဒါန်းကျူးပုံ — ထိုကဲ့သို့သော အချိန်အခါ၌ဝယ် အဇာတသတ်မင်းသည် (မိ-စိတ်အတွင်း၌ဖြစ်သော အကြံကို မျိုသိပ်၍ မထားနိုင်ဘဲ ဥဒါန်းအဖြစ်) ကျူးရင့် မြွက်ဆိုပုံမှာ = " တိမ်တိုက် ဆီးနှင်း မြူခိုး စသော အပြစ်ကင်း၍ သန့်ရှင်း ကြည်လင်သော ညဉ့်သည် ပျော်မွေ့ဖွယ် ကောင်းပါပေစွ၊ စန်း ဆောင် တဝင်းဝင်းနှင့် လွန်မင် စွာ လှပါပေစွ၊ ရှုချင်စဖွယ် တင့် တယ်ပါပေစွ၊ ရာသီဥတု သာယာမှု အစွမ်းကြောင့် စိတ်ဘမ်းကို ရွှင်လန်းကြည်နူးနိုင်ပါပေစွ' (မမေ့နိုင်လောက်အောင် အသရေကို ဆောင်သဖြင့်) မှတ်သားလောက်စွာ သာယာပါပေစွ၊ ငါ၏ မကြည်လင် မရွှင်ပျသော စိတ်ကို ရွှင်ပျကြည်လင်အောင် စီစဉ် ဖော်ပြနိုင်မည့် သမဏဗြာဟ္မဏ အမည်ခံသော ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်အထံ ချဉ်းကပ်သင့်ပါမည်နည်း၊ (ချဉ်းကပ်စမ်းချင်ပါဘိနော်) " ဟု ထုတ်ဖော် ကျူးရင့်လေသည်။

တိတ္ထိအမတ်များ — ထိုသို့ အဇာတသတ်မင်း မိန့်တော်မူသောအခါ သံတော်ဦး (ပူရဏကဿပ ဆရာကြီး၏ ဒကာဖြစ်သော) တင်ကြပုံ — အမတ်တစ်ယောက် သံတော်ဦးတင်သည်မှာ — အရှင်မင်းမြတ် — ဤ ပူရဏကဿပ ဆရာကြီး သည် နောက်လိုက် သံဃာလည်း များစွာ ရှိပါ၏၊ ထို တစ်ဂိုဏ်း လုံး၏ ဆရာကြီးလည်း ဖြစ်ပါ၏၊ ထင်ရှားသော ဆရာကြီးလည်း ဖြစ်ပါ၏၊ ကျော်စောသတင်း ပြန့်နှံ့ခြင်းလည်း ရှိပါ၏၊ အယူ ဝါဒကိုလည်း (ပဉ္စမ စတည်၍) ပြုနိုင်ပါ၏၊ လူအများ၏ ဘုန်းတော်ကောင်း ဟု အမှတ်ခြင်းကိုလည်း ခံရပါ၏၊ ရဟန်း '

ဘဝသို့ ရောက်ပြီးသည်မှစ၍ ကြာမြင့်သော နေ့ညဉ့်တို့ကိုလည်း မှတ်မိ သိရှိပါ၏၊ (သတိ အလွန်ကောင်းပါသည်-ဟူလို၊) (၁) ရဟန်း ပြုခဲ့သည်မှာလည်း ကြာမြင့်လှပါပြီ၊ (၂) ရှည်ကြာသော အခွန့်(ကာလ)သို့ ရောက်ခဲ့ပါပြီ၊ (ရဟန်းပြုပြီး နောက်မှ မင်း ၂-ဆက်, ၃-ဆက်ပင် ပြောင်းခဲ့ပါပြီ-ဟူလို၊) (၃) ယခုအခါ နောက်ဆုံးအရွယ်သို့လည်း ရောက်နေပါပြီ။

အရှင်မင်းမြတ်သည် (နောက်လိုက် နောက်ပါ ဂိုဏ်းသံဃာနှင့် ပြည့်စုံ၍ လူအများက သူတော်ကောင်း ဟု အသိအမှတ် ပြုထားသော ဆရာကြီး ထံ ချဉ်းကပ်ရလျှင် မှားနိုး ဖွယ် မရှိပါ၊) ထိုဆရာကြီးထံ ချဉ်းကပ်တော်မူပါ၊ ထို ဆရာကြီးထံ ချဉ်းကပ်တော်မူပါလျှင် အရှင်မင်းမြတ်၏ စိတ်နှလုံးတော် ကြည်လင်လာစရာ ရှိပါသည်၊ ဤသို့ သံတော်ဦးတင်လေရာ (ရှေးအခါကပင် ချဉ်းကပ်၍ ပြဿနာ မေးမြန်းသောကြောင့် ပူရဏ၏ အကြောင်းကို သိပြီးဖြစ်ရကား ထိုအမတ်၏ ညွှန်ကြားချက်ကိုမနှစ်သက်သော) အဇာတသတ်မင်းသည် ဦးခေါင်း မငြိမ့် နှုတ်သံပိတ်၍ တိတ်ဆိတ်စွာ နေတော်မူလေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ရဟန်းပြု၍ မကြာသေးလျှင် တရားဗဟုသုတ ရှိဦးမည် မဟုတ် ဟု ထင်မည် စိုးသောကြောင့် လည်းကောင်း, ငယ်နေ သေးလျှင်လည်း ယုံကြည်ဖွယ် မရှိ ဟု ထင်မည်စိုးသောကြောင့် လည်းကောင်း ၁-၂-၃ စကားတို့ကို ဆိုသည်။

ကမ္မာ ။ ။ ဤနည်းအားဖြင့် မာကွလိဂေါသာလ စသော ဆရာကြီး ၅-ဦး ၏ တပည့် ဒ ယကာ အမတ်တို့လည်း အသီး သီး မိမိ ကိုးကွယ်ရာ ဆရာ ကြီးထံ ချဉ်းကပ်ရန် သံတော်ဦး တင်ကြလေသည်၊ အဇာ တသတ်မင်းကား ထိုဆရာကြီး များထံ သွားလိုသောကြောင့် "သမဏ ဗြာဟ္မဏ အနည်ခံ အဘယ် ပုဂ္ဂိုလ်ထံ ချဉ်းကပ်ရပါမလဲ" ဟု မိန့်သည် မဟုတ်၊ ဘုရားအထံ သွားဖို့ရန် သမားတော် ဇီဝက၏ သံတော်ဦးတင်သံကို နားခံလိုသောကြောင့်သာ မိန့်တော်မူခြင်း ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ထိုအမတ်များကို စကား အတုံ့အပြန်ဘဲ ဆိတ်ဆိတ်သာ နေတော်မူလေ သည်၊ သမားတော်ဇီဝကလည်း (ဤနေရာဝယ် ဈေး ကိုင် ညီ့အလား အခြ း အမတ်များကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓအထံ သွားဖို့ရန် မည္သန်ကြားဘဲ) ရှင်ဘုရင်က မေးမှသာ ညွှန်ကြားမည် ဟု စိတ်ကူးကာ တိတ်ဆိတ်စွာပင် နေ လေသည်။

ထိုအခါ အဇာတသတ်မင်းသည် (တိုက်ရိုက် မမေးလျှော် သံတော်ဦးတင်ပုံ မရသော) သမားတော် ဇီဝကကို မိမိက စ၍ ပြောရလေတော့သည်၊ "အဆွေတော် ဇီဝက...... ဘာ့ကြောင့် တိတ်ဆိတ်စွာ နေပါသလဲ၊ (သူတို့ဆရာ၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတွေကို ပြောကြသော အမတ်များရဲ့ စကားတွေဟာ ခံတွင်း မဆန့် လောက်အောင် ပြည့်သွားတာဘဲ။ [သင့်မှာ ကျွန်ုပ် ခမည်းတော် ကြီးက ရာထူး စည်းစိမ် မပေးခဲ့လို့ မွဲနေသည့် အတွက်ကြောင့်ပဲ

ပဉ္စမအကြိမ်]

ကိုးကွယ်ထားသော ဆရာ မရှိဘူးလား၊ သို့မဟုတ် သဒ္ဒါတရား မရှိလို့လား-ဟု မေးလိုရင်း ဖြစ်သည်။]

ထိုအခါ သမားတော်ဇီဝကသည် ("မိမိကို တိုက်ရိုက် မေးနေလျှင် တိတ်တိတ်နေဖို့ အချိန်အခါ မဟုတ်တော့" ဟု သဘောရ၍ အခြား အမတ်များကဲ့သို့ ရှင်ဘုရင်ကို လက်အုပ်ချီရင်း သံတော်ဦး မတင်ဘဲ ထိုင်ရာမှ ထပြီးလျှင် ဘုရားရှိရာဖက်သို့ လက်အုပ်ချီကာ) သံတော်ဦး တင်သည်မှာ—

အရှင်မင်းမြတ်—....ကိလေသာ အနောက်အကျ ကင်း၍ အန့်ရှင်းသော စိတ်တော်အစဉ်ဝယ် သိမြင်ဖွယ်အားလုံးကို ကုန်ဆုံးအောင် သိတော်မူသော ဉာဏ်တော်ကြောင့် "အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ" ဟု ထင်ရှား ကျော်စော်တော် မူသော အကျွန်ုပ်၏ဆရာသခင် ဘုရားရှင်သည် အကျွန်ုပ်၏ ဥယျာဉ်ကျောင်းတိုက်တော်မှာပင် တစ်ထောင့်နှစ်ရာကျော် သံဃာတော် အပေါင်းနှင့်အတူ သီတင်းသုံးနေတော်မူပါသည်။

ဂေါတမနွယ်ဖွား သာကီဝင် မြတ်ဘုရား၏ ကောင်းသော ကျော်စောသံများလည်း အရဟံအစ ဘဂဝါအဆုံး ဂုဏ်တော် ၉-ပါးလုံးဖြင့် ဘဝဂ်မဆန့် ပျံ့နှံ့တော်မူပါသည်၊ ထိုဘုရားရှင်ထံ ချဉ်းကပ်တော်မူပါလျှင် အရှင်မင်းမြတ်၏ စိတ်ဓာတ် အစဉ်သည် ကြည်လင် ရွှင်ပျ၍ အေးမြတော်မူစရာ ရှိပါသည်၊ ဤသို့ သံတော်ဦးတင်သောအခါ...

အရှင် ။ ။ ဗုဒ္ဓ အထံတော်သို့ ချဉ်းကပ်ဖို့ သင့်တော်လျှင် ဆင်ယာဉ်များကို က-ကြိုးတန်ဆာ ဆင်ပါစေ။

မဥ္ဇူမာကြိမ်

ဋီကာ။ ။ကောင်းပါပြီ မင်းမြတ်… ဤသို့ ဝန်ခံ၍ ဆင်ယာဉ် ငါးရာကို ဆယ်ကြိမ်တန်ဆာ ဆင်စေပြီးလျှင် ဘုရင်စီးတော်မူရန် ဆင်တော်ကိုလည်း အဆင်သင့် ပြင်စေပြီးနောက် အားလုံး အသင့် ပြင်ပြီးပါပြီ၊ ထွက်တော်မူချိန်ကိုသာ သိတော်မူပါ” ဟု သံတော် ဦးတင်လေသည်။

ဘုရားအထံတော်သို့ ထွက်လာခန်း

ထိုအခါ အဇာတသတ်မင်းသည် ဆင်မယာဉ်သာ ငါးရာတို့၌ အသီးအသီး မောင်းမ (နန်းတော်သူ)များကို စီးစေ၍ * ကိုယ်ကိုင်လည်း စီးတော်ဆင်သို့ တက်တော်မူပြီးလျှင် မီးရှူးမီးတိုင်တို့ကို တစ်ပြိုင်နက် ထွန်းလင်းစေကာ ကြီးကျယ်စွာသော

မှတ်ချက်။ ။ * မြင်းယာဉ်၊ ရထားယာဉ်တို့ကက် ဆင်ယာဉ်သည် သာ၍ငြိမ်သက်၏၊ ထို့ကြောင့် အရွယ်ကောင်းသော ဆင်မ ငါးရာကို ပြင်ဆင်ထားသည်၊ ညဉ့်အခါဖြစ်၍ ယောကျ်ား စစ်သားတို့ကို စိတ်မချသောကြောင့် နန်းတော်သူ မိန်းမများကို စစ်သားယောင် ဆောင်စေ၍ စစ်လက်နက်များကို ကိုင်စေလျက် စီးစေသည်၊ ဤအခမ်းအနား အားလုံးကို (ရှင်ဘုရင် မခိုင်းဘဲ) သမားတော်ဇီဝကအလိုအတိုင်း ရှင်ဘုရင်မှာ ဘေးကင်းအောင် စီစဉ်ခြင်း ဖြစ်သည်၊ ထိုသို့ စီစဉ်ပြီးလျှင် မတော်တဆ ဘေးရန် ပေါ်လာလျှင် သူ အသက်ကို စွန့်၍ ကယ်တင်မည်-ဟု ကြံစည်လျက် ဘုရင့်အနီးမှ သမားတော်ကိုယ်တိုင် စောင့်ကြပ်လိုက်ပါ သွားလေသည်။

မဟ္ဂမအကြိမ်၂

မင်း အခန်းအနားဖြင့် ရာဇဂြိုဟ်မြို့တော်မှ အမှားတော်ဇီဝက၏ သရက် ဥယျာဉ်သို့ ထွက်တော်မူလေသည်။ ထိုသို့ ထွက်တော်မူလာသော မင်းသည် သရက် ဥယျာဉ် အနီးသို့ ရောက်လျှင်ပင် ကြောက်၍ တုန်လှုပ်ကာ ကြက်သီးထလာသဖြင့် ဇီဝကကို ပြော ဆိုသည်မှာ *——

ဘုရင် ။ ။ အယ်နှင်လဲ အဆွေဇီဝက—— ငါ့ကို မလှည့်စား တာမှ ဟုတ်ရဲ့လား၊ ငါ့ကို သွေးဆောင် ဖြားယောင်းပြီး မခေါ်ခဲ့တာမှ ဟုတ်ရဲ့လား၊ ငါ့ကို ရန်သူများလက်သို့ မအပ်တာမှ ဟုတ်ရဲ့လား၊ ဘယ့်နှယ်...... ထောင့်နှစ်ရာ ကျော်လောက် ရှိတယ်ဆိုတဲ့ ရဟန်း၊ သံဃာတော်များရဲ့ ချိုဆတ်သံ ကလေးမျှ မကြားရပါကလား၊ စကား စုပြော တဲ့ အသံကလေးမျှ မကြားရပါကလား။

---

* မြို့တော်မှ ထွက်၍ သရက်ဥယျာဉ် အနီးသို့ ရောက်သော အခါ လိုက်ပါလာကြသော ပရိသတ်များလည်း အလွန် တိတ်ဆိတ်စွာ ပါလာကြ၏၊ ဆင်များ၏ ခြေသံကိုမျှလည်း မကြားရ၊ ဥယျာဉ် တော်၌ တစ်ထောင်နှစ်ရာကျော် သံဃာတော် ရှိသည်ဟု ဆိုပါ လျက် ဘာသံမျှ မကြားရ၊ မင်း၏ အနီးအပါး၌လည်း ဇီဝကမှ တပါး ယောကျ်ားတစ်ယောက်မျှ အစောင့်အရှောက်မရှိ၊ ထိုသို့ ဆိတ်ငြိမ်လွန်းလှ၍ ကြက်သီးတဖျန်း ကြောက်ရွံ့လှသည့်ပြင် ဇီဝကကိုပင် (ခမည်းတော် သတ်ခဲ့သော မိမိနှင့် နိုင်းရာ မိမိကို သတ်ဖို့ ကြံရော့သလား) ဟု မယုံသင်္ကာ ဖြစ်နေရှာ လေသည်။

ငံဂက ။ ။ မဟာရာဇာ… ကြောက်ရွံ့တော် မမူပါနှင့်၊ မဟာရာဇာ… ကြောက်ရွံ့တော် မမူပါနှင့်၊ (အားပေးသော စကား ဖြစ်၍ ၂ ကြိမ် ထပ်ပြောလေသည်၊) အရှင်မင်းမြတ်ကို ကျွန်ုပ် မလှည့်ပတ်ပါ၊ ဖြားယောင်း သွေးဆောင်ခဲ့ခြင်း မဟုတ်ပါ၊ ရန်သူတို့ လက်သို့ အပ်နှင်းခြင်း မဟုတ်ပါ၊ ရှေ့သို့ တိုး၍ ကြွတော်မူပါ၊ ရှေ့သို့ တိုး၍ ကြွတော်မူပါ၊ ဟို—တန်ဆောင်းဝိုင်းမှာ မီးတွေလင်းနေပါသည်။ (ထိုနေရာ၌ ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာတော်များရှိပါလိမ့်မည်၊ ရန်သူတို့နေရာဆိုတာ မီးမလင်းနိုင်ပါ၊ ရဲရဲကြီး ကြွတော်မူပါဟု သံတော်ဦး သင်လိုသည်။)

ထိုသို့ အားပေးသော အခါကျမှ (ကြောက်ရွံ့မှု ကင်း၍ ရဲဟင်းကာ) ဆင်တော်ဖြင့် သွားနိုင်လောက်ရာ အရပ်တိုင်အောင် (ကျောင်းတိုက်တံခါးမုခ်နားအထိ) ဆင်တော်ဖြင့် သွားပြီးလျှင် ဆင်တော်မှ သက်ဆင်းလေသည်။ [ထိုသို့သက်ဆင်းမိလျှင်ပင် ဘုရားရှင်၏ တန်ခိုးတော်ဓာတ်သည် မင်းသို့ အရှိန်ဟပ်မိလေရာ "ပြစ်မှုတွေ များစွာ ပြုထားမိသော ဗုဒ္ဓအထံသို့ ချဉ်းကပ် ရတော့မှာပါတကား" ဟု တွေးလျက် ဇောချွေးတွေ ကျကာလေသည်၊ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓရှိရာသို့ တိုက်ရိုက် မသွားရဲသေးဘဲ ဇာနေ္ဒမပျက်အောင် ဇီဝကကို လက်ဆွဲ၍ ကျောင်းတိုက်ထဲသို့ ခြေလျင်လျှောက်ကာ ကျောင်းဝဉ် လှည့်၍ ကြည့်သည့်ပမာ ဖတောင်တောင် ဤဤစကား ဖါပြီးမှ ("အဆွေတော် ဇီဝက … ဆောက်ပြုထားတဲ့ ကျောင်းတိုက်ဟာ သာယာပါပေရဲ့" စသည်ဖြင့် ချီ မွမ်းပြီးမှ)]

ပဥ္စကကြိမ်

တန်ဆောင်းဝိုင်း၏ တံခါးအနီးသို့ ချဉ်းကပ်ပြီးကာ"အဆွေဘော်ဇီဝက——ဘယ်မှာလဲ ဘုရားသခင်''ဟု မေးလေသည်။

(ဤမေးခြင်းကား— သိလျက်နှင့် မင်းစိုးရာဇာတို့၏ ဟန်ကြီးပန်ကြီး လုပ်ရိုး ထုံးစံအတိုင်း မေးခြင်းဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့်သမားတော်ကလည်း အနည်းငယ် မခကျုနပ်ဟန်ဖြင့် ဘုရားဖက်သို့လက်အုပ်ချီကာ)

"မဟာရာဇာ— အလယ်တိုင်ကို ကျောပေးတော်မူ၍ အရှေ့ဖက်သို့ မျက်နှာတော်မူကာ ဝန်းရံနေသော သံဃာတော်များ၏ရှေ့တော်ဖျား၌ သီတင်းသုံးတော်မူသော ဤ ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်သည်ဗုဒ္ဓမြတ်စွာပင် ဖြစ်ပါသည်''ဟု သံတော်ဦး တင်လေသည်။

ထိုအခါ အဇာတသတ်မင်းသည် (တန်ဆောင်းဝိုင်း အတွင်းသို့ဝင်ကာ) ဗုဒ္ဓအနီးသို့ ချဉ်းကပ်၍ ရပ်ပြီးလျှင် (ဗုဒ္ဓနှင့် စကားစ၍မပြောဝံ့သောကြောင့်) အလွန်တိတ်ဆိတ် ငြိမ်သက်စွာ ထိုင်နေတော်မူသော သံဃာတော်များ ဘက်သို့ မျက်နှာလှည့်၍ ကြည့်လိုက်ရာ အလွန်ကြည်လင်သောရေအိုင်ကို ကြည့်ရ သကဲ့သို့ စိတ်ထဲ၌အေးမြကြည်နူးရကား "သားတော် ဥဒယဘဒ္ဒမင်းသားသည် ဤအရှင်မြတ်များ ငြိမ်သက်တော်မူသကဲ့သို့ ငြိမ်ငြိမ်သက်သက်ဖြစ်စမ်းစေချင်ပါဘိတကား'' ဟု ရှပ်တရက် နှုတ်က ထွက်သွားလေသည်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ။ ။မဟာရာဇာ...သင်သည် ချစ်ခင်သော သားတော်ဆီသို့ (စိတ်အားဖြင့်) ရောက်သွားသကိုး၊ [ဤကား မှင်ဘုရင်ကို ရဲဝံ့လာစေအောင် စကား စတော်မူလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။]

မဇ္ဈိမအကြိမ်

ဘုရင်။ ။ (ထိုအခါကျမှ ဘုရားအပေါ် စိတ်အားဖြင့် ရင်းနှီး
ရဲဝံ့လာ၍) သားတော်ကို ချစ်ခင်လှပါသည်၊ ဤသံဃာ
တော်များ ငြိမ်သက်တော်မူသကဲ့သို့ သားတော်လည်း
ငြိမ်ငြိမ်သက်သက် ရှိစေချင်ပါသည်၊ .. ဤသို့ လျှောက်ပြီး
လျှပ် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို ရှိခိုးသစ္စာ ဝပ်ချ၍ သံဃာတော်များ
ဖက်သို့ လက်အုပ်ကို ညွှတ်စေကာ သင့်တင့် လျှောက်ပတ်
စွာ ထိုင်လေသည်။

ဘုရားရှင်အား သာမညဖလသုတ်ကို မေးလျှောက်ခန်း

ဘုရင်။ ။ (သင့်တော်သော အရပ်၌ နေထိုင်ပြီးနောက် ဘုရားရှင်
အား လျှောက်သည်မှာ) ဘုရားသခင်သည် ပြဿနာ
ဖြေဖို့ရာ အခွင့်ပြုတော် မူနိုင်ပါလျှင် (ပြဿနာ ဖြေဖို့
အချိန်ရပါလျှင်) ဒကာတော်သည် ဘုရားသခင်အား
ပြဿနာ နည်းနည်းကလေး မေးလျှောက်ပါရစေဘုရား။

ဗုဒ္ဓ။ ။အလိုရှိတာကို မေးနိုင်ပါတယ် မဟာရာဇာ။

ဘုရင်။ ။လောက၌ အသက်မွေး ဝမ်းကြောင်း အတတ်တွေ
များစွာ ရှိပါသည် ဘုရား၊ ထို အတတ်များကို တတ်သိ
ကျွမ်းကျင်သူတွေမှာ—
ဟူမအကြောင်း

ဟတ္ထာရောဟာ = (ဆင် ကို စီးတတ်, စီးစေတတ်သော) ဆင်စီး သူရဲကောင်း, ဆင်ဆရာ, ဆင်ဆေးဆရာ, ဆင်ထိန်း, ဆင်စာ ကျွေးသူများ။

အဿာရောဟာ = (မြင်းကိုစီးတတ်, စီးစေတတ်သော) မြင်းစီး သူရဲကောင်း, မြင်းဆရာ, မြင်းဆေးဆရာ, မြင်းထိန်း, မြင်းစာ ကျွေးသူများ။

ရထိကာ=(ရထား၌ ယှဉ်သော)ရထားစီး သူရဲကောင်း, ရထားစီး အတတ်ကို သင်ပြသော ဆရာ, ရထားထိန်း, ရထား ပြင်သူများ။

ဓနုဂ္ဂဟာ—(လေးကိုင်ကိုင်သူ, စွဲကိုင်စေသူ)လေးအတတ်ကို သင်ပြသော ဆရာ, လေးသမားများ။

စေလကာ=(စေလ+အကန္တိ-အလံ တော် အောင်လံဖြင့် စစ်ဘိုက်ရာသို့ သွားကြသူ) အောင်လံကိုင် သူရဲများ။

စလကာ=("ဤနေရာက မင်းနေရာ, ဤနေရာက မည်သည့်အမတ်ကြီး၏ နေရာ" စသည်ဖြင့် စစ်တိုက်ရာ၌ နေရာ ရွေ့ပေးတတ်, နေရာ ချပေးတတ်)စစ်ဆင်တတ်သူများ။

ပိဏ္ဍဒါယကာ—(ပိဏ္ဍ-တစ်ဖက်စစ်သားအပေါင်း၏ ဦးခေါင်းကို၊ ဆေတွာ-အသားတစ်ကွဲသည့်,ဝါ-ထန်းသီး ခိုင်ကွဲသို့ ဖြတ်၍၊ ဒယန္တိ-ခုန်ထွက်လာနိုင် ကုန်၏၊)တစ်ဖက်စစ်သားအပေါင်း

၏ ဦးခေါင်းကို တန်းသီးသားတစ် အလားဖြစ်အောင် ဖြတ်တောက် ခုန်သွက်လာနိုင်သော သူရဲကောင်းများ။ [တစ်နည်း- ပိဏ္ဍေ ဒယန္တိ = ကြပ်တီး ကုဦးမြောင်းသော စစ်သားအခေါင်း၌(ထမင်းပေးဖို့ရာ) ခုန်ဝင်၍ သွားနိုင်သော ရိက္ခာထောက် စစ်သားများ။]

ဥဂ္ဂါရာဇပုတ္တာ = စစ်မြေပြင်၌ ထင်ပေါ် ကျော်ကြားသော မင်းသားများ။

ပက္ခန္ဒိနော = (မည်သူ၏ ဦးခေါင်း, သို့မဟုတ် လက်နက်ကို အရယူမျှ-ဟု အထက်ဗိုလ်ကြီးက ညွှန်ပြလိုက်လျှင် စစ်မြေပြင်သို့) ပြေးဝင် ဆောင်ယူနိုင်သော သူရဲကောင်းများ။

မဟာနာဂါ=ဆင်ပြောင်ကြီးအလား ကြီးမားသော အားခွန်ဗလ လုံ့လဝီရိယနှင့် ပြည့်စုံသော သူရဲကောင်းကြီးများ။

သူရာ=တစ်ယောက်တည်း အရဲစွန့်ဝံ့သော သူရဲကောင်းများ။

စမ္မယောဓိနော=သားရေဝတ်လုံကို ဝတ်၍ (သားရေ မြားကာကို ကိုင်၍)စစ်တိုက်သော သူရဲကောင်းများ။

ဒါသိကပုတ္တာ=အိမ်ကျွန်မ၏ သားများ။ [အိမ်တွင် ပေါက်ဖွားသဖြင့် သခင်အပေါ် အချစ်အားကြီး၍ သခင့်အတွက် အသက်ကို စွန့်ရဲသော သူရဲကောင်းများ။] ဤမျှသော စကားအပဉ္စဖြင့် စစ်မှုထမ်း၍ အသက်မွေးကြ ... သူရဲ ကောင်းများကို ပြသည်။]

ပဥ္စမအကြိမ်

အာဠာရိကာ=စဖိုအိမ်၌ ယှဉ်သူ) မုန့်လုပ်၍ ရောင်းသူများ။

ကပ္ပကာ=ဆတ္တာသည်များ။ [ဆံပင်, လက်သည်း, ခြေသည်းတို့ကို ပြုပြင်၍ တန်ဆာဆင်ပေးတတ်သူများ။]

နှာပကာ = ဆပ်ပြာမှုန့်ဖြင့် ရေချိုးပြီးလျှင် လိမ်းဖို့ရာ နံ့သာမျိုးစုံ ယူ၍) ရေအငှါ ချိုးပေးတတ်သူများ။

သူဒါ=စဖိုသည်များ။ (ထမင်းချက်သမားများ)။

မာလာကာရာ=ပန်းသည်များ။

ရဇကာ=ကဝါသည့်, ပင်းမင်းဆိုးသူများ။

ပေသကာရာ=ရက်ကန်းအလုပ်သမားများ။

နဠကာရာ=ကျူထရံသည်များ။ (ထရံယက်, ကပ်ယက်, ဖျာယက်သူများ။

ကုမ္ဘကာရာ-အိုး ထိန်းသည်များ။ (ပန်းကန် အိုးခွက်လုပ်သူများ။)

ဂဏကာ=ဂဏန်းကျွမ်း တတ်သူများ။

မုဒ္ဒိကာ=လက်ချိုး၍ ရေတွက်တတ်သူများ။

ထိုအတတ်မျိုးမှတပါး အသက်မွေးမှုနှင့်ဆိုင်သော ပန်းဘဲ, ပန်းချီ, ဆင်စွယ်ပွတ်အတတ် စသည်များ။

ထိုသူတို့သည် ဒီဇင်ဘာ (ယခုအခါ) ၌ပင် အတတ်ပညာ၏ အကျိုးကို မှီ၍ အသက်မွေးနိုင်ကြပါသည်၊ သူတို့သည် ထိုအတတ်ဖြင့် မိမိကိုယ်ကိုလည်းကောင်း, မိဘ ဘိုးကိုလည်းကောင်း, သား မယားတို့ကိုလည်းကောင်း, မိတ်ဆွေ သူငယ်ချင်းတို့ကိုလည်းကောင်း (စားရေး သောက်ရေး နေထိုင်ရေး ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံရေးမှစ၍ အဆင်ပြေအောင်) ချမ်းသာစေနိုင်ပါသည်၊ အားခွန်ဗလ တိုး၍ ဝဖြိုးစေနိုင်ပါသည်၊ (သမဏ ဗြာဟ္မဏ အမည်ခံ၍ ကျင့်ကြံနေကြသော သူတော်ကောင်းတို့၌ အထက် နတ်ပြည်ရောက်ကြောင်း ကောင်းကျိုး ရမည့် ကုသိုလ်ဟူသမျှကိုလည်း တည်စေနိုင် လှူဒါန်းနိုင်ကြ) ပါသည်။

ထိုအတတ်ရှင်များ ဒိဋ္ဌအကျိုး ခံစားကြရသကဲ့သို့ ထို့အတူ ရဟန်းပြုခြင်းအတွက် ယခုဘဝမှာပင် လက်တွေ့အကျိုးပြနိုင်စရာ ရှိပါရဲ့လားဘုရား [သေပြီးနောက်မှ ရမည်ဆိုသော အကျိုးထက် ရဟန်းပြုမှုကြောင့် ယခုလက်တွေ့ရနိုင်သော အကျိုးကို မေးလျှောက်ထားလိုရင်း ဖြစ်သည်။][၆]

မှတ်ချက်။ [၆] ဤပြဿနာကို ဖြေဆိုရာ၌ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်များ ပြင်နေသလို (ရိုသေခံရခြင်း, အဝတ်အစား နေရာထိုင်ခင်းများကို အဆင်သင့် ရရှိခြင်းစသော) ယခုကာလ အကျိုးများကို ဖြေဆိုရုံမျှဖြင့် ကျေနပ်မည် မဟုတ်ချေ၊ တိုင်းပြည်ကို အုပ်ချုပ်၍ မင်းလုပ်နေသော အဇာတသတ်မင်းသည် ဘာဂဝေဒ အတွေးချိုးဖြင့် တွေးကာ ရသေ့ ရဟန်းများအပေါ်၌ တိုင်းသူပြည်သားတို့ လေးစားချင့်ပေးလှူချင်စရာ အချက်များကို လွန်စွာ သိလိုရှာပေသိမ့်မည်။
ပဋ္ဌမအကြိမ်၂

တိတ္ထိ ဆရာကြီးများ ဖြေပုံကို လျှောက်ခန်း

ဗုဒ္ဓ။ ။မဟာရာဇာ... ဤပြဿနာကို အခြားသော ရဟန်းပုဏ္ဏား တို့အား မေးဖူး သေးသလား၊ မေးဖူးတဲ့ အကြောင်း ကိုလဲ မှတ်မိရဲ့လား။

ဘုရင်။ ။ဤပြဿနာကို အခြား ရဟန်း ပုဏ္ဏားတို့အား မေးဖူး ပါသည်၊ မေးဖူးတဲ့ အကြောင်းကိုလဲ မှတ်မိပါသည် ဘုရား။

ဗုဒ္ဓ။ ။သူတို့က ဘယ်လိုဖြေသလဲ၊ ပြောဖို့ရန် ဝန်မလေးလျှင် သူတို့အဖြေကို ပြောပြစမ်းပါ။

ဘုရင်။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဖြစ်စေ၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာတို့လို (သဘောထား ကြီးသော)ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်စေ ရှိနေသော နေရာမျိုး၌ ပြော ဖို့ရာ ဝန်မလေးပါဘုရား။*

ဗုဒ္ဓ။ ။မဟာရာဇာ... သို့ဖြစ်လျှင် (ဝန်မလေးလျှင်) သူတို့အဖြေ ကို ပြောပြစမ်းပါ။

ဘုရင်။ ။ရှင်တော်ဘုရား... ဒကာတော်သည် အခါတစ်ပါး၌ ပူရဏကဿပ ဆရာကြီးထံ ချဉ်းကပ်ခဲ့ဖူးပါသည်၊ ချဉ်း

---

* သဘောထား မကြီးသူတို့သည် သူတစ်ပါး ပြောသော စကား၌ စကားလုံးတိုင်း အပြစ်ရှာတတ်ကြ၏၊ သဘောထားကြီးသူတို့ကား မှန်လျှင် ချီးမွမ်း၍ မှားလျှင် ပြုပြင်ပေးကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ဤ စကားကို လျှောက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

ကပ်ပြီး၍ ဝမ်းမြောက်ဖွယ် မမေ့နိုင်ဖွယ် စကားများကို ပြောခဲ့ပါသည်၊ ထိုသို့ ပြောဆိုပြီးနောက် သင့်တင့်စွာ ထိုင်နေပြီး၍ ဤပြဿနာကို မေးခဲ့ပါသည် (ဗုဒ္ဓအထံ မေးသော ပြဿနာများကိုပင် မေးသည်။)

ဒကာတော်က ရသေ့ရဟန်း ပြုလုပ်ရခြင်း၏ ယခုဘဝ ဒိဋ္ဌဓမ္မ အကျိုးကို မေးသောအခါ "ကရောတော ခေါ် မဟာ ရာဇကာရယတော=မဟာရာဇာ—– (အာအလုပ်မဆို) ကိုယ်တိုင် ပြုလုပ်သည်ဖြစ်စေ, သူတစ်ပါးကို ပြုလုပ်ဖို့ရန် စေခိုင်းသည် ဖြစ်စေ ပြုရာမရောက် ပြုလုပ်သည် မမည်၊ (ဤသို့ စသည်ဖြင့် နိဒါန်း၌ ပြခဲ့ပြီးသော ပူရဏာ၏ အယူ ဝါဒတွေကို ပြန်၍ လျှောက်သည်။)

အဲသည်အတိုင်းပါ ဘုရား၊ ဒကာတော်က ရသေ့ ရဟန်းပြုခြင်း၏ ဒိဋ္ဌအကျိုးမေးပါလျက် အကြိယ (ဘာလုပ်လုပ်, လုပ်ရာ မရောက်) ဟု ဖြေပါသည်၊ ဥပမာ လျှောက်ရလျှင်, သရက်သီးအကြောင်းကို မေးပါလျက် *လဗုဇ (တောင်ပိန္နဲသီး)အကြောင်းကို ဖြေသလိုဖြစ်နေပါ၏။

မှတ်ချက်။ ။ * "လဗုဇ" ပါဠိကို "တောင်ပိန္နဲပင်"ဟု နိဿယ ပြန်ကြ၏၊ ထိုအပင်သည် ရိုးရိုးပိန္နဲပင်နှင့် ဆင်တူရိုးမှားဖြစ်၏၊ တချို့အရပ်၌ "တောင်ဗိန်း" ဟု ခေါ်၍, တချို့အရပ်၌ "ပေါင်ပင်"ဟု ခေါ်ကြသတတ်။

ပဥ္စမအကြိမ်

ဤသို့ မဆီမဆိုင် ဖြေသောအခါ (တိုင်းပြည်မှ နှင်ထုတ်ချင်လာအောင် စိတ်ဖြစ်ပါသော်လည်း ထိုစိတ်ကို ချုပ်တည်း၍) "တိုင်းပြည်၌ နေထိုင်သူ အားလုံး အပေါ်မှာ သာတူညီမျှ အုပ်ချုပ်နေသော ငါ့လိုမင်းတစ်ယောက်က နိုင်ငံတော်မှာနေတဲ့ ရသေ့ရဟန်း(ပုဏ္ဏား)တစ်ယောက်ကို ခြိမ်းခြောက် နှင်ထုတ်ထိုက်တယ်လို့ စိတ်ထည်းမှာ တောင် အမှတ်မထားပါဘူးလေ" ဟု စဉ်းစားမိခဲ့ပါသည်။

ထိုသို့ စဉ်းစားကာ ပူရဏကဿပ၏ စကားကို နှစ်သက် အားရကျေနပ်သော အမူအရာသည်း မပြခဲ့ပါ၊ မနှစ်သက်သော်လည်း မကန့်ကွက်ခဲ့ပါ၊ ဒီလိုနဲ့ဘဲ စိတ်ထည်းမှာ မကျေနပ်ပါဘဲလျက် မကျေနပ်သောစကားကို တစ်ခွန်းမျှ မပြောဘဲ သူ့စကားကို အနှစ်သာရ ဟုလဲ မစွဲယူ မမှတ်ထားဘဲ (ဣန္ဒြေ မပျက်) နေရာမှ ထ၍ ပြန်လာခဲ့ပါသည်။ *

ထို့နောက် မက္ခလိဂေါသာလ ဆရာကြီးထံ ချဉ်းကပ်၍ သာမညဖလကို မေးလျှောက်သောအခါ အဓေဟာတုက ဝါဒ ဟော ပြောလိုက်ပုံကို လည်းကောင်း၊ အဇိတ ဆရာကြီးထံ ချဉ်းကပ်၍ မေးလျှောက်သောအခါ နတ္ထိကဝါဒ(တစ်နည်း၊ သတ္တာဝါသေလျှင် ပြတ်တော့၏ ဟူသော ဥစ္ဆေဒဝါဒ) ဟောပြလိုက်ပုံကို လည်း

မှတ်ချက်။ ။* ဤအချက်ကို တိုင်းပြည် အုပ်ချုပ်သော ရာထူးရှင်တိုင်း အထူးယူဖွယ် ကောင်းလှပေသည်။
ပဉ္စမအကြိမ်

ကောင်း၊ ပကုဓဆရာကြီး ထံ ချဉ်းကပ်၍ မေးလျှောက်သောအခါ၌ ဓာယ်ဘူမှု မပြုလုပ်နိုင် မစီမံနိုင်သော အကာဋဝါဒ ဟောပြလိုက်ပုံကိုလည်းကောင်း၊ နိဂဏ္ဌဆရာကြီးထံ ချဉ်းကပ်၍ မေးလျှောက်သော အခါ၌ စာတုယာမသံဝရကို ဟောပြလိုက်ပုံကိုလည်းကောင်း၊ သဉ္စယဆရာကြီးထံ ချဉ်းကပ်၍ မေးလျှောက်သော အခါ၌ အမရာဝိက္ခေပဝါဒကို ဟောပြလိုက်ပုံကိုလည်းကောင်း၊ ထိုဝါဒတွေကို ကြားရ၍ မကျေမနပ် ဖြစ်ခဲ့ပုံကိုလည်းကောင်း လျှောက်လေသည်။ [စာဖတ်သူတို့သည် ထိုဝါဒတွေကို ဤခန်းရာဝယ် အကျယ် ဖတ်ရှုနေရလျှင် ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏ အဖြေ မရောက်မီ ပျင်းရိငြီးငွေ့သွားမည် စိုးသောကြောင့် ထိုဝါဒများကို နိဒါန်းအစ၌ သွင်းပြခဲ့ရပေသည်။]

သာမညဖလကို ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏ ဟောပြတော်မူခန်း

ဘုရင်မေး ၁။ ထိုသို့ တိတ္ထိဆရာကြီး ၆ ယောက်အထံ၌ သာမညဖလ (ရသေ့ ရဟန်း ပြုလုပ်ရခြင်း၏ အကျိုးရပုံ) ကို မေးလျှောက်သော်လည်း ကျေနပ်လောက်သော အဖြေကို မကြားခဲ့ရသော ဒကာတော်သည် ရှင်တော်မြတ်ဘုရားကိုလည်း ဤပြဿနာကို မေးလျှောက်ပါ၏၊ ဆင်စီးသူရဲကောင်း စသူတို့သည် မိမိတို့ အတတ်ပညာဖြင့် မိမိကိုယ်ကိုလည်းကောင်း၊ မိဘတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သားမယားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ မိတ်ဆွေ သူငယ်ချင်းတို့ကိုလည်းကောင်း (စားဝတ်နေထိုင် ဆက်ဆံရေးမှ စ၍

ပဉ္စာကြိုင်

အရာရာ၌ အဆင် ပြေလျက်)ချမ်းသာသနေနိုင်ကြ၊ အားအင်
တို့၌ ပြည့်ဖြိုးစေနိုင်ကြ ၊ သမ္မာကျမ်းစာဟူသော အမည်ခံသော
သူတော်ကောင်းတို့၌ နတ်ပြည်ရောက်ကြောင်း ကောင်းမှု
(ဒါနစသည်)ကို တည်တံ့စေနိုင်ကြသဖြင့် အတတ်ပညာ၏
အကျိုးကို ဤဘဝ၌ပင် လက်တွေ့ ခံစားကြရသကဲ့သို့
ထို့အတူ ဤဘဝ၌ ရှင်သေ့ရဟန်းပြုလုပ်ခြင်း၏ လက်တွေ့
အကျိုးကို ပြနိုင်ဖို့ ရှိပါရဲ့လားဘုရား။

ဗုဒ္ဓ။ ။ရသေ့ရဟန်းပြုလုပ်ခြင်း၏ လက်တွေ့အကျိုးကို ပြနိုင်
ပါတယ် မဟာရာဇာ၊ လက်တွေ့အကျိုးကို သိရအောင်
ဒကာတော်၏ ပြဿနာ၌ ဒကာတော်ကိုပင် ပြန်၍မေးမည်၊
နှစ်သက်သလို(စိတ်ထဲမှာ ထင်သည့်အတိုင်း)ဖြေပါလေ၊
ယခု ပြန်၍မေးမည့် အကြောင်းအရာကို ဘယ်လိုသဘောရှိ
သလဲ မဟာရာဇာ—။

ကျွန်ကို ဥပမာ ပြု၍
ရဟန်းပြုရခြင်းအကျိုးကို ပြတော်မူပုံ

ဂုဏ်ကျော်သော ဒကာတော်မှာ လုပ်ငန်းဆောင်တာကို မပျင်း
ကျွန် မရိ ပြုလုပ်ပေးသော ကျွန်တစ်ယောက် ရှိတယ်ဆို
ပါတော့၊ (သူဟာ လူကောင်းတစ်ယောက် ဖြစ်
လေတော့ ကျွန်၏တာဝန် ကျေပွန်စွာ) သခင်လာတာကို မြင်လျှင်
ထိုင်ရာမှ မတ်မတ်ထပေးလေ့ရှိတယ်၊ သခင်ထွက်ပြီးမှ နေရာ၌ပြန်၍
မဥ္စမအပြည့်

ထိုင်လေ့ ရှိတယ်၊ ''ဘာများ လုပ်စရာရှိပါသလဲ'' ဟု မကြာခဏ မေးလေ့ရှိဘယ်၊ သခင်၏ နှစ်သက်ဖွယ်ကိုသာ ပြုကျင့်လေ့ရှိဘယ်၊ သခင် နှစ်သက်စရာ စကားကိုသာ ပြောလေ့ရှိဘယ်၊ သခင့်မျက်နှာကိုသာ ကြည့်လေ့ရှိဘယ်၊ ဤမျှလောက် သခင်ဘာကောင်း ဝတ်ကျေသော ကျွန်တစ်ယောက် ရှိတယ်ဆိုပါတော့ —။

ကျွန်၏ ထိုကျွန်ဖြစ်သူမှာ ဤသို့ စဉ်းစားမိရာ၏၊ (အဘယ်သို့ စဉ်းစားပုံ စဉ်းစားမိရာသနည်း၊) ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ အကျိုးပေးပုံသည် အံ့ဩဖွယ် ကောင်းပါပေစွ၊ ဝေဒေဟီမိဖုရား၏ သား ဖြစ်သော မဂဓတိုင်းကြီး၏ အရှင် ဘုရင် အဇာတသတ်မင်းလည်း လူ ဖြစ်၏၊ ငါလည်း လူပါဘဲ၊ (ထိုသို့ လူချင်း တူပါသော်လည်း) အဇာတသတ်မင်းမှာ ငါးပြားအာရုံ ကာမဂုဏ် စည်းစိမ်တွေကို နတ်မင်းတမျှ ခံစား စံစားနေရပေ၏၊ ငါမှာတော့ သူ၏ ဘာဝန်ကို ကျေပွန်စွာ ဆောင်ရွက်ရသော ကျွန် ဖြစ်နေရသည်၊ (ဤသို့ သူ၏ ကံက ရှင်ဘုရင်ဘဝကို အကျိုးပေးရ၍ ငါ၏ ကံက ကျွန်ဘဝ အကျိုးကို ပေးသောကြောင့် ကုသိုလ်ကံ အကျိုးပေးပုံမှာ အံ့သြဖွယ်ရာ ထူးဆန်းပါပေသည် ဟူလို။)

ငါသည် (ယခုဘဝ၌) ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြုလျှင် နောင်ဘဝ၌ အဇာတသတ်မင်းလိုဘဲ ဖြစ်နိုင်စရာ ရှိ၏၊ (သို့သော် ဒါနကို သာ ပြုနေလျှင်တော့ အဇာတသတ်မင်း တစ်ယောက်တည်းလှူတဲ့ အလှူတော်ကို အပုံတစ်ရာပုံ၍ တစ်ပုံလောက်ကိုပင် တစ်သက်လုံး လှူလို့ မှီနိုင်မည် မဟုတ်ချေ၊ သို့ဖြစ်၍) ''ငါသည် ဆံပင် မုတ်ဆိတ်

ပဥ္စမအကြိမ်

ကျွင်စွယ်တို့ကို ရိတ်ပယ်၍ ဖန်ရည်ဆိုး အဝတ်ကို ဝတ်ကာ ရဟန်း ပြုရလျှင် ကောင်းမှာဘဲ''ဟု စဉ်းစားမိလေ၏။ [ဤသို့ စဉ်းစားပြီး နောက် ရဟန်းပြုခြင်းကိစ္စ အထမြောက်သွားပြီ ဆိုပါတော့။]

ရဟန်းပြုပြီးနောက် တရားကျင့်ပုံ

ဤသို့ ရဟန်း ပြုပြီးလျှင် ကိုယ်မှုဆိုင်ရာ အကုသိုလ်များ မဝင်လာရ လေအောင် ကိုယ်ခန္ဓာ တံခါးပေါက်ကို ပိတ်ဆို့၍လည်းကောင်း, နှုတ်မှုဆိုင်ရာ အကုသိုလ်များ မဝင်လာရအောင် အပြောအဆို တံခါးပေါက်ကို ပိတ်ဆို့၍လည်းကောင်း, စိတ်မှုဆိုင်ရာ အကုသိုလ်များ မဝင်လာရအောင် စိတ်တံခါးပေါက်ကို ပိတ်ဆို့၍ လည်းကောင်း(ကိုယ် နှုတ် စိတ် ၃-ပါးကို သတိကြီးစွာ ထားလျက် စောင့်စည်း) နေထိုင်ရာ၏၊ ထိုသို့ နေပြီးလျှင် စားလောက်ရုံ, ဝတ်လောက်ရုံမျှသော အဝတ်အစားဖြင့် တင်းတိမ် ရောင့်ရဲကာ အပေါင်းအဖေါ်မှ ဖဲခွာ၍ ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်၌ တရား ဖြင့်သာ မွေ့လျော်နေရာ၏။

ထိုသို့ ကျွန်တော်တစ်ယောက် ရဟန်းပြုသွား၍ တရားဖြင့် မွေ့လျော်နေတဲ့ အကြောင်းကို အခြား မင်းချင်းယောကျ်ားတို့က ဒကာတော်အား သံတော်ဦးတင်လာလျှင် ဒကာတော်က "အဲဒီ ကျွန်ဟာ ပြန်လာပေစေ, နဂိုအတိုင်း ကျွန်၏ ဝတ္တရားကို ဆောင် ရွက်ပေစေ"ဟု ဆိုမည်လား၊ ဤသို့ ဗုဒ္ဓရှင်တော် မေးတော်မူ လေသည်။

အုရှင်။ ။ "ပြန်လာစေ့၊ ကျွန်အဲလုပ်ကို လုပ်မြဲ လုပ်စေ" ဟူခဲ့သော ကျွန်စကားမျိုးကို မဆို သင့်တော်ပါ ဘုရား၊ စင်စစ်မှာတော့ဘုရား ထိုသို့ ကောင်းမွန်ခဲ့သော နေ့ထိုင်ခဲ့သော ရဟန်းကို ဒကာတော်တို့က ရှိခိုးကြဖို့၊ လာတာမြင်လျှင် ခရီးဦး ကြိုကြဖို့၊ ဒီမှာခဲထိုင်ပါဟု နေရာပေးကြဖို့၊ သင်္ကန်း ဆွမ်း ကျောင်း ဆေးပစ္စည်းလေးပါးဖြင့် အလိုရှိလျှင် အလှူခံပါ ဟု ဖိတ်မံထားကြဖို့၊ တရားနှင့် လျော်စွာ (လာမည့်ဘေးရန်ကို ကာကွယ်ခြင်း၊ တွေ့ကြုံနေရသော ဘေးရန်ကို တားမြစ်ခြင်းဖြင့်) အစောင့်အရှောက် စီမံပေးကြဖို့သာ ရှိပါသည်။*

ဗုဒ္ဓ။ ။မဟာရာဇာ — ဒီလိုဆိုလျှင် (တရားနှင့် လျော်သော အစောင့်အရှောက် ပေး၍ ရှိသေ လေးစားလျက် ပစ္စည်း ၄-ပါးဖြင့် ဖိတ်မံ လှူဒါန်းမည် ဆိုလျှင်) ရဟန်း ပြုလုပ်ခြင်း၏ သန္ဒိဋ္ဌိက (လက်တွေ့) အကျိုး ရပြီလား၊ မရသေးဘူးလား။

မှတ်ချက်။ ။ * အချိန်မတော်သော အခါ ထင်းခွေ မြက်ရိတ်စသော တောမှု လုပ်သူ မိန်းမများ ကျောင်းအတွင်းသို့ မဝင်ရ၊ တံငါ မုဆိုးများ ကျောင်းတိုက်အနီးအပါး၌ သား ငါးများကို မဖမ်း၊ ကောင်ရ စသည်ဖြင့် ဥပဒေပြု၍ စောင့်ရှောက်တားမြစ်ခြင်းကို တရားနှင့်လျော်စွာ အစောင့်အရှောက်ပေးခြင်းဟု ခေါ်၏။ ယခုအခါ လွတ်လပ်ပြီးသော နိုင်ငံတော်အစိုးရလည်း အထင်အရှား ဆင့်ဆို၍ စောင့်ရှောက်သင့်သည်။

ပဉ္စမအကြိမ်

ဘုရင်။ ။ဒီလိုဆိုလျှင်(ရှိသေ လေးစားလောက်အောင် နေထိုင် ပေါ် ရာ၌ ရှိသေလေးစားခံရပါလျှင်)ရဟန်းပြုလုပ်ရခြင်း၏ သန္ဒိဋ္ဌိက အကျိုးကို ဧကန် ရပါပေသည်ဘုရား။

ဗုဒ္ဓ။ ။မဟာရာဇာ — ရဟန်းပြုရခြင်း၏ သန္ဒိဋ္ဌိက အကျိုးရပုံကို ပြသော ပဌမ သာမညဖလကို ဆင့်အား ငါဘုရား ဟောပြ ပညတ်တော်မူအပ်ပြီ။

လယ်သမား ဥပမာ ဖြင့်
ရဟန်းပြုရခြင်း အကျိုးကို ပြတော်မူမှု

ဘုရင်။ ။ ဤနည်းနှင့် အလားတူ ဒိဋ္ဌအကျိုး ရသော အခြား သာမညဖလ (ရဟန်းပြုရကျိုး) ကိုလည်း ဟောပြ ပညတ်တော်မူခြင်းငှာ ဖြစ်နိုင်ပါသေးရဲ့လား ဘုရား။ ["ပဌမ" ဟူသော စကားကို ထောက်၍ နောက်တစ်မျိုးကို မေးလျှောက်ခြင်း ဖြစ်သည်။]

ဗုဒ္ဓ။ ။မဟာရာဇာ —— အခြား သာမညဖလ တစ်မျိုးကိုလည်း ဟောပြ ပညတ်တော်မူခြင်းငှာ ဖြစ်နိုင်ပါသေး၏၊ ဤ ပြဿနာ၌ ဒကာတော်ကိုပင် ပြန်၍ မေးဦးမည်၊ စိတ်ထဲ၌ နှစ်သက်သလို ဖြေတာပေါ့၊ ယခု မိန့်တော်မူမည့် အကြောင်းအရာကို ဘယ်သို့ သဘောရသလဲ။

(က) သာမညဖလသုတ်

လယ်သမား စဉ်းစားပုံ

ဤလောက၌ ဒကာတော်၏ အခွန်အတုပ်ကို ပြု
လုပ်၍ ဒကာတော်၏ ဥစ္စာအစုကို တိုးပွားအောင်
ပြုနေသော လယ်သမား အိမ်ပိုင်ရှင် (တစ်အိမ်သာ
ပိုင်သူ)တစ်ယောက် ရှိတယ်ဆိုကြစို့၊ သူသည် တစ်နေ့သော အခါ
စဉ်းစားမိရာ၏၊ (အဘယ်သို့ စဉ်းစားသနည်း၊) ကုသိုလ်ကောင်းမှု
တို့၏ ဖြစ်ပုံ၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့၏ အကျိုးပေးပုံသည် အံ့ဩဖွယ်
ကောင်းပါပေစွ၊ ထူးဆန်းပါပေစွ၊ ဝေဒေဟီ မိဖုရား၏ သားတော်
ဖြစ်သော မဂဓ တိုင်းကြီး၏ အရှင် ဘုရင် အဇာတသတ်မင်းလည်း
လူပင်ဖြစ်၏၊ ငါလည်း လူပါဘဲ၊) ထိုသို့ လူချင်းတူပါသော်လည်း)
အဇာတသတ်မင်းမှာ ငါးဖြာ အာရုံ ကာမဂုဏ် စည်းစိမ်တွေကို
နတ်မင်းတမျှ ခံစား စံစားနေရပေ၏၊ ငါမှာတော့ သူ့ကို အခွန်
ဆက်သ၍ သူ၏ဥစ္စာ ဝပါးအစုကို တိုးပွားအောင် လုပ်ပေးရသော
လယ်သမား ဖြစ်နေရသည်၊ (ဤသို့ သူ၏ကံက ရှင်ဘုရင်ဖြစ်အောင်
အကျိုးပေး၍ ငါ၏ကံက လယ်သမားဖြစ်အောင်အကျိုးပေးသော
ကြောင့် ကုသိုလ်ကံ အကျိုးပေးပုံမှာ အံ့ဩဖွယ်ရာ ထူးဆန်းပါပေ
သည်-ဟူလို။)

ငါသည် ယခုဘဝ၌ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြုလျှင်(နောင်ဘဝ
၌) အဇာတသတ်မင်းလို ဖြစ်နိုင်စရာ ရှိ၏၊ (သို့သော် ဒါန ကိုသာ
ပြုနေလျှင်တော့ အဇာတသတ်မင်း တစ်နေ့ထည်းလှူတဲ့ အလှူတော်
ကို အပုံတစ်ရာပုံ၍ တစ်ပုံလောက်ကိုပင် တစ်သက်လုံးလှူလို့ မှီနိုင်
မည် မဟုတ်ချေ၊ သို့ဖြစ်၍) "ငါသည် ဆံမုတ်ဆိတ် ကျစ်ခွယ်ကို

ရိတ်ပယ်၍ ဖန်ရည်ဆိုးထားသော အဝတ်ကို ဝတ်ကာ ရဟန်းပြုရ လျှင် ကောင်းမှာဘဲ'' ဟု စဉ်းစားမိရာ၏၊ ဤသို့စဉ်းစားပြီးနောက် မိမိမှာရှိသော (နည်းသည် ဖြစ်စေ၊ များသည် ဖြစ်စေ) စည်းစိမ် ဆွေမျိုးတွေကို စွန့်လွှတ်၍ ရဟန်းပြုခြင်းကိစ္စ အထမြောက်သွားပြီ ဆိုပါတော့။

ဤမှ နောက်၌ စောင့်စည်း နေထိုင်ပုံ၊ မင်းက ရှိသေလေးစား၍ ပစ္စည်း ၄ ပါး ဖိတ်ပုံ၊ အစောင့် အရှောက် ခံရပုံ၊ ရဟန်းပြုရ ခြင်း၏ လက်တွေ့ အကျိုးရကြောင်း မိန့်တော်မူပုံဘို့မှာ ကျွန်ဘဝမှ ရဟန်းပြုလာသူ အတိုင်းပင်တည်း၊ ဤအားလုံးကို မိန့်တော်မူ၍ "မဟာရာဇာ ....ရဟန်းပြုရခြင်း၏ အကျိုးကိုပြသော ဒုတိယ သာမညဖလ ကို သင့်အား ငါဘုရား ဟောပြပညတ်တော်မူအပ်ပြီ" ဟု မိန့်တော်မူသည်။

သာ၍ အထက်တန်းကျသော ရဟန်းပြုရခြင်းအကျိုး ကို ပြတော်မူပုံ

တုရင်။ ။ဤအကျိုးတို့ထက် အလွန်နှစ်သက်အပ်၊ အာ၍မွန်မြတ် သော အခြားဘစ်မျိုး ရဟန်းပြုရကျိုးလည်း ဟောပြ ပညတ်တော်မူခြင်းငှာ ဖြစ်နိုင်ပါသေးရဲ့လား ဘုရား။

ဗုဒ္ဓ။ ။ဖြစ်နိုင်ပါသေးတယ် မဟာရာဇာ၊ ---- သာ၍ အထက် တန်းကျသော ရဟန်းပြုရကျိုးကိုသိလိုလျှင် ဟောပြတော် မူမည်၊ ကောင်းမွန်စွာ နာယူပေတော့။

ကဥ္စမအကြိမ်

ဘုရားပွင့်တော်မူလာပုံ

ဗဟာလရာဇာ.....ဤ လောက၌ " တထာဂတ " အမည်ရသော ဘုရားသည် တခါတစ်ရံမှသာ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်၏၊ ထို ဘုရားသည်—

(၁) ကိလေသာ အညစ်အကြေးတို့မှ ကင်းဝေး သန့်စင်၍ အမြဲ ကြည်လင်တော် မူသောကြောင့် " အရဟံ " ဂုဏ်တော်နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူ၏။

(၂) ထို ကြည်လင်သော စိတ်တော်တွင် အလုံးစုံ သိမြင်နိုင်သော သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော် ပေါ်ဝင်နေသောကြောင့် " သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ " ဂုဏ်တော်နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူ၏။

(၃) ထိုကဲ့သို့ စိတ်ကြည်လင်၍ ထူးခြားသော ဉာဏ်တော်ကို ရဖို့ရန် အခြေခံဖြစ်သော အသိဉာဏ် ဝိဇ္ဇာနှင့် ကိုယ်ကျင့် စရဏ ပြည့်ဝတော်မူသောကြောင့် "ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္န" ဂုဏ်တော်နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူ၏။

(၄) ထို ဝိဇ္ဇာနှင့် စရဏတို့သည် ယခုဘဝကျမှ ပြည့်ဝသည် မဟုတ်၊ ကမ္ဘာပေါင်း လေးအသင်္ချေနှင့် ၁-သိန်းထောက်က စ၍ ဝိဇ္ဇာစရဏ၏ အခြေခံဖြစ်သော ပါရမီကောင်းမှုများကို စုဆောင်းတော်မူကာ ကောင်းစွာ ကြွခဲ့သောကြောင့် "သုဂတ" ဂုဏ်တော်နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူ၏။

ပဥ္စမအကြိမ်

(၅) ထိုကဲ့သို့ ပါရမီကောင်းမှုများကို အခြေခံထား၍ ဝိဇ္ဇာစရဏ ပြည့်ဝတော်မူလေရာ ကိလေသာ အညစ်အကြေးတို့ လုံးဝ ကင်းစင်လျက် အမြဲ ကြည်လင်သော စိတ်တော်ဝယ် ကြီးကျယ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ဖြင့် ကမ္ဘာလောကနှင့် သိထိုက်သော အရာဌာနဟူသမျှကို ဆုံးစကုန်စင် သိမြင် တော်မူသောကြောင့် "လောကဝိဒူ" ဂုဏ်တော်နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူ၏။ *

---

* မှတ်ချက်။ ။သိထိုက်သော အရာများကား– သတ္တဝါတို့၏ ရုပ်ခန္ဓာ ဖြစ်ပုံ စိတ်ဖြစ်ပုံနှင့်တကွ သတ္တဝါအမျိုးမျိုး, ထိုရုပ် ဆိုစိတ်ဟူ၏ အကြောင်းနှင့်တကွ ဖြစ်ပုံ ပျက်ပုံ, သတ္တဝါတို့ တည်နေရာ ကမ္ဘာ လောက ဘုံဌာနအမျိုးမျိုးတည်း။

ထို့ကြောင့် သတ္တဝါတစ်ယောက်ကို တွေ့လျှင် (အလွန် ကျွမ်းကျင်သော သမားတော်သည် ဒီလူမှာ မည်သည့်ရောဂါရှိသည်၊ ဆေးကု၍ မရနိုင်, သို့မဟုတ် ရနိုင်သည်၊ မည်သည့်ဆေးဖြင့် ကုရမည်၊ သို့သော် လူမမာက ဆရာပြောသလို နေမှ ပျောက်ကင်းမည်၊ ဘယ်လိုနေလျှင် ဘယ်လောက် ကြာသောအခါ ပျောက်ကင်း မည်၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် သိမြင်နိုင်သကဲ့သို့),

ထို့အတူ လောကဝိဒူ ဘုရားရှင်လည်း သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဖြင့် ကြည့်တော် မူသောအခါ "ဤသတ္တဝါသည် မကျွတ်သိုက်, သို့မဟုတ် ကျွတ် ထိုက်၏၊ မည်သည့်တရားကို ဟောလျှင် ကျွတ်မည်၊ ဘယ်လို ကျင့်မှုလဲ ကျွတ်မည်၊ သို့မဟုတ် ဤဘဝ၌ အခြေခံသာချ၍ နောက် ဘဝ-နောက်ဘုရားလက်ထက်မှ ကျွတ်မည်" စသည်ဖြင့် သိတော် မူပါသည်။

(၅) ထိုလောကဝိဒူ ဂုဏ်တော်ကြောင့် တရားဟောသင့်၊ ဆုံးမသင့်သော သတ္တဝါကို တွေ့မြင်တော်မူသောအခါ အိုနာသေရေး ဒုက္ခဘေးတို့ဖြင့် ခြိမ်းခြောက်၍ ဟောပြောမှ တရားရမည့် သူဖြစ်လျှင် ခြိမ်းခြောက်၍ပင် ဟောတော်မူ၏၊ သူ၏ သဒ္ဓါတရားနှင့် အသိဉာဏ်ပညာတို့ တိုးမြှင့်လာအောင် ဟောမှ တရားရမည့်သူ ဖြစ်လျှင် တိုးမြှင့်လာအောင်ပင် ဟောတော်မူ၏၊ (သူနာ၏ ရောဂါကို အခြေအမြစ်နှင့်တကွ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် နားလည်ပြီးသော သမားတော်ကြီးသည် ခွဲစိတ်ကုသတန်လျှင် ခွဲစိတ်ကုသ၍ ဆေးတိုက်တန်လျှင် ဆေးတိုက် ကုသသကဲ့သို့တည်း)

ထိုသို့ ဟောပြရာဝယ် အောက်အခြေခံသီလမှ မလုံခြုံသေးသူကို ငါးပါးသီလမျှ လုံခြုံအောင်၊ ငါးပါးသီလ လုံခြုံပြီးသူကို တို့ထက်မြင့်သော သီလနှင့် ဈာန်နှင့် ၆ ပါး မပေါက်ကြွားအောင်စသည်ဖြင့် အဆင့်ဆင့်ဘိုးဘက်၍ ဆုံးမတော်မူလေရာ မရေမတွက်နိုင်သော လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့ ကိလေသာ ရောဂါကင်းစင်၍ သန့်ရှင်းသော အရိယာများဖြစ်ကြလေသည်၊ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓရှင်တော်သည် "အနုတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ = ဆုံးမထိုက်သော သတ္တဝါတို့ကို ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမမှု၌ အတုမရှိသော ဆရာဖြစ်ပါပေ၏" ဟူသော ဂုဏ်တော်နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူ၏။

(၇) ထိုကဲ့သို့ ဆုံးမ၍ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့ပြီးသော လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါ အပေါင်းတို့၏ ဆရာအစစ် ဖြစ်တော်မူသော

ကြောင့် " သတ္တာ+ဒေဝမနုဿာနံ " ဂုဏ်တော်နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူ၏။

(၈) သစ္စာ ၄ ပါးတရားကို ကိုယ်တော်တိုင် သိသကဲ့သို့ သတ္တဝါ အများကိုလည်း သိစေတော်မူနိုင်သောကြောင့် " ဗုဒ္ဓ " ဂုဏ်တော်နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူ၏။

(၉) လောကဥ္စ ဘုန်းကံ ကြီးမားသူတို့တွင် အတူမရှိအောင် ဘုန်းတော်, ကံတော် ကြီးမားတော် မူသောကြောင့် " ဘဂဝါ "ဂုဏ်တော်နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူ၏။

ဤသို့ ဂုဏ်တော်များနှင့် ပြည့်စုံသော " တထာဂတ "အမည် ရသော ပုဂ္ဂိုလ်ထူးသည် လောကဥ္စ တစ်ရံတစ်ခါမှသာ ဖြစ်ပေါ် လာနိုင်ပေသည်။ [ထို သာမညဖလသုတ် ဟောတော်မူချိန်ကား ထိုဂုဏ်တော်နှင့် ပြည့်စုံသော ဘုရားရှင်ကို တရားနာနေရသော အဇာတသတ်မင်းသည် ဖူးမြင်တွေ့ကြုံလျက် ရှိလေသည်။]

ဘုရားဖြစ်ကြောင်း "တထာဂတ"အမည်ရှိသော ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝန်ခံတော်မူပုံ နတ်ပေါင်း များစွာနှင့်တကွ မာရ်နတ်မင်းနှင့် တကွ ဗြဟ္မာပေါင်းများစွာနှင့်တကွ ဤကမ္ဘာ လောကကို လည်းကောင်း, သမဏ ဗြာဟ္မဏ (ရဟန်း ပုဏ္ဏား) အမည်ခံနေသူတို့နှင့်တကွ လူမင်း လူသာမန်တို့နှင့်တကွ ဤသတ္တဝါ ဟူသမျှကိုလည်းကောင်း, ကိုယ်တော်တိုင်(ဆရာ မရှိ, မိမိအလိုလို) သိနိုင်သော သဗ္ဗညုဘဉာဏ်တော်ဖြင့် မျက်မှောက်ထင်ထင် သိမြင် ပဋ္ဌမအကြိမ်

-တော်မူခြင်းကြောင့် "ကောမို သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ – တစ်ဆူတည်းသော ဘုရား ဖြစ်ပြီ"ဟု ဝန်ခံတော်မူလေသည်။

တရားဟောတော်မူပုံ ထိုဘုရားရှင်သည် (ချမ်းသာစွာ နေမည်ဆိုလျှင် နေနိုင်ပါလျက် နေထိုင်တော်မမူဘဲ သတ္တဝါတို့ အပေါ်ဝယ် သနားကရုဏာ ကြီးမားတော်မူလှသောကြောင့် မိမိ သားသမီးများကို မဆင်းရဲစေလို၍ မကြာခဏ သွန်သင်ဆုံးမသော မိဖကဲ့သို့) အဆုံးအမ ဩဝါဒတရားတော်ကို နေ့စဉ်မပြတ် ဟောတော်မူသည်၊ (ထိုသို့ တရားဟောရာ၌ လောကီ ဂုဏ်ပကာသနကိုလည်း မရှာမှီး, လာဘ်လာဘကိုလည်း မမြှော်ဘဲ တရားသဘောကို နားလည်၍ လိုက်နာကျင့်ကြံစေလို၍ ဆင်းရဲဒုက္ခမှ လွတ်မြောက်စေလိုသော ဆန္ဒတော်ဖြင့် ကိုယ်ကျိုးမဖက် သတ္တဝါ အကျိုးသက်သက်ကိုသာ မြှော်ကိုး၍ ဟောတော်မူရကား) ထို တရားတော်သည်—

(၁) ကြားနာနေရုံမျှဖြင့် စိတ်သုတ်မာတွေ့ ကင်းကွာပြီးလျှင် သာယာ ကြည်နူးဖွယ် ရှိသောကြောင့် အစကောင်း တရားလည်း ဖြစ်၏။

(၂) ထိုတရားတော် ညွှန်ပြသည့်အတိုင်း စောင့်စည်း နေထိုင် ကျင့်ကြံအားထုတ်ကြလျှင် အိမ်တွင်းရေးမှစ၍ ကမ္ဘာ့ရေး အားထုတ်မှုတိုင်အောင် ချမ်းသာစေနိုင် သောကြောင့် အလယ်ကောင်း တရားတော်လည်း ဖြစ်၏။

(၃) ကျောင်းကြဲ ကြိုးကုတ် အားထုတ်ခြင်း ကိစ္စ၏ ထိပ်တန်းသို့ ရောက်အောင် ပြီးဆုံးကြသော အခါ ဒုက္ခ ခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို ကျင့်သူကိုယ်တိုင် ဒိဋ္ဌ သိမြင်နိုင် ရကား ထိုနိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုကာ လွန်စွာ အေးမြသော ကြောင့် အကောင်းဆုံး တရားတော်လည်း ဖြစ်ပါပေ သည်။

(၄) ထိုဘုရား၏ တရားတော်တိုင်းမှာ ဟောတော်မူ ပိုရင်း အဓိပ္ပါယ်များ၊ ပြည့်စုံသည်ချည်းသာ ဖြစ်၏၊ (သစ္စာ ၄ ပါး အကြောင်းကို ဟောတော်မူလိုလျှင် ထိုသစ္စာ ၄ ပါး တရားတော်နှင့် ဆိုင်သော အဓိပ္ပါယ်များသည် ကြားနာသူ နားလည်လောက်အောင် ပြည့်စုံစွာ ပါရှိ သည်-ဟူလို။)

(၅) စကားအသုံးအနှုန်းလည်း ကြားနာသူများ နားလည် လောက်အောင် ပြည့်စုံစွာ သုံးနှုန်းဟောပြတော်မူသော ကြောင့် သဒ္ဒါ(စကားသုံး)နှင့် ပြည့်စုံတော်မူ၏။

(၆) မည်သည့် အဓိပ္ပါယ် ကျန်နေသေး၏၊ မည်သည့်စကား လုံး ကျန်နေသေး၏ ဟူ ဖြည့်စွက်ဖွယ် မရှိသောကြောင့် အလုံးစုံ ပြည့်ဝစုံလင်နေပေသည်။

(၇) မည်သည့်အဓိပ္ပါယ် ပိုနေ၏၊ မည်သည့် စကားများပိုနေ ၏-ဟူ နှုတ်ပယ်စရာလည်း မပါသောကြောင့် တရား တစ်ပုဒ်လုံး သန့်ရှင်း စင်ကြယ်လှပါပေသည်။

ထိုသို့ အစ အလယ် အဆုံး အားလုံးကောင်းမွန် ပြည့်စုံသော တရား တော်ကို ထုတ်ဖော် ဟောတော်မူလိုက်လျှင်ပင် ထိုတရား

များကို ကြားနာသူရှိသည် နာယင်း နာယင်း " ဤမျှ လောကာ မြင့်မြတ်သော သီလ သမာဓိ ပညာ (သိက္ခာ ၃ ပါးတည်းဟူသော) သာသနာတော်သည် ဤလောက၌ ရှိပါပေသည် တကား" ဟု နားလည်ကြရကား ငြပျော်ရွှင်ဖွယ်ဟု ခေါ်ရသော သာသနာတော်ကိုလည်း လောက၌ အထင်အရှား ပေါ်ပြရ ရောက်ပေသည်။

သဒ္ဓါတရားဖြစ်၍ ရဟန်းပြုပုံ

သန့်ရှင်းသော ထိုတရားတော်ကို ကြားနာရသော (၁) ဂဟပတိ အမည်ရသူ, သို့မဟုတ် ဂဟပတိ၏ သားဖြစ်သူ, သို့မဟုတ် မည်သည့် အမျိုးသားမဆို ထိုတရားတော်ကို ကြားနာရသော တရား၏ အရှင်မြတ်ဖြစ်သော ဘုရားရှင် အပေါ်၌ ယုံကြည်မှု (သဒ္ဓါ) ကို ရရှိသောကြောင့် စဉ်းစားမိလေရ၏။ (အဘယ်သို့ စဉ်းစားရာသနည်း။) (၁) အိမ်ရာတည်ထောင် လူတို့နေသည့် ကျဉ်းမြောင်း

၂၀မှတ်။ ။(၁) "ဂဟသာ-အိမ်၏ + ပတိ–အရှင်တည်း" ဟူသော သဒ္ဒါနည်းအရ အိမ်၏အရှင် ဖြစ်၍ အိမ်ပိုင်ရှင်ပိုင် ရှိသူမှန်လျှင် ကမ်းမဲ့ဆင်းရဲသော်လည်း ပိုင်ဆိုင်သူ ဖြစ်စေ ဂဟပတိ အမည် ရနိုင်လေသည်၊ ယင်းသို့ အိမ်ပိုင် ရှင်ပိုင်ရှိသော ကာလတွင် သူဌေးများကဲ့သို့ ဟန်ကြီး ပန်ကြီးလည်း မဆိုကြ၊ ကျေးလက်နေသော အောက်တန်းစားတို့ကဲ့သို့ အောက်ကျနောက်ကျလည်း မဟုတ်၊ သာသနာ့ဝန်ကို အားထုတ်၍ ထမ်းနိုင်သော အရည်အချင်းလည်း ရှိသောကြောင့် "ဂဟပတိ" ဟု ဂုဏ်တန်းကိုး သီးခြားခေါ်တော်မူ၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်တော် ပြတော်မူသည်။
[illegible]

ကြပ်တည်းလှ၏၊ (၂) ကိလေသာမြူမှုန်တို့ ကျရောက်ရာ လမ်းမကြီးပင် ဖြစ်၏၊ (၃) ရဟန်းအဖြစ်ကား လွင်ဘီး ခေါင်ပင် ဖြစ်တော့သည်။

---

(၁) ကျယ်ဝန်းသော အိမ်ဝယ် သို့းခင်ပွန်း ၂ ယောက်ထည်း နေရှုစေကာမူ စိုးရိမ်ကြောင့်ကြဖွယ်တွေ များလှသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုချင်တိုင်း ပြုခွင့်မရသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ လူ့ဘောင်သည် ကျဉ်းမြောင်း ကြပ်တည်း၏။

(၂) သို့းခင်ပွန်း ချ်ခင်ရသော တဏှာရာဂ၊ ပစ္စည်း ဥစ္စာကို လိုချင်သော လောဘ၊ စိတ်တိုင်းမကျ အလိုမပြည့်ဝ၍ စိတ်ဆိုးရသော ဒေါသ၊ ကိုယ့်ထက်သာလျှင် မနာလိုတတ်သော ဣဿာ၊ မိမိကဲ့သို့ ရာထူးဂုဏ်သိမ်ရဲ့ စည်းစိမ်ဥစ္စာ တိုးတက်လာမည်ကို စိုးရိမ်နေသော မစ္ဆရိယ၊ သူတစ်ပါးကို အဖက်မထင်သော မာန် မာနတရားတို့သည် လည်းကောင်း၊ မဖြစ်ချင်လျှင် မနေသာအောင် ဆွဲ၍ပေးနေသော အပြင် အာရုံဟူသည်လည်းကောင်း၊ မြူမှုန်များ ဖြစ်ကြ၏၊ လူ့ဘောင်သည် ထိုကိလေသာ မြူမှုန်ထဖို့ရာ ဖုံထူသော လမ်းမကြီးဟုပင် ဆိုသင့်ပေသည်။

(၃) ရဟန်းအဖြစ် (ရဟန်းဘဝ) သည်ကား ငြိကပ်တွယ်တာစရာ ပစ္စည်း ဥစ္စာလည်း မရှိရ၊ ဇနီးသည်လည်း မရှိရ၊ သားသမီး လည်း မရှိရ၊ ရိုးရိုးတန်းတန်း နေဖေါ်ရသော ရဟန်းတော်ကို မည်သူကမျှ လာ၍ ကိလေသာ မြူမှုန်ထအောင် မဆွဲကြသဖြင့် လွတ်လွတ် လပ်လပ် ရှိရကား ဟင်းလင်း အပြင် ကောင်းကင် ဟုပင် ဆိုသင့်ပါပေသည်-ဟု ထို အမျိုးသားမှာ ဉာဏ်အမြင်များ ဖြစ်ပေါ်လာလေသည်။

ပဥ္စမအကြိမ်

ငါသည် အိမ်ရာကို အုပ်ချုပ်၍ လူ့ဝတ်ကြောင် အနေဖြင့် နေသည့်လျှင် ဘုရားရှင် ဟောပြတော်မူအပ်သော သီလသမာဓိ ပညာ, ဤကွာ ၃ ရပ် အကျင့်မြတ်ကို (မလိုလဲလိုလဲ ဆိုသလို သင့်တော်ရုံလောက်သာ ဖြည့်နိုင်စရာရှိ၏၊) အပြည့်အစုံ ဖုံ့ဖုံ့ သန့်ရှင်း၍ ခရုအင်း ပွတ်သစ်သဖွယ် ကျင့်နိုင်ဖို့ကား (ဘယ်နည်း နှင့်မျှ) မလွယ်ကူပါတကား၊ ငါသည် ဆံမုတ်ဆိတ်ကျင့်ယ်ကို ရိတ်ပယ်ပြီးလျှင် ပန်းရည်ဆိုးသော သင်္ကန်းကို ဝတ်ဆင်ကာ အိမ်မှ ထွက်ခွာ၍ ရဟန်းပြုရပါမူ ကောင်းလေစွ-ဟု စဉ်းစားမိလေသည်၊ ထိုသို့စဉ်းစားပြီးနောက် မကြာမီပင် နည်းသည်ဖြစ်စေ, များသည် ဖြစ်စေ စည်းစိမ်ဥစ္စာတွေကို စွန့်၍ လည်းကောင်း, နည်းသည် ဖြစ်စေ, များသည်ဖြစ်စေ ဆွေမျိုးတွေကို စွန့်ခွာ၍လည်းကောင်း, ဆံမုတ်ဆိတ် ကျင့်ယ်ကို ပယ်ဖြတ်လျက် သူတော်သူမြတ်တို့၏ အပြုအမူဖြင့် ရဟန်းအဖြစ်ကို ခံယူလေသည်။*

။ ရာရာ စောင့်စည်းပုံ ဟိုသို့ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ခံယူပြီးလတ်သော် "ပါတိမောက္ခသံဝရ" ဟု ခေါ်သော သီလဖြင့် ကိုယ် နှုတ် ၂ ပါးကို စောင့်စည်းနေ၏။ [ဝိနည်း၌ လာသော သီလစုကို "ပါတိမောက္ခ သံဝရသီလ" ဟု ခေါ်၏။]

မှတ်ချက်။ ။ * တင်ထောင်တန် မျိုးမြင့် နည်းသော ဥစ္စာ, တင်ထောင်ထက် ကျော်လွန် များသော ဥစ္စာ—ဟု ခေါ်၏၊ ဆွေမျိုး လေးဆယ်အောက် လျော့လျှင် နည်းသော ဆွေမျိုး, လေးဆယ်ထက် ကျော်လွန် များသောဆွေမျိုး ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်ပြားလေသည်၊
ပဥ္စမအကြိမ်

အကျင့်ကောင်း၏၊ သင့်တော်သော ဆွမ်းခံရာအရပ်ကို ရွေးချယ်၍ ဆွမ်းခံ၏၊ အကုမြူသဖွယ် သေ ငယ်သော အပြစ်ကို၊ပင် အလွန် ကြီးမားသော ဘေးဟု ရှုလေ့ရှိ၏၊ ရဟန်းကျင့်ဝတ် သိက္ခာပုဒ် ဟူသမျှ၌ ဆောက်တည် နေထိုင်၏၊ အပြစ်ကင်း၍ ကုသိုလ်ရသော ကိုယ်မှု နှုတ်မှုနှင့် ပြည့်စုံ၏၊ (မဘာရေးသဖြင့် ပစ္စည်း ၄ ပ ါးကိုမရှာဘဲ) စင်ကြယ်သော အသက်မွေး မှုရှိ၏၊ သီလနှင့် ပြည့်စုံ၏၊ စက္ခု သောတစသော ဣန္ဒြေ ၆-ပါး (တံခါး ၆-ပေါက်)ကို အကုသိုလ် မဝင်လာအောင် ပိတ်ဆို့ထား၏၊ စား ဖွယ် သောက်ဖွယ်၌ အတိုင်း အရှည်ကို သိ၏ [မိမိမျှတရုံ(လုံလောက်ရုံသာ)ခံယူ၍ မိမိနှင့် သင့် တော်သော အစာကိုသာ စားသောက်လေ့ရှိ၏၊ သင်္ကန်း ကျောင်း ဆေး ပစ္စည်းတို့၌လည်း ထိုအတိုင်းပင် သုံးဆောင်သည်။] သတိ သမ္ပဇဉ် နှင့် ပြည့်စုံ၏၊ ရုံသမျှနှင့် တင်းတိမ်ရောင့်ရဲသည်။

သီလနှင့်ပြည့်စုံပုံ မဟာရာဇာ.... "ရဟန်းသည် ဘယ်နည်း ဘယ်ပုံ သီလနှင့် ပြည့်စုံသနည်း" ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ မဟာ ရာဇာ ဤသာသနာတော်၌ ဘိက္ခု(အမည်ရသူ (ရဟန်း) သည် ပါဏာတိပါတကို ပယ်စွန့်၍ ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ကြဉ်၏၊ ဒုတ် ဓါးစသော လက်နက်ကို ကိုင်ဆောင်လေ့မရှိ၊ မကောင်းမှုပြုရမည်မှ ရှက်၏၊ သတ္တဝါတို့ အပေါ်၌ မေတ္တာစိတ် ရှိ၏၊ အားလုံးသော သတ္တဝါတို့၏ အစီးအပွားကို လိုလားသော စိတ်ဖြင့် အမြဲ နေ၏၊ ဤပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည်လည်း ထိုဘိက္ခု၏ သီလ တစ်ပါးပင် ဖြစ်သည်၊ (ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဖြုန့်ဖြူးလသုတ်၌ ပြအပ်

ဓာသ (၁)စူဠသီလ-မဇ္ဈိမသီလ-မဟာသီလတို့ကို ပြောပြတော်မူ
ပြီးလျှင်) မဟာရာဇာ— ထိုခါ ဤသို့ သီလနှင့်ပြည့်စုံသော ထို
ရဟန်းမှာ သီလကို စောင့်ရှောက်နေမှုကြောင့်(မစောင့်သူတို့အား
ဖြစ်တတ်သော) ဘေးမျိုးတစ်စုံတစ်ခုမျှ သီလစောင့်မှုအတွက်
မတွေ့ရတော့ပေ၊ မဟာရာဇာ - ဥပမာပြရလျှင် ခတ္တိယ (မင်း)
ဇာတ်ရှိ၍ အဘိသိက် ပြီးသောမင်းသည် ရန်သူဟူသမျှကို နှိမ်နင်း
ပြီးလေသော် မည်သည့်ရန်သူကြောင့်မျှ ဘေး ဥပဒ်ကို မတွေ့ရတော့
သကဲ့သို့ပင် ဖြစ်လေသည်၊ ထိုရဟန်းသည် ဤသို့ မြင့်မြတ်သော
သီလဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသည့်အလျောက် မိမိကိုယ်တွင်း (စိတ်တွင်း) ၌
အပြစ်ကင်းသော ချမ်းသာ တစ်မျိုးကို ခံစားနေရလေသည် (မိမိ
သီလစင်ကြယ်မှုကြောင့် ဘေးရန်ကင်းဝေးပုံ အကုသိုလ်မဖြစ်ပုံကို
ဆင်ခြင်ကာ (၂)လွန်စွာ စိတ်ချမ်းမြေ့နေလေသည်-ဟူလို)။ မဟာ
ရာဇာ— ရဟန်းသည် ဤနည်းဖြင့် သီလနှင့် ပြည့်စုံလေသည်။

---

(၁) အကျယ်ကို အလိုရှိသူတို့သည် ဗြဟ္မဇာလသုတ် မြန်မာပြန်ကို ကြည့်ရှုကြပါလေ။

(၂) ဤသို့ ကိုယ်တွင်းစိတ် ချမ်းမြေ့ခြင်းသည် ရဟန်းပြုသူမှာသာ ရရှိသော သမညဖလ (ရဟန်းပြုရကျိုး) တစ်မျိုးပြသည်၊ ဤအကျိုး ကား သူ [illegible] ပါ [illegible] သေလေးစားမှုပင် [illegible] ပါ: [illegible] အကျိုး [illegible] ပဟုတ် [illegible] [illegible] ပြင်း [illegible] သ [illegible] သည်။

ဣန္ဒြိယသံဝရသီလနှင့် ပြည့်စုံပုံ

မဟာရာဇာ… "ထိုကဲ့သို့ ရိုးရိုးသီလနှင့် ပြည့်စုံပြီးသော ရဟန်းသည် ဘယ်နည်း ဘယ်ပုံ ဣန္ဒြေ ၆ ပါး တံခါးပေါက်၌ အကုသိုလ်မဝင်လာရအောင် ပိတ်ဆို့စောင့်ရှောက်သနည်း" ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ (၁) ပိတ်ဆို့ပုံမှာ- မျက်စိဖြင့် ရူပါရုံကို (မိန်းမယောကျ်ား၏ အဆင်းကို) တွေ့မြင်ရလျှင် မိန်းမတဲ့ ယောကျ်ားတဲ့ဟု ခွဲခြား၍ သိဖို့ရန် ပုံသဏ္ဌာန်ကိုလည်း စိတ်ထဲ၌ မှတ်ယူ၍မ ထား၊ အဆင်းအာရုံ ၁ ခုကို မြင်သည်ဟူသာ သတိပြုမိသည်၊ (၂)(မိန်းမတဲ့၊ ယောကျ်ားတဲ့ဟု ခွဲခြား၍ အလွယ်တကူ သိနိုင်ရန်ပြန်လျှင်လည်း) တဏှာရာဂဖြစ်ဖို့ရာ လှ၊ တင့်တယ်သော အခြင်းအရာ၊ ဒေါသ-ဒေါမနဿ ဖြစ်ရာ၌ မလှပ မတင့်တယ်သော အခြင်းအရာကိုလည်း စိတ်ထဲ၌ မှတ်ယူ၍မထား၊ (မိန်းမ ယောကျ်ားဟုလောက်သာ မှတ်မိသည်။)

---

(၁) ဣန္ဒြေ ၆ ပါး၌ အကုသိုလ် မဝင်လာနိုင်အောင် စောင့်စည်းမှုကို ဣန္ဒြိယသံဝရ (ဣန္ဒြေဘို့ကို စောင့်စည်းကြောင်း) သီလ ဟုခေါ်သည်။

(၂) မြင်ရသော အာရုံကို ဤသို့ စိတ်ထား၍ ယူနိုင် ကြည့်နိုင်မှုကို ကျမ်းစာတို့၌ "နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ = မိန်းမ ယောကျ်ား ဟူသော ပုံသဏ္ဌာန်နိမိတ်ကိုလည်းကောင်း၊ သုဘ အသုဘနိမိတ်ကို သည်းကောင်း ယူလေ့ရှိသည်၊ န - မဖြစ်" ဟု ဟောတော်မူသည်၊ "ရူပါရုံကို မြင်ရာ၌ မိန်းမ ယောကျ်ားဟု ခွဲခြား၍ သိလိုက်ပြန်လျှင်လည်း လှ မလှကို သတိမထားလိုက်၊ အမှတ်တမဲ့သာ မြင်လိုက်ရသည်" ဟူလို။

မဋ္ဌမအာကြိမ်

လှပတင့်တယ်ကြောင်း၊ မလှပမတင့်တယ်ကြောင်း ဒီ [illegible] တကူ သိနေမြန်လျှင်လည်း ရာဂစိတ်ကို အထင်အရှား ဖြစ်စေဖို့ရာ "လက်က ဘယ်ပုံလှသည့်၊ ခြေက ဘယ်ပုံ လှသည့်၊ စကားပြောပုံ ပြုံးရယ်ပုံက ဘယ်ပုံ တင့်တယ် သည်" စသည်ဖြင့် အသေးစိတ် လှပ တင့်တယ်ပုံကောကို ဆက်၍မစဉ်းစားချေ၊ ဒေါသစိတ်ကို အထင်အရှားဖြစ်စေ ဖို့ရာ "လက်က ဘယ်ပုံ အကြည့်ရဆိုးသည့်၊ စကားပြောပုံ ပြုံးရယ်ပုံက ဘယ်ပုံ အကြည့်ရဆိုးသည်" စသည်ဖြင့် မလှပ မတင့်တယ်ပုံတွေကို လည်း အသေးစိတ်အားဖြင့် ဆက်လက် ၍ မစဉ်းစားချေ။

အကြင် မစောင့်စည်းမိသော ဣန္ဒြေကို အကြောင်းပြု၍ မစောင့် စည်းဘဲ နေသော ထိုရဟန်းကို တဏှာရာဂဖြစ်သော အဘိဇ္ဈာတရားနှင့်၊ စိတ်မချမ်းသာမှုဖြစ်သော ဒေါမနဿ တရား၊ ဤ ၂ ပါးကို အရှင်းခံတားလျက် ယုတ်မာဆိုးဝါး အကုသိုလ်တရား တို့သည် (မပြီးနိုင်၊ မပ်းနိုင်အောင်)

[illegible]

အစဉ် လိုက်ပါနေကုန် ရာ၏၊ ထိုသို့ အကုသိုလ်များစွာ လိုက်ပါကြောင်း ဖြစ်သော စက္ခုန္ဒြေကို စောင့်စည်းဖို့ရန် ကျင့်၏၊ (စက္ခုန္ဒြေကို စောင့်စည်းနိုင်အောင် သတိထားရှိ ကြိုးစားနေ၏၊) စက္ခုန္ဒြေကို စောင့်ရှောက်၏၊ ထိုသို့ စောင့် ရှောက်မှုကြောင့် စက္ခုန္ဒြေ၌ စောင့်စည်းခြင်းသို့ ရောက် သည်=စောင့်စည်းနိုင်သည်။

နားဖြင့် အသံကို ကြားရသောအခါ၌လည်း၊ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿ (နှစ်သက်သာယာမှု၊ စိတ်ဆိုးမှု စိတ်မကောင်းမှု) စသော အကုသိုလ်များ မဝင်နိုင်အောင် သောတိန္ဒြေ တံခါးပေါက် ကို စောင့်ရှောက် ပိတ်ဆို့ထား၏။

နှာခေါင်းဖြင့် အနံ့ရသော အခါ၌လည်း၊ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿ (နှစ်သက်သာယာမှု၊ စိတ်ဆိုး စိတ်မကောင်းမှု) စသော အကုသိုလ်များ မဝင်လာနိုင်အောင် ဃာနိန္ဒြေ တံခါး ပေါက်ကို စောင့်ရှောက် ပိတ်ဆို့ထား၏။

လျှာဖြင့် အရသာကို စားသောက်ရသောအခါ၊ ကိုယ်ဖြင့် တွေ့ထိ ရသောအခါ၊ စိတ်သက်သက်ဖြင့် ကြံစည် တွေးတောနေ သော အခါ၌လည်း၊ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿ စသော အကုသိုလ်များမဝင်လာအောင် ဇိဝှိန္ဒြေ၊ ကာယိန္ဒြေ၊ မနိန္ဒြေ တံခါးပေါက်ကို စောင့်ရှောက် ပိတ်ဆို့ထား၏။

(ထိုသို့ ဣန္ဒြေ ၆ ပါး တံခါး ၆ ပေါက်မှ အကုသိုလ်စိတ်တွေ မဝင် လာစေဘဲ ကုသိုလ်စိတ်တွေသာများစွာဖြစ်ပေါ်လာအောင်

စောင့်ရှောက်သောအားဖြင့်ါမွှန်ဖြတ်သော ဣန္ဒြိယသံဝရ
သီလနှင့် ပြည့်စုံသော ထိုရဟန်းသည် (၁) အဇ္ဈတ္တ၌
(ကိုယ်တွင်း၌) ကိလေသာစေတ်တို့ ထည့်ခတ်ရခြင်း
မပါ, (၂) လုံ့လ ဘည့်မြမ်သော ချမ်းသာတစ်ပြီးကို
ခံစားရလေသည်။

သတိသမ္ပဇညနှင့် မဟာရာဇာ....“ထိုဘိသို့ သီလနှင့်လည်းကောင်း
ပြည့်စုံပုံ ဣန္ဒြေစောင့်စည်းမှုနှင့် လည်းကောင်း ပြည့်စုံ
သော ရဟန်းသည် ဘယ်နည်း ဘယ်ပုံ သတိ
သမ္ပဇညနှင့် ပြည့်စုံသနည်း” ဟု မေးလျှင်ဖြေ၊ (၁) မဟာ

---

(၁) [illegible]

(၂) [illegible]

ရာဇာ——ဤ သာသနာတော်၌ ရဟန်းဖြစ်သူသည် ရှေ့တိုးခြင်း နောက်ဆုတ်ခြင်း (သွားခြင်း ပြန်ခြင်း) ကိစ္စ၌ ဆင်ခြင်စဉ်းစား သတိထား၍ ပြုလေ့ရှိသည်။ [သမ္ပဇညခေါ်သော ဉာဏ်ကို အမြဲ အသုံးပြုလေ့ရှိသည်– ဟူလို၊] (၂) ရှေ့တည့်တည့်သို့ ကြည့်မှု အထောင့်အရပ်သို့ ကြည့်မှု၌လည်း စဉ်းစဉ်းစားစား သတိထား၍

---

(၁) မည်သည့်ကိစ္စ၌ မဆို အမြဲ သတိရှိခြင်း၊ ဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင် စဉ်းစားလေ့ ရှိခြင်းကို သတိသမ္ပဇဉ္ဉနှင့် ပြည့်စုံခြင်းဟု ဆိုသည်။ [သံ+ပ+ဇည= မှန်ကန်စွာ+အမျိုးမျိုး+သိခြင်း။]

(၂) သွားမှု လာမှုမှ စ၍ ကိစ္စဟူသမျှ၌ ဆင်ခြင် စဉ်းစားတတ်သော ဉာဏ်ကို " သမ္ပဇည " ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသမ္ပဇဉ်သည် (က) သာတ္ထကသမ္ပဇဉ်= ဤအလုပ်နှင့်စပ်၍ ခိမိ၏ တိုးတက်ကြီးပွားမှု ရှိ–မရှိ စဉ်းစားသော ဉာဏ်၊ (ခ) သပ္ပါယ သမ္ပဇဉ်= အကျိုး ရှိစေကာမူ မိမိနှင့် တော်မတော်ကို မြော်ခေါ်စဉ်းစားတတ်သော ဉာဏ်၊ ဥပမာ– ဘုရားဖူးသွားခြင်းသည် အကျိုးရှိ၏၊ သို့သော် လူစည်ကားချိန်၌ သွားလို့မတော်၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် မြော် ခေါ် စဉ်းစားခြင်းမျိုးတည်း၊ (ဂ) ဂေါစရသမ္ပဇဉ် = ဆွမ်းခံ သွားရာ၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံတစ်ခုခုကို ယူ၍(အာရုံပြု၍) သွားခြင်း၌ စဉ်းစားတတ် အာရုံပြုတတ်သော ဉာဏ်၊ (ဃ) အသမ္မောဟ သမ္ပဇဉ်=သွားမှု ပြန်မှုစသော ကိစ္စစု၌ "ငါ"ဟု စွဲမှတ်အပ်သော သတ္တဝါ (အတ္တ) သည် သွားသည် မဟုတ်၊ စိတ်ကြောင့် ဝါယောဓာတ်လှုပ်၍ ရုပ်ခန္ဓာကြီး ရွေ့ရှားရခြင်း ဖြစ် ။ ချွံ့ ဂသည်ဖြင့် သိကတတ်သောဉာဏ်။

ပြုလေ့ရှိ၏၊ လက်ခြေဖြစ်သည်ကို ကွေးမှု ဆန့်မှုလည်း စဉ်းစဉ်း စားစား သတိထား၍ ပြုလေ့ရှိ၏၊ သင်္ကန်းကြီးကိုလည်းကောင်း, သပိတ်နှင့် သင်္ကန်းငယ်များကိုလည်းကောင်း ဆောင်ယူသုံးစွဲရာ၌ လည်း စဉ်းစဉ်းစားစား သတိထား၍ ပြုလေ့ရှိ၏၊ ဆွမ်းစားမှု ရေ သောက်မှု ခဲဖွယ်များကို ခဲစားမှု အခြား သောက်ဖွယ် အာဟာရကို သောက်ယူမှုလည်း စဉ်းစဉ်း စားစား သတိထား၍ ပြုလေ့ရှိ၏၊ သွားလာမှု ရပ်မှု ထိုင်မှု အိပ်မှု စကားပြောမှု တိတ်ဆိတ်စွာနေမှုလည်း စဉ်းစဉ်းစားစား သတိထား၍ ပြုလေ့ရှိ၏၊ မဟာရာဇာ—သီလနှင့် လည်း ကောင်း ဣန္ဒြေ ၆ ပါးကို စောင့်ရှောက်မှုနှင့် လည်းကောင်း၊ ပြည့်စုံနေသော ရဟန်းသည် ဤနည်းအားဖြင့် သတိသမ္ပဇဉ်နှင့် လည်း ပြည့်စုံပြန်သည်။

တင်းတိမ်ရောင့်ရဲပုံ မဟာရာဇာ —— "သီလစောင့်မှု ဣန္ဒြေ စောင့်မှု သတိသမ္ပဇဉ်ရှိသော ဂုဏ်အင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန်းသည် ဘယ်နည်းဘယ်ပုံ အားဖြင့် ပစ္စည်းလေးပါး၌ တင်းတိမ် ရောင့်ရဲသနည်း" ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ * ရောင့်ရဲပုံကား— မဟာရာဇာ—ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းဖြစ်သူသည် ခန္ဓာကိုယ် ကို ဆောင်နိုင်ရုံ မွေးမြူနိုင်ရုံမျှဖြစ်သော ဆွမ်းဖြင့်သာ တင်းတိမ် ရောင့်ရဲ၏၊ ("ဝတ်လောက်ရုံ စားလောက်ရုံရှိသော ကျေနပ်၏, အပိုအပိုလည်း ဘာကိုမျှ အလိုမရှိ" ဟူလို၊) ထိုရဟန်းသည် တနေရာမှ

မှတ်ချက်။ * [illegible]

တစ်နေရာသို့ သွားလိုလျှင် (ရှိသမျှသော သက်နိုး ၃ ထည်ကို ကိုယ်၌ ဝတ်၍ သပိတ်ကို လွယ်ကာ) အဆင်သင့် ယူဆောင်၍ သွားနိုင်၏၊ ဥပမာ- အတောင်ရှိသော ငှက်သည် သစ်ပင်တစ်ပင်မှ တစ်ပင်သို့ ပျံလိုလျှင် မိမိ၏ အတောင်သာလျှင် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးရှိ၍ (အပိုအမို မယူရဘဲ) ပျံသွားနိုင်သကဲ့သို့တည်း၊ မဟာရာဇာ— ဤနည်းအားဖြင့် ရဟန်းသည် တင်းတိမ်ရောင့်ရဲလေသည်။

ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်ရန် ထိုရဟန်းသည် (ညွှန်ပြအပ်ပြီးသော
အခြေခံရ၍ နည်းဖြင့်) မြင့်မြတ် ဖြူစင်သော ဉာဏ်
ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းဝင်ပုံ သီလဂုဏ်နှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏၊ မြင့်မြတ်
ဖြူစင်သော ဉာဏ် ဣန္ဒြိယသံဝရဂုဏ်နှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏၊ မြင့်မြတ်ဖြူစင်သော ဉာဏ် သတိသမ္ပဇညနှင့်လည်း

(က) ယထာလာဘသန္တောသ = ကောင်းသည်ဖြစ်စေ, မကောင်းသည်ဖြစ်စေ ရတာနှင့် ရောင့်ရဲခြင်း။ (နောက်ထပ်ရသည့်ဟုလည်း မလိုလားခြင်း, အဆင်သင့်ရလျှင်သလည်း ဂေဃလှူဒါန်းခြင်း။)

(ခ) ယထာဗလသန္တောသ = မိမိမှာ ရောဂါကြောင့်ဖြစ်စေ, အို၍ဖြစ်စေ အားနည်းနေသဖြင့် ထူသော အဝတ်သင်္ကန်းကို မဝတ်နိုင်၍ ပါးသော အဝတ် သင်္ကန်း ဝတ်နိုင်သောကြောင့် အထူရလျှင် အပါးနှင့်လဲ၍ သုံးဆွဲခြင်း၊

(ဂ) ယထာသာရုပ္ပသန္တောသ = အကောင်း ရလျှင် ထိုအကောင်းကို ဆရာတော်များနှင့် ဂိလာန စသူတို့အား လှူ၍ မိမိမှာ တော်ရုံလျော်ရုံဖြင့် ရောင့်ရဲခြင်း, ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်သောအစား- ကျောင်း-ဆေးတို့ဖြင့် ရောင့်ရဲခြင်း၊ ဤသို့ ရောင့်ရဲမှု ၃-မျိုး ရှိသည်။

ပြင်ဆင်အပ်၊ ပြင်ပြင်ပြီ စင်ကြယ်သော ကြော်ကြာင်း ဂိမ်ခရာ ရှေ့(သနပ်) နံ့သာညီး မှုန့်မှုန်၊ (ယို အခြေအခံကြောင်း ၄ ပါးနှင့် ပြည့်စုံ၍ ဖြစ်သော) ဒိဗ္ဗရက်ခင်းသည် ကပ္ပာသိုး အရေး ပွားများ၍မှ ဂိတ်ပုံမ် သော ကျောင်း(ဇမ်ဗူနေရာ) အရပ်သို့ကပ်ဝင်သေးသေး ကျောင်း ထိုအ ပြမျိုး ကား —

(၁) ရတနာကား အားထုတ်ဖွယ် ကောင်းသော တောရ ကျောင်း,

(၂) စေးမြောက်သိတ် အရိပ်ကောင်းသော သစ်ပင်ရိပ်,

(၃) လေပြေလည်း တသင်းသင်း တိုက်ခတ်၍ အပျော် ၄-ပျက်နှ ဦးနှု ပျော်ခင်း သာယာသော တောင်ပေါ်,

(၄) တောင်ခေါင်းဖြစ်နေစေသည့် ချောက်ကြား ပြပ်ကွေ့ ပြစ်ခဲ့ရေ ကာ အော ပဲမြေ ငွေသဲဖြစ်နှင့် ... ပ မြောင်းလို ပေါ်နေသော သစေပင်ပုံဖြစ် ... နှင်လင်း ပက်အေး ရုပ်ဖွယ် ကျွန်နေး တိုးတက်လှသ ယော ချောက်-ကမ်းပါး,

(၅) တောင် ကမ်းပါး တွင် အသင့်ဆင့် ပြင်ပေါ် နေသော (ယို့မကုတ် ဥးပေါ် ထားသော) ဥမင်လိုဏ်ဂူ,

( ) အပူမှနှင့် စရေ လသိကျူ ... ပြေ းမှန် လျှော် ကားသော ... သင်းချိုင်း,

(၇) ... ပေါ် မများသော ... သော တော နှ ပြင်,

ပဥ္စမအကြိမ်

(၈) အကာအကွယ် ဘယ် ညာ အောက် ထက် သက်သက်မရှိ၊ ပကတိ ကင်းစင်၍ အမြင်မတော်မှု မပြုဝံ့ရာ လွန်စွာ သန့်စင်သော လွင်တီးခေါင်၊

(၉) အပေါ်ယံချုပ် ကောက်ရိုး အုပ်လျက် ခြုံရှုပ်ပတ်လယ် ပျော်မွေ့ဖွယ် တစ်မျိုးကောင်းသော ကောက်ရိုးအုံ ကျောင်းများတည်း။

ကမ္မဋ္ဌာန်းထိုင်၍ စင်ကြယ်အောင် အားထုတ်ပုံ

ထိုရဟန်းသည် ဆွမ်းခံပြီးနောက် ဆွမ်းစားရာ အရပ်မှ ဖဲခွာခဲ့ပြီးလျှင် အထက်ပိုင်း ကိုယ်ကို (မသောင်း မညာရအောင်) ဖြောင့်ဖြောင့် (စန့်စန့်) ထား၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ တစ်ခုခု အပေါ်မှာ သတိအမှတ် ကပ်နေသကဲ့သို့ ထင်စေလျက် တင်ပလ္လင် ဖွဲ့နွေ ထိုင်နေလေသည်။ *

(၁) ထိုကဲ့သို့ ဆိတ်ငြိမ်ရာ အရပ်၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းထိုင်နေသော ရဟန်းသည် လောက၌ လိုလားနှစ်သက်တပ်မက်တတ်သော အဘိဇ္ဈာ (တဏှာ သောဘ) ကို ပယ်ရှား၍ အဘိဇ္ဈာ လွတ်ကင်း သန့်ရှင်းသော စိတ်ထားဖြင့် နေ၏၊ လောကီ အာရုံ ကာမဂုဏ်ကို စုံမက်သော အဘိဇ္ဈာ (တဏှာ) မှ သန့်ရှင်း စင်ကြယ်အောင် စိတ်ကို သုတ်သင်နေလေသည်၊ (မည်မျှလောက် သာယာ နှစ်သက်ဖွယ် ကောင်းသော

မှတ်ချက်။ ။ * ထုံသို့ ထိုင်နေမှုကို ''ကမ္မဋ္ဌာန်း ထိုင်သည်''ဟု ခေါ်၏၊ [ကမ္မ = တရားအားထုတ်မှု + ဌာန (ဌာန်) တည်ရာ အာရုံ= ထို အာရုံကို စွဲ၍ တည်ကြည်နေသော သမာဓိနှင့် နှံသိဉာဏ်။] ပဌမအကြိမ်

အာသုံနိ ခတ္တုံ စေကာ ၊ မသာယာ၀ ဖန်သက်ခံအောင် အားထုတ်အပ် [illegible] – ဋီကာ)

(၂) စိတ်ကိုကာ် [illegible] စိတ်ဦးတက် ငါက်ညှင်ဘဲ [illegible] စိတ်မ [illegible] ဖြစ်စေတက်, [illegible] ပ်ါးကို ဖေးဝေ [illegible] ကာ် [illegible] ကျိုးဘက် သတ်ခံ ပြုတ်ခံ [illegible] ၀တ်ခံသော [illegible] (ခေါ်သ ,ကို ပတ်မှုဘင့် [illegible] လွတ်ကင်းသန့်ရှင်း စေ [illegible] အောင် စိတ်ကို ခတ်သင်စေ သင့်၏ (မည် [illegible] ကေ ၊ပါက်ကုဆာ [illegible] သော [illegible] ၀ါ သာပ [illegible] စိ [illegible] လက်ခံ အားဖေးနိုင် ခေါင်အား [illegible] ညှ် – ဋီကာ)

(၃ ၊ [illegible] ရော ကို [illegible] ပါ [illegible] ကောက် [illegible] ပ်စ်ဖျင် မှုး [illegible] ကျဉ်းတတ် [illegible] သော ဝဲနမ်ိဒ္ဓိ ပယ် [illegible] ဝေးသော ဝိပ်ကြံ့ ရေ့ဂါ၊ ([illegible]) ရေးက [illegible] လေ [illegible] ဖေးဝေး [illegible] ကြီး [illegible] ရှင်းဖြင့် [illegible] သင်ဖေ ဝေ သင်္ကျ

[illegible]

(၄) စိတ်ပျံ့လွင့်မှု စိတ်မငြိမ်သက်မှု ဥဒ္ဓစ္စနှင့် စိတ်ပူပန်တတ်မှု ကုက္ကုစ္စနစ်ပါးကို ပယ်ရှား၍ အပြင်ဖက် အာရုံများသို့ စိတ်ပျံ့လွင့်ခြင်း တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိဘဲ အတွင်းသန္တာန် (စိတ်အစဉ်)၌ ငြိမ်သက်အေးမြလျက်နေ၏၊ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စနစ်ပါးမှ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်အောင် စိတ်ကို သုတ်သင်နေလေသည်။

မြင်တော်မူ၍ ကြလာတော်မူပြီးလျှင် " ဘယ်အာရုံကို ပြုနေတုန်းမှာ ငါ ငိုက်နေပါလိမ့်" ဟု စဉ်းစားလိုက်ပါ၊ ထိုသို့ စဉ်းစားလျှင် အငိုက်ပျောက်သွားလိမ့်မည်၊ ဒါမှ မပျောက်သေးလျှင် မိမိ၌ သင်ယူမှတ်သားလေ့လာထားသော တရား (စာ) တစ်မျိုးမျိုးကို စဉ်းစားလိုက်ပါ၊ အငိုက်ပျောက်သွားလိမ့်မည်၊ ဒါမှ မပျောက်သေးလျှင် ထိုစာကို အကျယ်ချဲ့၍ ရွတ်ဆိုလိုက် (စာပြန်လိုက်) ပါ၊ အငိုက် ပျောက်သွားပါလိမ့်မည်၊ ဒါမှ မပျောက်သေးလျှင် နား ၂ ဖက်ကို လက်ဖြင့် ဆွဲလိုက်ပါ၊ ကိုယ်ကို လက်ဖြင့် ပွတ်တိုက်ပါ၊ အငိုက်ပျောက်သွားပါလိမ့်မည်၊ ဒါမှ မပျောက်သေးလျှင် ထိုင်နေရာမှ ထပြီး ရေဖြင့် မျက်လုံးများကို ပွတ်၍ ဟိုဟိုသည်သည် လှည့်လည် ကြည့်ရှုလိုက်ပါ၊ နက္ခတ်ကြယ်တာရာတို့ကို မော်ကြည့်လိုက်ပါ၊ အငိုက်ပျောက်သွားပါလိမ့်မည်၊ ဒါမှမပျောက်သေးလျှင် အရောင်အလင်း တစ်ခုခုကို အမှတ်သညာပြုကာ စိတ်ထဲ၌ ထင်မြင်လာအောင် နှလုံးသွင်းလိုက်ပါ။ (ညဥ့်ပင် ဖြစ်သော်လည်း) နေ့ ဟု စိတ်ပြောင်းလိုက်ပါ၊ ညဥ့်ကိုလဲ နေ့လို သဘောထား၊ နေ့ကိုလဲ ညဥ့်လို သဘောထား၍ ငိုက်မည်းခြင်းကင်း သန့်ရှင်းသော စိတ်ဖြင့် အရောင်အလင်းရနေသော စိတ်ကို ဖြစ်စေပါ၊ ထိုသို့ဖြစ်စေလျှင် အငိုက်ပြေပါလိမ့်မည်" စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်။

(၁၃) သာမညဖလသုတ်

(၅) တွေးတော ယုံမှားတတ်သော ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်ရှား၍ ဝိစိကိစ္ဆာကို ကျော်လွန်လျက် နေ၏၊ ကုသိုလ်တရားတို့၌ "ဒါလိုလေလား၊ ဟိုလိုလေလား" ယုံမှားမှု တွေးတောမှု မရှိတော့ဘဲ ဝိစိကိစ္ဆာမှသန့်ရှင်းစင်ကြယ်အောင် စိတ်ကို သုတ်သင်နေလေသည်။ [ဤစကား အစဉ်ဖြင့် "အဘိဇ္ဈာ၊ ဗျာပါဒ၊ ထိန မိဒ္ဓ၊ ဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ" ဤငါးပါးကို နီဝရဏ(ကုသိုလ်တရား မဖြစ်အောင် စိတ်ကို တားမြစ်တတ်သော) တရားငါးပါးဟု မှတ်သားခဲ့ပါ၊ အဘိဇ္ဈာကိုလည်း အခြားနေရာ၌ "ကာမစ္ဆန္ဒ (ကာမဂုဏ်တို့၌ နှစ်သက်တတ်သော) နီဝရဏ"ဟု ခေါ်သည်။]

နီဝရဏငါးပါး၏ ဥပမာ ၅ မျိုး

ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏ၏ ကြွေးမြီ ဥပမာ

(၁) မဟာရာဇာ — ဥပမာ ပြဦးမည်၊ ယောကျ်ားတစ်ယောက်သည်ကြွေး ယူ၍ အလုပ် လုပ်ရာ၏၊ ထိုအလုပ်များလည်း (အမြတ်အစွန်းရ၍) ပြည့်စုံလုံလောက် အထမြောက်ကြရာ၏၊ သူသည် ထိုကြွေးများကို အတိုးနှင့်တကွ ပေးဆပ်ပြီးနောက် သားမယားကို ကျွေးမွေးဖို့ရာ ကျန်သေးရာ၏၊ ထိုသူသည် "ကြွေးယူ၍ အလုပ်လုပ်ခဲ့ရပုံ၊ အလုပ်က ထမြောက်အောင်မြင်ပုံ၊ ကြွေးဆပ်ပြီးပုံ၊ သားမယား ကျွေးမွေးဖို့ရန် ကြွင်းကျန်သေးပုံ" ဤအားလုံးစုံကို ပြန်၍ စဉ်းစားသောအခါ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ ဖြစ်ရာ၏၊ [ဤ ဥပမာဖြင့် "အဘိဇ္ဈာ (ကာမစ္ဆန္ဒ) နီဝရဏသည်

ပဌမအကြိမ်

ကြွေးမြီနှင့် တူ၏” ဟု ငြ၏၊ ကြွေးယူမိသူသည် အရာရာ၌ ကြွေးရှင်များ၏ အလိုသို့ လိုက်ရသကဲ့သို့ ထို့အတူ ယောကျ်ား မိန်းမတို့သည် အချင်းချင်း ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏဖြင့် စွဲလမ်းချစ်ခင်မိကြလျှင် ထို စွဲလမ်းချစ်ခင်သူ၏ အလိုကို လိုက်၍ သူ နှစ်ခြိုက်သလို ပြုစုယုယ ရှာဖွေ၍ ပေးရတော့သည်၊ ထို အဘိဇ္ဈာ နီဝရဏကို ပယ်ရှားလိုက်ခြင်းကား ကြွေးဆပ်လိုက်ခြင်းနှင့်တူ၏၊ ကြွေးဆပ်ပြီးသူသည် ကြွေးရှင်၏ အလိုသို့ မလိုက်ရတော့ချေ၊ ကြွေးဆပ်ပြီးသူသည် ကြွေးမရှိကြောင်းကို တွေးကာ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ရသကဲ့သို့ အဘိဇ္ဈာ နီဝရဏ ကင်း၍ စိတ်သန့်ရှင်းပုံကို တွေးတောမိသော ရဟန်းလည်း အလွန် စိတ်ချမ်းသာမှုကို ခံစားရလေသည်။]

ဗျာပါဒနီဝရဏ၏ ရောဂါ ဥပမာ

(၂) မဟာရာဇာ —— ဥပမာ တစ်မျိုးကို ပြဦးမည်၊ အနာ ရောဂါ စွဲကပ်နေသော ယောကျ်ားတစ်ယောက်သည် ဒုက္ခရောက်လျက် ပြင်းပြင်းထန်ထန် မကျန်းမမာဖြစ်နေရာ၏၊ ထမင်း (အစာဟူသမျှ)ကိုလည်း မစားချင်မသောက်ချင် ဖြစ်ကာ လွန်စွာ အားနည်းနေရာ၏၊ သူသည် ရောဂါပျောက်ရာ နောက်အခါ၌ ထမင်း (အစာဟူသမျှ) စားလို့ သောက်လို့ မြိန်မြိန်ရှက်ရှက် ရှိ၍ အားလည်း အနည်းငယ် တိုးလာရာ၏၊ ထိုသူသည် “ရှေးက ရောဂါဖြစ်ခဲ့ရပုံ, စားသောက်၍မကောင်းခဲ့ပုံ, အားမရှိပုံနှင့် ယခုအခါ ရောဂါကင်းပုံကို စဉ်းစားသောအခါ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ရာ၏၊ [ဤ ဥပမာဖြင့် “ဗျာပါဒ (ဒေါသ) နီဝရဏ

သည် အနာရောဂါနှင့် တူ၏'' ဟုပြ၏၊ ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ် ရုပ်ဓာတ်တွေ ဖောက်ပြန်လာခြင်းကို ''အနာရောဂါဖြစ်ခြင်း'' ဟု ခေါ်ရသကဲ့သို့ ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ် စိတ်အစဉ်ဝယ် စိတ်ဆိုးမှု စိတ်တိုမှု စိတ်မချမ်းသာမှု သူ့ဘက်ပါးကို ညှဉ်းဆဲလိုမှုစသော ဒေါသတစ်ခုခု ပေါ်ဝင်လာခြင်းလည်း စိတ်အစဉ်မှာ မခံသာအောင် ဆင်းရဲသော စိတ်ရောဂါတစ်မျိုးပင်ဖြစ်သည်၊ ရုပ်ခန္ဓာ၌ အနာရောဂါဖြစ်လျှင် အစားပျက် အသောက်ပျက် အအိပ်ပျက် ဖြစ်ကာ လွန်စွာ အားနည်းသကဲ့သို့, ဒေါသ တည်းဟူသော စိတ်ရောဂါ ဖြစ်လာလျှင်လည်း အစား အသောက် ပျက်ကာ အားနည်းရသည်သာ၊ ထိုရောဂါစွဲပြီးနောက် ရောဂါပျောက်၍ စားသောက်ကောင်းပုံ အားရှိပုံတွေကို တွေးလိုက်လျှင် ဝမ်းမြောက်ရသကဲ့သို့, ထို အဘူ ဗျာပါဒ (ဒေါသ) နီဝရဏကို ပယ်ရှားပြီးပုံ ဒေါသကင်း၍ စိတ်ချမ်းသာပုံတို့ကို တွေးမိသော ရဟန်းသည်လည်း စိတ်ရော ကိုယ်ပါ ချမ်းသာရွှင်ပျ၍ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ရပေသည်။]

ထိနမိဒ္ဓ နီဝရဏ၏ အချုပ်ထောင် ဥပမာ

(၃) မဟာရာဇာ— ဥပမာ တစ်မျိုးပြဦးမည်၊ ယောကျ်ားတစ်ယောက်သည် (နက္ခတ်ပွဲ ကျင်းပချိန်ဝယ်) အချုပ်ထောင်ထဲ၌ အချုပ်ခံနေရရာ၏၊ သူသည် နောက်အခါ၌ အချုပ်ထောင်မှ ချမ်းသာစွာ လွတ်မြောက်ရာ၏၊ (ဒဏ်ဘဏ်ခြင်း, လာဘ်ပေးရခြင်းမရှိသောကြောင့်) ငွေလည်း မကုန်ရ၊ ''ထို ငါသည် အချုပ်ခံနေခဲ့ရပုံ, ချမ်းသာစွာ လွတ်မြောက်

လော်ပို့၊ ဥစ္စာမကုန်ပို" ဤ၊ အလုံးစုံကို ပြန်၍ စဉ်းစားသော အခါ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ ဖြစ်ရာ၏။ [ဤ ဥပမာဖြင့် "ထိနမိဒ္ဓ နီဝရဏာ သည် အချုပ်ထောင်နှင့် တူ၏" ဟု ၏။ ကျွတ်ပွဲ ခေါ်ဝယ် အချုပ်မိ ခံ နရသူသည် နက္ခတ်ပွဲ မနွဲရသဖြင့် ထိုပွဲနှင့် စပ်၍ ပျော်ရွှင်မှုကို မခံစားရသကဲ့သို့၊ ထို အတူ တရားနာတုန်းမှာ ဖြစ်စေ၊ တရား အားထုတ်နေ တုန်းမှာ ဖြစ်စေ ထိနမိဒ္ဓက စိတ်ကို ချုပ်ထားသဖြင့် ထိုင်းမှိုင်း ငိုက်မြည်းနေသူသည် တရား အရသာကို မခံစားရတော့ချေ၊ အချုပ်ထောင်မှ လွတ်မြောက်လာသူသည် ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ ဖြစ်ရသကဲ့သို့၊ ထိနမိဒ္ဓ (ထိုင်းမှိုင်း ငိုက်မြည်းမှု) မှ လွတ်မြောက်သူလည်း စိတ်ကြည်လင် ရွှင်ပျ၍ ဝမ်းသာမှုတစ်မျိုးကို ခံစားရပေသည်၊ ဤနေရာ၌ ညဉ့်အခါ တစ်ရေးနိုးချိန် အိပ်ရာမှ ထ၍ တရားအားထုတ်သူတို့ ရွှင်ပျပုံကို သတိပြုပါလေ။]

ဥဒ္ဒစ္စကုက္ကုစ္စနီဝရဏ၏ (၄) မ ၁ ဇာ ဥပမာတစ်မျိုး ပြဦးမည်၊ ကျွန်ဥပမာ မိမိကိုယ်ကို မပိုင်ဘဲ အရှင်သခင်တို့က ပိုင်နေ၍ အလိုရှိရာ မသွားမလာနိုင်သော ကျွန်တစ်ယောက်ရှိရာ၏၊ သူသည် နောက်အခါ၌ ကျွန်ဘဝမှ လွတ်၍ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပိုင်၍ အရှင်သခင်တို့နှင့် မဆိုင်ဘဲ သွားလာ နိုင်သူ ဖြစ်ရာ၏၊ ထိုသူသည် ကျွန်ဘဝတုန်းက မလွတ်လပ်ပုံ၊ ယခုမှ လွတ်လွတ်လပ်လပ် သွားလာနိုင် နေထိုင်နိုင်ပုံကို ပြန်၍ စဉ်းစား သောအခါ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ရာ၏ [ဤဥပမာဖြင့် "ဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စနီဝရဏာသည် ကျွန်ဘဝနှင့် တူ၏" ဟုပြသည်၊ ပွဲလမ်းသဘင်၌ ပျော်ရွှင်၍နေသော ကျွန်သည် အရှင်သခင်တို့က အရေးကြီးသော

ကိစ္စရှိ၍ မည်သည့်အရပ်သို့ သွားစမ်းချေဟု စေခိုင်းလျှင် ပျော်ရွှင်နေသော အရသာကို မခံစားနိုင်ဘဲ သွားရတော့သကဲ့သို့၊ ထို့အတူ တရားနာရင် ဖြစ်စေ၊ တရားအားထုတ်နေရင်းဖြစ်စေ ဥဒ္ဓစ္စကြောင့် စိတ်ပျံ့လွင့်နေသူ၊ ကုက္ကုစ္စကြောင့် စိတ် မငြိမ်မသက်ဖြစ်နေသူ ပူပန်နေသူသည် တရားအရသာကို မခံစားနိုင်ဘဲ စိတ်စက်လွင့်ပါး၍ အာရုံ တခြားသို့ စိတ် သွား-သွားနေရလေတော့သည်၊ ထိုဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စနီဝရဏမှ လွတ်မြောက်ပုံကို ပြန်၍ တွေးတောခြင်းကား ကျွန်ဘဝမှ လွတ်ခဲ့ပုံကို တွေးရခြင်းကဲ့သို့ ချမ်းသာ၍ စိတ် အေးမြလေသည်။]

ဝိစိကိစ္ဆာနီဝရဏ၏ ခရီးသွားနေရသူ ဥပမာ

(၅) မဟာရာဇာ— ဥပမာတစ်မျိုးကို ပြဦးမည်၊ ယောကျ်ား တစ်ယောက်သည် ပစ္စည်းဥစ္စာ မြောက်များစွာကို ယူ၍ ဓါးပြ လုဆိုးတို့ ကျက်စားရာ အစာရေစာဘို့ ရှားပါးသော တောလမ်း ခရီးရှည်ကြီးကို (မလွဲသာ၍) သွားနေရာ၏၊ သူသည် နောက်အခါ၌ ထို ခက်ခဲကြမ်းတမ်းသော ခရီးကို ချမ်းသာစွာ လွန်မြောက်၍ ဘေးရန် အန္တရာယ်မရှိသော ရွာသို့ ရောက်လေရာ၏၊ ထိုသူသည် ခရီးဆိုး၌ သွားခဲ့ရပုံ၊ ယခုအခါ ဘေးကင်းသော အရပ်သို့ ရောက်နေပုံကို ပြန်၍ စဉ်းစားသော အခါ ဝမ်း မြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ရာ၏။ [ဤဥပမာဖြင့် 'ဝိစိကိစ္ဆာနီဝရဏသည် ခရီးခဲ (သွားဖို့ရန် ခက်ခဲသောခရီး)နှင့် တူ၏'' ဟု ပြသည်၊ ရွှေ ငွေ ဥစ္စာကို ယူ၍ တောပုန်း ဓါးပြတို့ ကျက်စားရာ ခရီးခဲ၌ သွားနေရသူသည် လုယက်တတ်သော နေရာများသို့ ရောက်

သည့်အခါ ငါ့ကိုလဲ လုတော့မှာလေလားဟု ယုံမှားသံသယ ဖြစ်ကာ ရဲရဲတင်းတင်း မသွားဝံ့သဖြင့် ခရီးမတွင်ဘဲ ရှိသကဲ့သို့ ထို့အတူ ဝိစိကိစ္ဆာနီဝရဏဖြင့် ဘုရားကိုဖြစ်စေ၊ အားထုတ်နေသောတရားကိုဖြစ်စေ ယုံမှားသံသယဖြစ်နေသူကား တရားမပေါက်နိုင်ဘဲ ရှိဘတ်လေ၏၊ ခရီးမှ လွန်မြောက်လာသူသည် ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ စိတ်ချမ်းသာသကဲ့သို့၊ ထို့အတူ ဝိစိကိစ္ဆာကို လွန်မြောက်နိုင်သူကား တရားတိုးတက်၍ စိတ်ချမ်းသာမှု သုခတစ်မျိုးကို ရနိုင်မေသည်။]

နီဝရဏ ၅ ပါးကို ဥပမာ ၅ ရပ်နှင့် ဆက်စပ်ပုံ

မဟာရာဇာ— ဤပြခဲ့သည့်အတိုင်းပင် ရဟန်းသည် မိမိသန္တာန်၌ ကြွေးမြီနှင့်တူသော ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏ မပယ်ရသေးပုံကို လည်းကောင်း၊ ရောဂါနှင့်တူသော ဗျာပါဒနီဝရဏ မပယ်ရသေးပုံကိုလည်းကောင်း၊ အချုပ်ထောင်နှင့်တူသော ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏ မပယ်ရသေးပုံကိုလည်း ကောင်း၊ ကျွန်ဘဝနှင့်တူသော ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စ နီဝရဏ မပယ်ရသေးပုံကို လည်းကောင်း၊ ခရီးခဲနှင့်တူသော ဝိစိကိစ္ဆာနီဝရဏ မပယ်ရသေးပုံကို လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်စက္ခုဖြင့် ကြည့်ရှု ဆင်ခြင်၏။ [ထိုသို့ ဆင်ခြင်၍ ပြခဲ့ပြီးသော အစီအစဉ်ဖြင့် နီဝရဏ ၅ ပါးကို စိတ်အစဉ်မှာ မဖြစ်သာအောင် သုတ်သင်လေရာ အတော်ကြာလျှင် ထို နီဝရဏ ၅ ပါးကို ပယ်ရှားနိုင်လေသည်— ဟူလို။] ထိုသို့ ပယ်ရှားနိုင်သောအခါ—

ကြွေးဆပ်ပြီးဖြစ်သူ၏ ကြွေးကင်းခြင်းနှင့်တူစွာ ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏ ပယ်ပြီးပုံကိုလည်းကောင်း၊ ရောဂါကင်းခြင်းနှင့် တူစွာ ဗျာပါဒ

နီဝရဏ ကင်းပုံကိုလည်းကောင်း၊ အချုပ်ထောင်မှ လွတ်ခြင်းနှင့်တူစွာ ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏမှ လွတ်လာပုံကိုလည်းကောင်း၊ ကျွန်ဘဝမှ လွတ်မြောက်ခြင်းနှင့်တူစွာ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စနီဝရဏမှ လွတ်မြောက်လာပုံကိုလည်းကောင်း၊ ခရီးခဲကို လွန်မြောက်၍ ဘေးကင်းရာ အရပ်သို့ ရောက်ခြင်းနှင့်တူစွာ ဝိစိကိစ္ဆာနီဝရဏမှ လွတ်မြောက်ရပုံကိုလည်းကောင်း ဉာဏ်စက္ခုဖြင့် ကြည့်ရှုဆင်ခြင်ပြန်လေသည်။

ကိုယ်စိတ် ၂-ဖြာ ချမ်းသာအေးမြ၍ သမာဓိရပုံ ထိုသို့ ကြည့်ရှု ဆင်ခြင်သောအခါ ၊ မိမိမှာ နီဝရဏ ၅ ပါးလုံး ပယ်ပြီး ဖြစ်နေပုံကို မြင်ရသော ထိုရဟန်းအား (အနည်းငယ် ဝမ်းမြောက်မှု ဟူသော) ပါမောဇ္ဇသည် ဖြစ်၏၊ ထိုသို့ ပါမောဇ္ဇဖြစ်နေရာမှ တိုးတက်၍ နှစ်သက်မှုဟူသော ပီတိဖြစ်၏၊ ထိုပီတိသည် တစ်ကိုယ်လုံး ပျံ့နှံ့သွားလေရာ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးနှင့် စိတ်အစဉ်ပါ ငြိမ်သက်အေးချမ်းမှုဟူသော ပဿဒ္ဓိဖြစ်လာ၏၊ ထိုသို့ ငြိမ်သက်အေးချမ်းမှုနှင့် တစ်ဆက်တည်းပင် စိတ်ရော ကိုယ်ပါ ချမ်းသာသုခဖြစ်လာ၏၊ မိမိ ကြိုးစားနေသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကြောင့် သုခရသော ရဟန်းသည် တောင်တောင် ဤဤ ကြံစည် စိတ်လွင့်မှု မရှိတော့ဘဲ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံထဲ၌ စိတ်ငွဲနေကာ လွန်စွာ သမာဓိ ကောင်းလေသည်။

ပဌမစျာန်ရပုံ ထိုသို့ သမာဓိရပြီးသော ရဟန်းသည် ရူပ သဒ္ဒစသော ကာမဂုဏ် အာရုံ ၅ ပါးနှင့် ကာမ တဏှာ ကိလေသာစိတ်တို့ကို ကင်းစေ ဆိတ်ငြိမ်စေ၍လည်းကောင်း

ပဌမအကြိမ်

အာရမဏာမှာ ကိလေသာတို့မှ ကြွင်းသော အကုသိုလ်စိတ် တို့ကို ကင်းစေ ဆိတ်ငြိမ်စေ၍လည်းကောင်း ။ ဝိတက်ဝိစာရ (နီဝရဏ ကင်းမှုကြောင့် ဖြစ်သော) ပီတိသုခနှင့် တကွ ပဌမဈာန်စိတ်ကို ရလေသည်၊ ပဌမဈာန်ရသော ထိုရဟန်းသည် ဤမိမိခန္ဓာကိုယ်ကို ပင် (နီဝရဏကင်းဆိတ်မှ ဖြစ်နိုင်သော) နှစ်သက်မှု ချမ်းသာမှု ပီတိသုခဖြင့် စိမ့်၍နေစေ၏၊ ထက်ဝန်းကျင် စိမ့်ဝင်သကဲ့သို့ဖြစ်စေ ၏၊ စလပြည့်သော သားရေအိတ်ကဲ့သို့ ပီတိသုခဖြင့် ပြည့်နေစေ၏၊ ထိုရဟန်း၏ တစ်ကိုယ်လုံးမှာ ဘယ်နေရာမဆို ပီတိသုခ မပြည့်အပ် မစိမ့်အပ်သော အရပ်ဟူ၍ မရှိတော့ပြီ။

မှတ်ချက်။ ။ ဝိတက် ဝိစာရ ပီတိသုခနှင့်တကွ ဖြစ်သော သမာဓိကို ပင် ''ပဌမဈာန်''ဟု ခေါ်၏၊ ''ဈာန်'' ဟူသည် မိမိအာရုံကို အလွန် ရှု စိုက်စွာ အာရုံပြုတတ်သော တရားတည်း၊ ပဌမဈာန်၌ ပါသော ဝိတက်သည် အာရုံသို့ စိတ်ကိုတင်၍ ပေးနေသလို ဖြစ်၏၊ ဝိစာရကား ဝိတက်တင်ပေး၍ ရောက်နေရာ အာရုံပေါ်၌ ထပ်တလဲလဲ စွဲမြဲပွတ်တိုက် သလို ဖြစ်နေ၏၊ ပီတိကား ထိုအာရုံကို အလွန် သဘောကျလျက် နှစ်သက်နေတော့၏၊ သုခကလည်း ထိုအာရုံအပေါ်မှာ အလွန်ချမ်းသာ နေလေသည်၊ ထို့ကြောင့် စိတ်သည် ထိုအာရုံမှ မခွါတော့ဘဲ တည်နေ ကြည်နေတော့၏၊ ထို တည်ကြည်မှုကိုပင် ''သမာဓိရသည်'' ဟု လည်းကောင်း ''ဧကဂ္ဂတာကျနေသည်'' ဟု လည်းကောင်း ခေါ်ကြ ရသည်။

မဌမဈျာန် ဥပမာ — မဟာရာဇာ... ဥပမာ ပြဦးမည်၊ အလွန် ကျွမ်းကျင်သော (သူ့တစ်ပါးကို) ရေအင်္ဂါး ချိုးပေးတတ်သူ သို့မဟုတ် ထိုသူ၏တပည့်သည် ကြေးလင်းပန်းထည်း၌ ဆပ်ပြာမှုန့်တို့ကို ထည့်၍ ရေကိုဖျန်းကာ ဆပ်ပြာခဲ ပြုလုပ်ရာ၌ အတွင်းအပြင်မကျန် ဆပ်ပြာခဲတစ်ခုလုံးမှာ ရေအစိုဓာတ် နှစ်ပ်နေ ဆက်သို့မပင် ဖြစ်လေသည်၊ ထိုသို့ အစိုဓာတ် နှစ်ပ်သော်လည်း စီးယိုခြင်းကား မရှိပေ၊ ထို့အတူပင် ထို ရဟန်း၏ တစ်ကိုယ်လုံးမှာ နှစ်ဆက်မှု ချမ်းသာမှု ပီတိသုခတွေ ပျံ့နှံ့၍နေတော့၏၊ စိုစိမ့်၍ နေတော့၏၊ ပီတိသုခ မပျံ့နှံ့အပ်သော အရပ်ဟူ၍ မရှိတော့ပြီ၊ ဤသို့ တစ်ကိုယ်လုံး တစိမ့်စိမ့်ဖြစ်လောက်အောင် ပီတိသုခ စိမ့်နေခြင်းသည် ရှေးကပြခဲ့သော ရဟန်းပြုရကျိုးထက် သာလွန် မွန်မြတ်၍ ကိုယ်တွေ့ခံစားအပ်သော ရဟန်းပြုရကျိုး (သာမညဖလ) တစ်မျိုးပင်တည်း။ ။*

ဒုတိယဈာန်ရပုံ — ရဟာရာဇာ.. ရဟန်းပြုရကျိုး(သာမညဖလ) တစ်မျိုး ရှိလေသေး၏၊ (ပဌမဈာန်ကို ရပြီး နောက် ဆက်လက် အားထုတ်သော) ရဟန်းသည် ဝိတက်နှင့်

မှတ်ချက်။ ။*ပဌမဈာန် ချမ်းသာကို ရသောအခါ ဈာန်စိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ်တွေသည် တစ်ကိုယ်လုံးပြည့်သွား၏၊ ထိုသို့ တစ်ကိုယ်လုံး ပျံ့နှံ့သွားသော ရုပ်များသည် (ဆပ်ပြာခဲလုပ်ရာ၌ ရေစိမ့်သလို) တစ်ကိုယ်လုံးဖြစ်နေသော ရုပ်တွေထဲမှာ စိမ့်ဝင်သွားသလို ဖြစ်၏၊ ထိုသို့ စိမ့်ဝင်သလို ဖြစ်သောအခါ ရုပ်အချင်းချင်း ထိမိ တိုးမိခြင်းမှာ လွန်စွာ ချမ်းသာသော ကိုယ်ချမ်းသာ တစ်မျိုး ဖြစ်လေသည်၊ ဤသို့ ဖြစ်သော ချမ်းသာကိုပင် ''ပီတိစိမ့်သည်''ဟု ပြောစမှတ်ပြုကြသည်။

ပဌမအဋ္ဌကထာ

ဝိစာရတို့ ငြိမ်းခြင်း (ကင်းကွာခြင်း) ကြောင့် အတွင်းစိတ် အစဉ်ကို လွန်စွာ ကြည်လင်စေတတ်သော (သဒ္ဓါ) တရား ပါဝင်စေလျက် စိတ်တည်ကြည်မှု (သမာဓိ) ကို တိုးတက်စေနိုင်သော (* ဝိတက် ဝိစာရ မပါ) သမာဓိကြောင့် ဖြစ်သော ပီတိသုခ ၂ မျိုးသာ ပါသော ဒုတိယဈာန်ကို ဖြစ်စေနိုင်ပြန်လေ၏၊ ဒုတိယဈာန် ရပြီးသော ထိုရဟန်းသည် ဤ ခန္ဓာကိုယ်ကိုပင် သမာဓိကြောင့် ဖြစ်သော နှစ်သက်မှု ချမ်းသာမှု ပီတိသုခဖြင့် စိမ့်၍ နေစေ၏၊ ထက်ဝန်းကျင် စိမ့်ဝင်နေအောင်သို့ ဖြစ်စေ၏၊ လေဖြင့် ပြည့်သော သားရေအိတ်ကဲ့သို့ ပီတိ သုခဖြင့် ပြည့်နေစေ၏၊ တစ်ကိုယ်လုံး ထက်ဝန်းကျင်၌ ပီတိသုခဖြင့် ဖြန့်ထားသကဲ့ ဖြစ်စေ၏၊ ထိုရဟန်း၏ ကိုယ်အင်္ဂါ အစိတ်အပိုင်းတို့မှာ ပီတိသုခဖြင့် မဖြန့်အပ်သော နေရာ တစ်ခုမျှ မရှိတော့ချေ။

မှတ်ချက်။ * ဝိတက်သည် အာရုံအမျိုးမျိုးကို ကြံတတ်၏၊ ကြံဖန်များလျှင် ကာမအာရုံကိုပင် ကြံမိမှာစိုးရ၏၊ ဝိတက်၏ ကြံစည်မှုကြောင့် စိတ်အနေလည်း ငြိမ်သက်သင့်သလောက် မငြိမ်သက်သေး၊ ဝိစာရကား ဝိတက်၏ အဖော်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဝိတက် ဝိစာရ ၂ ပါးလုံး မပါသော စိတ်သာလျှင် သာ၍ တည်ငြိမ်ပေလိမ့်မည်–ဟု ဝိတက် ဝိစာရကို အပြစ်ရှုကာ ပွားများ အားထုတ်အပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း ဘာဝနာသည် ဒုတိယဈာန်ကိုရကြောင်းဖြစ်၏၊ ဤသို့ နဂို အားထုတ်ယင်းကပင် ဝိတက် ဝိစာရကို အပြစ်မြင်၍ အားထုတ်ရသောကြောင့် ဒုတိယဈာန် ရသောအခါ ဒုတိယဈာန်စိတ်မှာ ဝိတက် ဝိစာရ ၂ မျိုးလုံး မပါလာတော့ချေ၊ ထို့ကြောင့် အာရုံကို စူးစိုက်စွာ ရှုနိုင်သော ပီတိသုခနှင့် '' သမာဓိ '' ပါသော အင်္ဂါ ၃ ပါးရှိသော ဒုတိယဈာန်ဟု ခေါ်ဆိုသည်။ ပဥ္စမအကြိမ်

ဒုတိယဈာန်နှင့် ဥပမာ

မဟာရာဇာ —ဥပမာပြဦးမည်၊ နက်၍ အထက်သို့ ရေစိမ့်ထွက်သော ရေအိုင်တစ်ခု ရှိရာ၏၊ ထို ရေအိုင်မှာ အရှေ့ဖက်မှလည်း ရေဝင်ပေါက် မရှိ၊ တောင်, အနောက်, မြောက်ဖက်တို့မှလည်း ရေဝင်ပေါက် မရှိ၊ (၁) မိုးလည်း မကြာမကြာ အရည်ထန်စွာ (ပြင်းထန်စွာ) မရွာ၊ (၂) ထိုရေအိုင်မှ အေးမြသော ရေအယဉ်သည် (ရေကြောဘွဲ့မှ) ထွက်ပေါ်လာ၍, ထိုရေအိုင်ကိုပင် အေးမြသော ရေအယဉ်ဖြင့် စိမ့်ဝိုစေသကဲ့သို့, ထက်ဝန်းကျင် စိမ့်ဝင်စေသကဲ့သို့, ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်နေစေသကဲ့ သို့ ဖြစ်၏။ [ဤဥပမာ၌ ဒုတိယဈာန်ရသော ထို ရဟန်း၏တစ်ကိုယ်လုံးသည် ရေအိုင်နှင့်တူ၏၊ ဒုတိယဈာန်ချမ်းသာသုခသည် အေး မြသော ရေနှင့်တူ၏၊ ဒုတိယဈာန် ချမ်းသာသုခ၏ အစွမ်းကြောင့် စိတ္တဇရုပ်တွေ တစ်ကိုယ်လုံး ပြည့်နေခြင်းသည် ရေအိုင် တစ်ခုလုံး၌ အေးမြသောရေခတွေ စိမ့်ဝင်နေခြင်းနှင့်တူသည်။]

မဟာရာဇာ—ဤ ဒုတိယဈာန် ချမ်းသာသည်လည်း ရှေး၌ ပြခဲ့သော ကိုယ်တွေ့ ခံစားရသော ရဟန်း ပြုရကျိုးထက် သာလွန် မွန်မြတ်၍ ကိုယ်တွေ့ခံစားရသော ရဟန်းပြုရကျိုး (သာမညဖလ)

---

(၁) ရေဝင်ပေါက် (ရေမြောင်း) ရှိလျှင် မြက် သစ်ရွက် သစ်ခက်တွေ ပါလာ၍ ရေမငြိမ်ဘဲ ရှိတတ်သောကြောင့် ရေဝင်ပေါက် ရေမြောင်း မရှိသော ရေအိုင်ကို ဥပမာ ပြတော်မူသည်။

(၂) မကြာ မကြာ မိုးရွာလျှင် မိုးပေါက်တွေ ကျ၍ ရေပွက်ထသောကြောင့် ရေမငြိမ်ဘဲ ရှိရကား မိုးမရွာချိန်ကို ဥပမာ ပြတော်မူသည်။

တစ်မျိုးပင် ဖြစ်သည်။ [ပဌမဈာန်ချမ်းသာ၌ ဝိတက် ဝိစာရ ပါသောကြောင့် ငြိမ်ငြိမ်သက်သက် မရှိလှ၊ ဒုတိယဈာန် ချမ်းသာကျမှ ဝိတက် ဝိစာရ မပါသောကြောင့် သာ၍ ငြိမ်သက်မှု ခံစားရလေသည်။]

တတိယဈာန်ရပုံ မဟာရာဇာ — ရဟန်းပြုရကျိုး (သာမညဖလ) တစ်မျိုး ရှိသေး၏၊ (ဒုတိယဈာန် ရပြီးနောက် ဆက်လက်၍ အားထုတ်သော) ရဟန်းသည် ပီတိကိုလည်း စက်ဆုပ်ခြင်း, ပီတိ၏လည်း ငြိမ်းအေးခြင်းကြောင့် (*) ခံစားမှု၌ ဂရုမပြု လျစ်လျူရှုလျက် (ပီတိ မဖြစ်လာအောင်) သတိထား၍ စဉ်းစားသော ဉာဏ်ဖြင့် နေ၏၊ ထိုသို့ ခံစားမှု၌ လျစ်လျူရှုထားသော်လည်း အလွန် မွန်မြတ်သော သုခတစ်ကို နာမကာယဖြင့် (စိတ် စေတသိက်ဟူသော နာမ်အပေါင်းဖြင့်) ခံစားလျက်သာ ဖြစ်နေပြန်၏၊ (၁) ယင်း တတိယဈာန်ကြောင့် ထိုရဟန်းကို အရိယာများ က "ချမ်းသာ သုခကြီးကို လျစ်လျူရှုနိုင်ပါပေစွ, သတိ ကောင်းပါပေစွ,

---

မှတ်ချက်။ ။ (*) ဒုတိယဈာန်၌ ပါဝင်သော ပီတိသည် နှစ်သက်ခြင်း (တက်ကြွခြင်း) သဘောရှိ၏၊ မိမိရသော သုခကို အားမနှစ်သက်၍ တက်ကြွနေသူသည် နှစ်သက်မှု တင်းတိမ်၍ ငြိမ်သက်နေသူလောက် မတည်ငြိမ်သကဲ့သို့ ထို့အတူ ပီတိအတွက်ကြောင့် ဒုတိယဈာန်သည် ငြိမ်သက်မှု နည်းပါးသကဲ့သို့ ထင်ရ၏၊ သို့ဖြစ်၍ ဒုတိယဈာန် ရပြီးသော ယောဂီ (ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်သူ) သည် ပီတိကို အပြစ်မြင်ကာ ပီတိ မပါသော တတိယဈာန်ကို ရအောင် ကြိုးစားပြန်လေသည်၊ ထို့ကြောင့် တတိယဈာန်ရသောအခါ ပီတိကို လွန်မြောက်ပြီး ဖြစ်နေတော့သည်။

ခမ်းချမ်းသာသာ နေနေလို့ရှိပါပေစွ" ဟု ချီးမွမ်းကြရပေသည်၊ (၂)ထိုကဲ့သို့သော တတိယဈာန်ကို(ထို့ဈာန်သည်)မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်စေ၍ နေ၏၊ ထိုတတိယဈာန်ကို ရပြီးသော ရဟန်းသည်(မိမိ၏ ဤခန္ဓာကိုယ်ကိုပင် ပီတိမဲ့ပါသော ချမ်းသာသုခဖြင့် စိုစေ၏၊

---

(၁) တတိယဈာန်ဟူသည် "သုခနှင့် ဧကဂ္ဂတာ" ၂ ပါးပင်တည်း၊ လောကီ သုခ ဘုံတွင် ဤသုခသည် ထိပ်တန်းအကျဆုံး ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် တတိယဈာန်ရ ပုဂ္ဂိုလ်သည် ချမ်းသာသုခကို ဂရုမပြု လျစ်လျူရှုထားသော်လည်း မိမိစိတ်အစဉ်၌ ထို အထွတ်အထိပ် သုခပါဝင်လျက် ရှိသောကြောင့် (မခံစားချင်ပေမယ့်) ခံစားသလိုပင် ဖြစ်နေတော့၏၊ တစ်နည်းအားဖြင့် စဉ်းစားပြန်လျှင် ထိုသုခသဟဂုက်စိတ်ကြောင့် စိတ္တဇရုပ်တွေ ခန္ဓာကိုယ်မှာ တိုးပွားလာ၏၊ ထိုရုပ်တွေက တစ်ကိုယ်လုံး ပျံ့နှံ့နေသောအခါ မခံစားလို့သော်လည်း ခံစားရသကဲ့သို့ပင် ဖြစ်နေပြန်လေသည်၊ ထိုခံစားသောအရာကား (ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်) အဘူတကူ ဖြစ်နေသော "စိတ် စေတသိက်" ခေါ် နာမ်တရားအပေါင်းပင်တည်း၊ ယခု လောက၌ ခံစားမှုကို ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါက ခံစားသည် ဟု ထင်မှားကြ၏၊ အမှန်မှာ ခံစားသူ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ မရှိ၊ သုခနှင့် တွဲ၍ဖြစ်သော တရားအပေါင်းသာ ရှိသည်။

(၂) အထက်တန်း တရားထူးရပြီးသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းက ထို တတိယဈာန်ရပုဂ္ဂိုလ်ကို "တတိယဈာန်ချမ်းသာကြီးကိုပင် ဂရုမပြုဘဲ လျစ်လျူရှုနိုင်ပါပေရဲ့၊ ပီတိ မဖြစ်လာအောင် သတိထားနိုင်ပါပေရဲ့၊ ချမ်းသာစွာ နေလေ့ရှိပါပေရဲ့" ဟု ချီးမွမ်းကြရသည်။

မဟာစည်အသင်းချုပ်

ထက်ဝန်းကျင်(တစ်ကိုယ်လုံး)စိမ့်ရာ၏၊ ထက်ဝန်းကျင်(တစ်ကိုယ်လုံး)ပြည့်နေစေ၏၊ ထက်ဝန်းကျင်(တစ်ကိုယ်လုံး)ပျံ့နှံ့စေ၏၊ ထိုရဟန်း၏ တစ်ကိုယ်လုံး၌မှာ ပီတိမပါသော ချမ်းသာသုခ၏ မပျံ့နှံ့ရာအရပ်ဟူ၍ မရှိတော့ချေ။*

တတိယစျာန် ဥပမာ မဟာရာဇာ ... ဥပမာ ပြဦးအံ့သည်၊ ဥပ္ပလမည်သော ကြာတော၊ ပဒုမ္မာကြာတော၊ ပုဏ္ဍရိက်ကြာတော၌ ကြာရုံတွေပေါက်နေလေရာ၏ ရေထည်းမှာသာ ပေါက်၍ ရေအည်းမှာပင် ကြီးပွားနေတုန်းဖြစ်လျက် ရေမှအပေါ်သို့ မထွက်လာသော ကြာတွေ ရှိကုန်၏၊ ထိုကြာတွေကို အမြစ်မှစ၍ အဖျားထိအောင် အေးမြသော ရေသည် စိုနေသကဲ့သို့၊ ထက်ဝန်းကျင် စိမ့်နေသကဲ့သို့၊ ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်နေသကဲ့သို့၊ ထက်ဝန်းကျင် ပျံ့နှံ့နေသကဲ့သို့ ထိုကြာများ၏ တစ်စုံတစ်ခုသော အရပ်မျှ အေးမြသော ရေဖြင့် မပျံ့နှံ့သောနေရာ မရှိတော့သကဲ့သို့ ဖြစ်လေသည်။ [ဤ ဥပမာ၌ အေးမြသော ရေနှင့် တတိယစျာန်ချမ်းသာသည် တူ၏၊ ကြာရုံများ၏ အရပ်တိုင်း၌ ရေ၏ ပျံ့နှံ့ခြင်းနှင့် တတိယစျာန်ရပုဂ္ဂိုလ်၏ တစ်ကိုယ်လုံး၌ တတိယစျာန်ချမ်းသာကြောင့် စိတ္တဇရုပ်တွေ ပျံ့နှံ့နေပုံများ တူကြလေသည်။] မဟာရာဇာ... ဤ တတိယစျာန်ချမ်းသာသည်လည်း ရှေး၌ပြခဲ့သော ရဟန်းပြုရကျိုးထက် သာလွန် မွန်မြတ်သော ရဟန်းပြုရကျိုး (သာမညဖလ) တစ်မျိုးပေတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ *ပီတိပါသော သုခသည် မငြိမ်သက်၊ ပီတိ မပါသော သုခသည် ငြိမ်သက်၏၊ ထို ငြိမ်သက်မှုကြောင့် သာ၍ အရသာ ပေါ်လာသေသည်။

ပဌမအကြိမ်

စတုတ္ထဈာန်ရမှု မဟာရာဇာ.. ရဟန်းပြုရ ကျိုး တစ်မျိုးရှိသေး၏၊ (တတိယဈာန် ရပြီးနောက် ဆက်လက် အားထုတ်သော) ရဟန်းသည် စတုတ္ထဈာန်ကို မရမီ ရှေးမဆွကပင် ကိုယ်၌ဖြစ်သော ချမ်းသာ သုခကိုလည်း ပယ်နိုင်ခြင်း, ကိုယ်၌ ဖြစ်သော ဆင်းရဲ ဒုက္ခကိုလည်း ပယ်နိုင်ခြင်း, စိတ်၌ ဖြစ်သော ချမ်းသာ သုခ(သောမနဿ)နှင့် စိတ်၌ ဖြစ်သော ဆင်းရဲဒုက္ခ (ဒေါမနဿ)တို့၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းကြောင့် ဒုက္ခ သုခ လုံးဝမပါဘဲ ဥပေက္ခာကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော သတိ၏ ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်မှုရှိသော စတုတ္ထဈာန်ကို မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေပြန်လေသည်။

ထိုစတုတ္ထဈာန်ကို ရပြီးသော ရဟန်းသည်(မိမိ၏)ဤခန္ဓာကိုယ်ပင် ကိလေသာ အညစ်အကြေး မတင်သဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် သန့်ရှင်းသော စိတ်, ပြိုးပြိုးပြက်ပြက် အရောင်ထွက်သကဲ့သို့ ဖြူစင်သော စိတ်ဖြင့် (စိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော ရုပ်ဖြင့်) ပျံ့နှံ့စေလျက် နေလေသည် ထိုရဟန်း၏ တစ်ကိုယ်လုံးမှာ ထက်ဝန်းကျင် သန့်ရှင်းသော စိတ်, ပြိုးပြိုးပြက်ပြက် အရောင်ထွက်သကဲ့သို့ ဖြူစင်သော စိတ်ဖြင့် (စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ဖြင့်)မပျံ့နှံ့အပ်သော အရပ်ဟူ၍ မရှိတော့ချေ။

စတုတ္ထဈာန် ဥပမာ — မဟာရာဇာ... ဥပမာပြဦးမည်၊ (ရေချိုးပြီးသော ယောကျ်ားတစ်ယောက်သည် ဖြူစင်သန့်ရှင်းသော အဝတ်ခြုံထည်ဖြင့် ဦးခေါင်းနှင့်တကွတစ်ကိုယ်လုံး ခြုံ၍ ထိုင်နေရာ၏၊ (ထိုသို့ ထိုင်နေသော) ယောကျ်ား၏ တစ်ကိုယ်

ပဉ္စမအကြိမ်

လုံးမှ ထွက်သောကိုယ်ငွေ့သည် ရှိသားသော အဝတ်တစ်ထည်လုံး၌ ပျံ့နှံ့သွား၏၊ ထိုရှိအားသော အဝတ်ခြုံထည်မှာ ကိုယ်ငွေ့ မပျံ့နှံ့ရာ အရပ်ဟူ၍ မရှိတော့သကဲ့သို့ ဖြစ်လေသည် [ဤဥပမာ၌ အဝတ်ခြုံထည်နှင့် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ ခန္ဓာကိုယ်သည် တူ၏၊ ကိုယ်ငွေ့၏ခြုံထည်တစ်ခုလုံးမှာ ပျံ့နှံ့ပုံနှင့် စတုတ္ထဈာန် စိတ်၏ (စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်၏ တစ်ကိုယ်လုံး ပျံ့နှံ့ပုံသည်တူ၏။ ။] မဟာရာဇာ— ဤစတုတ္ထဈာန် သည်လည်း ရှေး၌ပြခဲ့သော ရဟန်းပြုရကျိုးထက် သာလွန်မွန်မြတ်သော ရဟန်းပြုရကျိုး (သာမညဖလ) တစ်မျိုးပင်တည်း။

ဝိပဿနာဉာဏ်ရပုံ မဟာရာဇာ—ရဟန်းပြုရကျိုး (သာမညဖလ) တစ်မျိုးရှိသေး၏၊ (ဤပြခဲ့သော ပဌမ ဒုတိယ တတိယဈာန် အစဉ်အတိုင်း တိုးကာ၍ ရအပ်သော) စတုတ္ထဈာန်သမာဓိဖြင့် ကောင်းစွာ တည်ကြည်နေသော စိတ်သည် ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်လျက် ရှိ၏၊ ထိုသို့ စင်ကြယ်သည့်အတွက် ပြိုးပြိုး

မှတ်ချက်။ ။*စတုတ္ထဈာန် စိတ်၌ သုခမပါသော်လည်း ဥပေက္ခာဝေဒနာပါ၏၊ ဥပေက္ခာနှင့် ဧကဂ္ဂတာ ၂ပါးကိုပင် စတုတ္ထဈာန်ဟု ခေါ်၏၊ ထိုဥပေက္ခာဝေဒနာ၏ ခံစားပုံမှာ သုခ ခံစားပုံထက်ပင် ငြိမ်သက်၍ အထက်တန်းကျလှ၏၊ ဥပမာ-ပျော်ပျော်ပါးပါး ခံစား ရခြင်းထက် အေးအေးမြမြ နေရခြင်းက သာ၍ အရသာ ရှိသကဲ့သို့တည်း၊ ထို့ကြောင့်ပင် အပျော်အပါး ခံစားမှု များနေသူတို့သည် နောက်ဆုံး၌ ဒုက္ခရ၍၊

ပြုက်ပြုက် အစရောင်ထွက်သကဲ့သို့ ဖြူစင်နေ၏၊ ရာဂ ဒေါသ ဇဝေဿ ကိလေသာ အညစ်အကြေး မရှိ၊ ထိုသို့ အညစ်အကြေး မရှိသည့် အတွက် ညစ်နွမ်းခြင်းမှ ကင်း၏၊ မိမိအလိုသို့ လိုက်ပါနိုင်လောက် အောင် နူးညံ့သည့်အတွက် (ထိုထို ကောင်းသောအမှုကို ပြုလုပ်ရာ ဝယ်) ခံနိုင်ရည်ရှိ၏။ [ဥပမာ– လှော်ပြီး ဦးပြီး ဖြစ်၍ နူးညံ့သော ရွှေသည် ထိုထို တန်ဆာကို ပြုလုပ်ဖို့ရန် တူဖြင့် ထုရိုက်သည့်အခါ မကွဲမပြတ်ဘဲ ခံနိုင်သကဲ့သို့တည်း။] ဤ ပြခဲ့သော ဖြူစင်မှုစသော ဂုဏ်တို့၌ ခိုင်မြဲတည်တံ့နေ၏၊ လှုပ်ရှား ပျက်ပြားခြင်း မရှိတော့၊ ဤမျှလောက်စိတ်အခြေအနေ ကောင်းမွန်နေလတ်သော်(ကောင်း မွန်နေသောအခါ) စတုတ္ထဈာန်ရပြီးသော ထိုရဟန်းသည် ဝိပဿ နာဉာဏ် ဖြစ်ဖို့ရန် မိမိစိတ်ကို ဝိပဿနာဉာဏ်သို့ ရှေးရှုပို့ဆောင် ပြန်၏၊ မိမိစိတ်ကို ရှေးရှုညွတ်စေပြန်၏၊ "ဝိပဿနာဉာဏ်ရအောင် ကမ္မဋ္ဌာန်းအား ထုတ်ပြန်သည်" ဟူလို။ ။

အေးဒေးမြမြ နေလျှော့ရှိသူမှာ ဒုက္ခ မဖြစ်နိုင် သကဲ့သို့တည်း။ [ဤ ဟေတွာရှာန်၏ ဥပမာ၌ အဋ္ဌကထာဋီကာဖွင့် လိုက်၍ ပြန်မာပြန်ထားသည်။]

မှတ်ချက်။ ။ ဤပါဠိတော်အတိုင်းဆိုလျှင် ဈာန်ကိုရပြီး၍ သမာဓိ (သမထကမ္မဋ္ဌာန်း) ပေါက်ပြီးမှ ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို တိုးတက် စီးဖြန်းရမည် ဖြစ်သော်လည်း အခြား သုတ္တန်ပါဠိ– အဋ္ဌကထာ များ၌ ဈာန် မရမီပင် (အတော်အတန် သမာဓိ ရငြားလျှင်) ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းနိုင်ပုံ အစီအစဉ်လည်း ရှိပေသည်၊ မည်သို့ပင် အဆိုအမျိုးမျိုး ရှိသော်လည်း ဤသုတ်၌

မိမိကိုယ်ကို ဆင်ခြင်မှု မိမိစိတ်ကို ဝိပဿနာဉာဏ်သို့ ရှေးရှုပို့ဆောင် နေသော ရှေးရှုညွှတ်စေသော ထိုရဟန်းသည် ဤသို့ သိ၏၊ (အဘယ်သို့ သိသနည်း၊) ငါ၏ ကိုယ်သည် အအေးခံခြင်း အပူမိခြင်းစသော အကြောင်းတို့ကြောင့် ဖေါက်ပြန်လေ့ရှိ၏၊တစ်ကိုယ်လုံး မဟာဘုတ် လေးပါးအတိ ပြီး၏၊ (တစ်ကိုယ်လုံး၌ ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော=မြေဓာတ်၊ ရေဓာတ်၊ အငွေ့ဓာတ်၊ လေဓာတ်၊ ဤဓာတ်ကြီး ၄ ပါးသာလျှင် အခိုင်အမာ ရှိ၏။) မိဘတို့၏ သုတ်သွေးကြောင့်ဖြစ်ရ၏၊ ထမင်း၊ မုယောမုန့် (ဂျုံမုန့်၊ တို့ကြောင့် ကြီးပွားရ၏၊ မမြဲသောသဘော ရှိ၏၊ (မကောင်းသော အနံ့ကို ပယ်ရှားဖို့ရာ) နံ့သာကျဲ၊ နံ့သာရည် သစည်းတို့ဖြင့် ပွတ်သိုက်ပေးရခြင်း သဘောရှိ၏၊ (အညောင်းအညာ ပြေစေဖို့ရာ) ဆုပ်နယ်ပေးရခြင်း၊ (လက်ခြေ အင်္ဂါ လှပဖို့ရာ ငယ်ရွယ်စဉ်အခါ၌) နှိပ်နယ်ပေးရခြင်း သဘောရှိ၏၊ (မျှသောက်ယုယုယယ ပြုစုအပ်သော်လည်း နောက်ဆုံး တစ်နေ့ ၇၊ ၇၀) ။ ကျက်စီးခြင်း သဘောရှိ၏၊ (ပျက်စီးရုံတွင်မက၊ ဘာမျှအသုံးမကျ ရှာမရ အောင်) ဖရိုးဖရဲ ပြိုကွဲခြင်းသဘောရှိ၏၊ ငါ၏ " ဝိညာဉ် " ဟု

ပြတော်မူနေသော ရဟန်းကား စောင့်ထိန်းခြင်းသီလများ ပြည့်စုံရုံမက ဤဖန်စွန် ၆ ပါးကို စောင့်စည်းလျက် ရှာန်ရပြီး ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ပါး ဖြစ်၍ အလွန်ကြီးမားသော သမာဓိနှင့် ပြည့်စုံသော အရှင်တစ်ပါးဟု စိတ်ထဲမှာ ထင်မြင်လျက် ရှိပါစေ။

ခေါ် အပ်သော နာမ်တရားကား ဤအနိစ္စရုပ်ခန္ဓာပေါ်မှာ မှီနေရ၏၊)ဤအနိစ္စရုပ်ခန္ဓာကိုယ်၌ စပ်သွယ်နေရ၏၊ (မမြဲ ဖရိုဖရဲ ပြိုကွဲပျက်စီးရမည့် ခန္ဓာကိုယ်ကို မှီရသော ဝိညာဉ်မှာ သာ၍ပင် ပျက်စီးမွယ် များနေတော့သည်-ဟူလို။) ဤသို့ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်နေလေသည်။ ✽

ဝိပဿနာဉာဏ် ဥပမာ

မဟာရာဇာ ...(ထို ရဟန်း၏ ဝိပဿနာဉာဏ် အမြင်ဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်ပေါ်၌ သိမြင်နေပုံကို) ဥပမာ ပြဦးမည်၊ အလွန် အနေ့ာင်ကောင်း၍ တွင်းထွက်အစစ် ဖြစ်သော ပတ္တမြား ကြောင်မျက်ရွဲ တစ်လုံး ရှိရာ၏၊ ပုံသဏ္ဍာန် ရှစ်မြောင့်ရှိ၏၊ ငြိကမ်နေသော ကျောက်ခဲ

မှတ်ချက်။ ။✽ ဤ သိရာ၌ ရုပ်နှင့် နာမ် (ရုပ်ခန္ဓာနှင့် စိတ် ဝိညာဉ် နာမ်တရား) ကို ခွဲခြား၍ သိရုံမက ရုပ်ခန္ဓာကိုယ်ကြီး၏ မိဘ သုက်သွေးကြောင့် ဖြစ်ခဲ့ရပုံ ပြုစုခဲ့ရပုံတို့ကိုပါ ရုပ်ခန္ဓာကိုယ်၏ ဖြစ်ဖို့ရာ အကြောင်းကိုလည်း သိ၏၊ ရုပ်ခန္ဓာကိုယ်၏ မမြဲခြင်း အနိစ္စသဘော ပျက်စီးခြင်း ဒုက္ခသဘော ကိုလည်း သိ၏၊ ထိုသို့ အနိစ္စသဘော ဒုက္ခသဘောရှိသော ရုပ်ခန္ဓာ ကိုယ်ကို မှီနေရသော ဝိညာဉ်ကား သာ၍ပင် အနိစ္စ-ဒုက္ခ ထင်ရှားနေပြန်သည်၊ အနိစ္စနှင့် ဒုက္ခသဘောကို သိလျှင် အစိုးမရသော= မိမိအလိုအတိုင်း မဖြစ်နိုင်သော= အနှစ် အသား အခိုင်အမာ မဟုတ်သော အနတ္တသဘောလည်း အလိုလို ထင်ရှားလာပါလိမ့်မည်။

ကျောက်မှုန့်များကို ပယ်ရှားသောအားဖြင့် ရေးမသွက ပြုဖွယ်ဟူသမျှကို ကောင်းစွာ ပြုပြင်ပြီးလည်း ဖြစ်၏၊ အခေလည်း၍ ကြည်နေ၏၊ အထူး ကြည်လင်၏၊ အနောက်အကျူ လုံးဝမရှိ၊ သွေးမှု့ကြိုးတပ်ဖို့ရန် ဖေါက်ထွင်းမှုစသော အခြင်းအရာအားလုံးနှင့်လည်း ပြည့်စုံပြီ ဖြစ်၏၊ ထိုပတ္တမြားကြောင်မျက်ရွဲ၌ အညိုရောင်, ဝါ ရွှေရွှေ အရောင်, အနီရောင်, အဖြူရောင်, ခပ်ဖြော့ဖြော့ အရောင်တို့တွင် အရောင်အမျိုးမျိုးရှိသော ကြိုးကိုလည်း သီ(တပ်) ထားရာ၏။

ထို ပတ္တမြားကို မျက်စိ အမြင်ကောင်းသော ယောကျ်ားတစ်ယောက်သည် လက်၂ါးပေါ်တင်၍ ဆင်ခြင်ကြည့်ရှုသောအခါ ထို ပတ္တမြား၏ အရောင်တောက်ပုံ, (တွင်းကောင်းမှ ထွက်လာသော) ပတ္တမြားစစ်ဖြစ်ပုံ, ရှစ်မြှောင့်ရှိပုံ, ကျောက်ခဲ စသည်ကို ပယ်ပြီးဖြစ်၍ သန့်စင်ပုံ, အရေလည်း၍ ကြည်နေပုံ, အထူး

အဘိဓမ္မာပါဠိတော်၌ လာသည့်အတိုင်း ရုပ်နာမ် ခန္ဓာကို အကျယ်ချဲ့၍ မခွဲနိုင်သော်လည်း ဤမျှလောက် ခွဲ၂ား၍ သိဖို့ ၂န်မှာ မဖြစ်နိုင်စရာ မရှိ၊ ဤမျှလောက် သံလျှင်ပင် ရုပ်ခန္ဓာနှင့် စိတ် ဝိညာဉ် အပေါ်မှာ ထူးထူးခြားခြားသိမြင်သော ဝိပဿနာဉာဏ် ဖြစ်နေပြီဟု ဆိုရပေသည်၊ [ဝိ=ထူးထူးခြားခြား (အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောအားဖြင့်) + ပဿနာ=ရှုတတ် မြင်တတ်သော ဉာဏ်ကို "ဝိပဿနာဉာဏ်" ဟု ခေါ်၏။] "တရားရှာ ကိုယ်မှာ ၁၀တွေ့" ဆိုသည့်အတိုင်း ဤရဟန်းသည် မိမိခန္ဓာကိုယ်ပေါ်မှာ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် တရားရှာသော ပုဂ္ဂိုလ်ပေတည်း။

ဆွဲမအကြံမ်

ကြည်လင်ပုံ၊ နောက်ကျုခြင်း မရှိပုံ၊ သွေးမှု ဖေါက်ထွင်းမှုစသော အခြင်းအရာ အားလုံးနှင့် ပြည့်စုံမှုကို လည်းကောင်း၊ ထိုပတ္တမြား၌ အညိုစသော အရောင်အမျိုးမျိုး ကြိုးတပ်ထားပုံကို လည်းကောင်း မြင်သကဲ့သို့ ထို့အတူ (ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်း အားထုတ်နေသော ရဟန်းသည် ပြခဲ့သော နည်းအားဖြင့်)မိမိခန္ဓာကိုယ်နှင့် စိတ်ဝိညာဉ်ကို (အသင်အရှား) သိမြင်လေ၏၊ * မဟာရာဇာ— ဤသို့ မိမိကိုယ်နှင့် မိမိစိတ်ဝိညာဉ်ကို(လက်ခံ၌တင်ထားသော ပတ္တမြားကဲ့သို့) အထင်အရှား သိမြင်နိုင်သော ဝိပဿနာဉာဏ်သည်လည်း ရှေး၌ ပြခဲ့ပြီးသော ရဟန်းပြုရကျိုးထက် သာလွန် မွန်မြတ်သော ရဟန်းပြုရကျိုး(သာမညဖလ)တစ်မျိုးပေတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ * ဤဝိပဿနာဉာဏ်၏ ဥပမာ၌ ဤခန္ဓာကိုယ်သည် ပတ္တမြားနှင့် တူ၏၊ ဝိပဿနာဉာဏ်သည် ပတ္တမြားကို ကြည့်ခြင်းနှင့် တူ၏၊ ယောဂီ ရဟန်းကား မျက်စိ အမြင်ကောင်းသော ယောကျ်ားနှင့် တူ၏၊ ယောဂီရဟန်း၏ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်စဉ် ဤ ခန္ဓာကိုယ်၏ ဖြစ်ပုံ ပျက်ပုံ ထင်ရှားနေခြင်းသည် မျက်စိကောင်းသော ယောကျ်ား၏ ပတ္တမြားကို လက်ဝါးပြင်ပေါ်မှာ တင်၍ ကြည့်ရှုနေစဉ် ပတ္တမြား၏ အခြင်းအရာ အားလုံး ထင်ရှားနေခြင်းနှင့် တူ၏၊ မိမိ၏ ဝိပဿနာ ဝိညာဉ်စိတ်ကိုပါ မိမိ၏ နောက်နောက်စိတ်ဖြင့် ပြန်၍ မြင်နေခြင်းသည် ပတ္တမြား၌ တပ်(သီ)ထားသော ကြိုးကိုပါ မြင်နေရခြင်းနှင့် တူသည်၊ ပတ္တမြားကို မျက်ဝါးထင်ထင် မြင်နေရသကဲ့သို့ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ရုပ်ခန္ဓာကိုယ်နှင့် စိတ်ဝိညာဉ်ကို ခွဲခြား၍ အဖြစ်

မစနာမယိဗ္ဗိရဝုံ

စိတ်ကြောင့် ကိုယ်ဘာမျိုးဖြစ်ခအောင် ဖန်ဆင်းပုံ

ဤပြခဲ့သော အစဉ်အားဖြင့် စတုတ္ထ ဈာန် ရပြီး၍ စတုတ္ထဈာန် သမာဓိဖြင့် တည်ကြည်သော စိတ်သည် ထက်ဝန်း ကျင် စင်ကြယ်လျက် ရှိ၏၊ ထိုသို့ စင် ကြယ်သည့်အတွက် ပြိုးပြိုး ပြက်ပြက် အရောင်ထွက်သကဲ့သို့ ဖြူစင် နေ၏၊ ရာဂ ဒေါသ စသော ကိလေသာ အညစ်အကြေးမရှိ၊ ထိုသို့

အပျက်ကို ဆင်ခြင်မှုကြောင့် တချို့ထက်မြက်သူမှာ အချိန်မကြာ ဘဲ မဂ်ဖိုလ် ပေါက်ရောက်နိုင်ရသော်လည်း တချို့တချို့ကား နာရီပေါင်း ရက်ပေါင်း လပေါင်း နှစ်ပေါင်း အတော်ကြာမှ မဂ်ဖိုလ်ရလောက်အောင် ကမ္မဋ္ဌာန်းပေါက်ပေလိမ့်မည်။

တိုက်တွန်းချက် ။ ။ ဤကမ္မဋ္ဌာန်းဘာဝနာ အလုပ်ကား အဝိဇ္ဇာနှင့် တဏှာကို မြွတ်အောင် ဖြုတ်ရသော အလုပ်ပင်တည်း၊ မည်သူ မဆို မိမိကိုယ်ကိုသာ အချစ်ဆုံး အတွယ်တာဆုံး တဏှာအဖြစ် ဆုံးတည်း၊ မိမိကိုယ်၌သော်မှ တဏှာ မဖြစ်လျှင် အပြင်ပ၌ ဘယ်သူ့အပေါ် ဘယ်ပစ္စည်း အပေါ်၌မျှ တဏှာ မဖြစ်တော့ ချေ၊ ထို့ကြောင့် "တရားရှာ ကိုယ်မှာတွေ့"ဟု ရှေးယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့ မိန့်တော်မူအပ်ခဲ့သော စကားသည် ဤသုတ္တန် ဒေသနာတော်နှင့် တစ်ထပ်တည်း ညီညွတ်ပေရကား ယောဂီ သူတော်စင် ဟူသမျှတို့သည် မိမိကိုယ်ပေါ်၌သာ ရုပ်ခန္ဓာနှင့် နာမ်ဝိညာဉ်ကို ကွဲပြားအောင် ရှုစား၍ အဖြစ် အပျက်တို့ကို လေ့လာ ပွားများကြပါကုန်။

ပဥ္စမအကြိမ်မူ

ကြည်အကြား မရှိသည့်အလျက် ညစ်နွမ်းခြင်းမှ ကင်း၏၊ မိမိအလို သို့လိုက်ပါနိုင်သော ဖေဖောင်နူးညံ့နေ၏၊ နူးညံ့သည့်အတွက် ထိုထို ကောင်းသော အမှုကို ပြုပြင်ရာ၀ယ် ခံနိုင်ရည် ရှိ၏၊ ဤပြဲခဲ့သော စင်ကြယ်မှုစသော ဂုဏ်တို့၌ ခိုင်မြဲ တည်တံ့နေ၏၊ (ခိုင်မြဲသည့် အတွက်) လှုပ်ရှား ပျက်ပြားခြင်း မရှိတော့၊ ဤမျှလောက် စိတ် အခြေအနေကောင်းမွန်နေလေပြီ(ကောင်းမွန်နေသောအခါ)၌ စတုတ္ထဈာန်ရပြီးသော ထိုရဟန်းသည် စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ကိုယ် ခန္ဓာတစ်မျိုးကိုဖန်ဆင်းခြင်းငှါ စိတ်ကို ကိုယ်ခန္ဓာအသစ်သို့)ရှေးရှု ပို့ဆောင်မနေ၏၊ ရှေးရှုညွှတ်နေစေ၏၊(ကိုယ်ခန္ဓာအသစ် ဖြစ်ပေါ်

မှတ်ချက် ။ ။ ဤဖန်ဆင်းမှုကို ''မနောမယသိဒ္ဓိ = စိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော တန်ခိုး စိတ်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ရုပ်ခန္ဓာ တစ်မျိုး၊'' ဟု မှတ်ပါ၊ ထိုသို့ ရုပ်ခန္ဓာတစ်မျိုး ပေါ်လာအောင် ဖန်ဆင်းရာ၌ ရှေးဦးစွာ စတုတ္ထဈာန်နှင့်တကွ အထက် အရူပ ဈာန်တွေပါ ပြီး ဖြစ်စေရမည်ဟု ဝိသုဒ္ဓိမဂ်စသည်၌ ဆို၏၊ ထိုသို့ဈာန်ရရှိသည့်အခါ သာမန်လူများ၏ စိတ်နှင့် မတူ၊အာရုံ တစ်ခုခုအပေါ်မှာ လွန်စွာ တည်မြဲသောစိတ် ဖြစ်နေ၏၊ ဤသို့ တည်မြဲမှုကို '' သမာဓိရနေသည် = ကေဋ္ဌတာ ကျနေသည် '' ဟု ပြောစမှတ် ပြုကြ၏၊ ထိုသို့ သမာဓိ ရနေရုံဖြင့် မဖန်ဆင်းနိုင် သေး၊ ရပြီးဈာန်ကို အပြန်အလှန် ဝင်စားလျက် မိမိစိတ်ကို နိုင်နင်းအောင် ကြိုးစားရသေး၏၊ ထိုသို့ကြိုးစားပြီး၍ စိတ်သည် (၁) အလွန် စင်ကြယ်, (၂) အလွန်ဖြူစင်, (၃) အလွန် အညစ်အကြေးကင်း, (၄) ညစ်နွမ်းမှု လုံးဝမရှိ, (၅) အလွန် နူးညံ့, (၆) ဖန်ဆင်းမှု၌ ခံနိုင်ရည် ရှိ, (၇) အလွန်စင်ကြယ်မှု ပဥ္စမအကြိမ်

ထားအောင် အားထုတ်နေသည်– ဟူလို။) ထို အားထုတ်သော ရဟန်းသည် နဂိုရှိပြီးသော မိမိ ခန္ဓာကိုယ်မှ တစ်မျိုးတခြား ဖြစ်သော ကိုယ်ခန္ဓာကို ဖန်ဆင်းနိုင်လေသည်၊ ထို ကိုယ်ခန္ဓာ အသစ်သည် ရုပ်အဆင်း၊ လက် ခြေ စသော ကိုယ်အင်္ဂါနှင့် မျက်စိ နားနှာခေါင်းစသော ဣန္ဒြေများ အပြည့်အစုံပါ၏။ [သို့သော်အသက်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကား မဟုတ်။]

ဖန်ဆင်းရာ၌ ဥပမာ — မဟာရာဇာ….ခန္ဓာကိုယ်တစ်မျိုး ဖန်ဆင်းရာ၌ (နဂိုရ်နှင့် ဖန်ဆင်းရုပ်တို့ တူပုံကို) ဥပမာ ပြဦးမည်၊ ယောကျ်ားတစ်ယောက်သည် ဖြူဆန်မြက်မှ အညွှာငုံ (အတွင်း၌ရှိသော အနု)ကို ဆွဲနှုတ်ရာ၏၊ ထို ဆွဲနှုတ်သော ယောကျ်ားမှာ ဤသို့ သိရာ၏၊ (အဘယ်သို့ သိရာသနည်း။) ဖြူဆန်မြက်နှင့် အတွင်းအညွှာငုံကို ခွဲခြားပြီးလျှင် ဤဟာသည် ဖြူဆန်မြက်, ဤဟာကား အတွင်းမှအညွှာငုံ, ဖြူဆန်မြက်သည် အညွှာငုံမှ တခြား, အညွှာငုံလည်း ဖြူဆန်မြက်မှ တခြားပင်တည်း၊ ဖြူဆန်မြက်ထဲမှ အညွှာငုံကို နှုတ်ယူထားခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု ခွဲခြား၍ သိအကဲ့သို့တည်း။

စသော ဂုဏ်၌ တည်တံ့, (၈) လှုပ်ရှား ပျက်ပြားခြင်း မရှိ၊ ဤအင်္ဂါ ၈ ပါးနှင့် ပြည့်စုံမှ (နိ)ဆ(န)်းမှု အမျိုးမျိုး (တန်ခိုး) ပြနိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် နေ က်စနောက်၌လည်း စိတ်သည် ဤအင်္ဂါ ၈ ပါးနှင့် ပြည့်စုံရမည်–ဟူ၍ မှတ်ပါ။

ဖုဟာရာဇာ — ဥပမာတစ်မျိုး ပြဦးမည်၊ ယောဂါဝစရ တစ်ယောက်သည် သန်လျက်အိမ်မှ သန်လျက်ကို ဆွဲနှုတ်ပြီးနောက် ဤဟာသည် သန်လျက်၊ ဤဟာကား သန်လျက်အိမ်၊ သန်လျက်တခြား၊ အိမ်တခြား၊ သန်လျက်အိမ်မှ သန်လျက်ကို ထုတ်ယူထားခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု ခွဲခြား၍ သိသကဲ့သို့တည်း။

ဇယာရာဇာ — ဥပမာတစ်မျိုးပြဦးမည်၊ ယောဂါဝစရတစ်ယောက်သည် မြွေကို (လိုဏ်ဂူမည့် အရေမှ) စိတ်ဖြင့် ထုတ်ယူ၍ စဉ်းစားသော အခါ " ဤဟာသည် မြွေ၊ ဤဟာကား မြွေရေလဲ၊ မြွေတခြား၊ မြွေရေလဲတခြား၊ မြွေရေလဲမှ မြွေကို ထုတ်ယူထားခြင်းသာ ဖြစ်သည် " ဟု ခွဲခြား၍ သိသကဲ့သို့တည်း၊ ဤသို့ မနောမယ ကိုယ်ခန္ဓာတစ်မျိုးကို ဖန်ဆင်းနိုင်ခြင်း သည်လည်း ရှေးရဟန်းပြုရကျိုးတို့ထက် သာလွန် မွန်မြတ်သော ရဟန်းပြုရကျိုး (သာမညဖလ) တစ်မျိုးပင်တည်း။

မှတ်ချက်။ ။* ဤ ဥပမာ ၃ ချက်ဖြင့် ဘာကို ပြသနည်း၊ တန်ခိုးရှင် ရဟန်းနှင့် ဖန်ဆင်းထားသော မနောမယကိုယ်သည် အရွယ် ပုံသဏ္ဌာန်နှင့် အရောင်အဆင်းမှ အားလုံး တူမျှသည်ဟု လည်းကောင်း၊ မနောမယ ကိုယ်ခန္ဓာကို ဖန်ဆင်းလိုသော ယောဂီသည် ရှေးဦးစွာ မိမိခန္ဓာကိုယ် အတွင်း၌ ကိုယ်ခန္ဓာ တစ်ခု ထင်ပေါ်လာအောင် ဖန်ဆင်းပြီးမှ ထိုခန္ဓာကိုယ်ကို လူအများ မြင်လောက်အောင် (ဖြူဆန်မြက် စသည်မှ အညှောင့် စသည်ကို ထုတ်သကဲ့သို့) အပြင်သို့ ထုတ်ပြရကြောင်းကိုလည်း ကောင်း ပြသည်။

ပဉ္စမအကြိမ်

ဆန္ဒိဝိဓ အဘိညာဉ်ရပုံ

တန်ခိုးအမျိုးမျိုး ဖန်ဆင်းနိုင်ပုံ

ဤပြခဲ့သောအစဉ်အားဖြင့် စတုတ္ထဈာန်ရပြီး၍ စတုတ္ထဈာန် သမာဓိဖြင့် တည်ကြည်သော စိတ်သည် ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်လျက် ရှိ၏၊ ထိုသို့ စင်ကြယ်သောကြောင့် ပြိုးပြိုး ပြက်ပြက် အရောင် ထွက်သကဲ့သို့ ပြုစင်နေ၏၊ ရာဂ ဒေါသစသော ကိလေသာ အညစ်အကြေးမရှိ၊ ထိုသို့ အညစ်အကြေး မရှိသောကြောင့် ညစ်နွမ်းခြင်းမှ ကင်း၏၊ မိမိအလိုသို့ လိုက်ပါနိုင်လောက်အောင် နူးညံ့နေ၏၊ ထိုသို့ နူးညံ့သောကြောင့် ထိုသို့ ကောင်းသော အမှုကိုပြုရာဝယ် ခံနိုင်ရည်ရှိ၏၊ ဤ ပြခဲ့သော စင်ကြယ်မှု ပြုစင်မှုစသော ဂုဏ်တို့နှင့် ခိုင်မြဲတည်တံ့ နေ၏၊ ခိုင်မြဲတည်တံ့သောကြောင့် လှုပ်ရှားပျက်ပြားခြင်း မရှိတော့၊ ဤမျှလောက် စိတ် အခြေအနေ ကောင်းမွန်လတ်သော် (ကောင်းမွန်နေသောအခါ) စတုတ္ထဈာန် ရပြီးသော ထို ရဟန်းသည် တန်ခိုးအမျိုးမျိုး ဖြစ်ပေါ်လာဖို့ရာ စိတ်ကို တန်ခိုးအမျိုးမျိုးသို့ ရှေးရှု ဆောင်ပြန်၏၊ ရှေးရှု ညွှတ်စေပြန်၏၊ (တန်ခိုးအမျိုးမျိုး ဖြစ်ပေါ်လာအောင် အားထုတ်ပြန်သည်-ဟူလို၊) ထိုသို့ အားထုတ်ရသော ရဟန်းသည် များပြားလှစွာသော တန်ခိုးအမျိုးမျိုးကို ခံစားရ၏၊ ခံစားရပုံကား ——

မှတ်ချက်။ ။ * တန်ခိုးအမျိုးမျိုး ဖန်ဆင်းနိုင်သော အသိညာဉ်ကို ''ဆန္ဒိဝိဓအဘိညာဉ်''ဟု ခေါ်၏၊ [ဆန္ဒိ=တန်ခိုး+ဝိဓ=အမျိုးမျိုး။]
ဝဂ္ဂမဟာဓည္ဆိုင်

(၁) တစ်ပါးတည်းက အများဖြစ်အောင် ဖန်ဆင်းနိုင်၏။

(၂) အများက တစ်ပါးတည်းဖြစ်အောင် ဖန်ဆင်းနိုင်၏။

(၃) အများမျက်မြင် အထင်အရှားဖြစ်အောင်လည်း ပြုပြင်ပြနိုင်၏။ [ကောင်းကင်၌ကြွသွားရာဝယ် အများမြင်အောင်လည်း ပြ၍ ကြွသွားနိုင်၏၊ ငရဲ နှင့် နတ်ပြည် ဗြဟ္မာ့ပြည် ကိုလည်း အများမြင်အောင် ပြနိုင်၏၊ အဘိဓမ္မာတရား ဟောပြတော်မူပြီး၍ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်မှ သင်္ကဿနဂိုရ်သို့ လပြည့်နေ့ ဆင်းတော်မူရာ၌ ဤတန်ခိုးဖြင့် အများမြင်အောင် ပြတော်မူသည်။]

(၄) အများ မမြင်အောင်လည်း ပြုနိုင်၏။ [မိမိ ကိုယ်ကို ကွယ်ပျောက်နေအောင် တစ်စုံတစ်ယောက်ကိုလည်း ကွယ်ပျောက်နေအောင် ဖုံးကွယ်ထားနိုင်၏။]

(၅) ဟင်းလင်းပွင့်နေသော အရပ်၌ သွားရသကဲ့သို့ နံရံ၏ ဟိုမှာဖက်သို့ လည်းကောင်း၊ တံတိုင်း၏ ဟိုမှာဖက်သို့ လည်းကောင်း၊ တောင်၏ ဟိုမှာဖက်သို့ လည်းကောင်း၊ အငြိအတွယ် မရှိဘဲ သွားနိုင်၏။ [ထိုတန်ခိုးရှင်ကို နံရံစသည်တို့က ပိတ်ဆီးခြင်း မပြုနိုင်-ဟူလို။]

(၆) ရေ၌ ငုပ်နိုင် ပေါ်နိုင်သကဲ့သို့ မြေ၌လည်း ငုပ်မှု ပေါ်မှုကို ပြုနိုင်၏။ [မြေလျှိုးနိုင်သည်-ဟူလို။]

(၇) မြေပေါ်၌ သွားရသကဲ့သို့ ရေပေါ်၌လည်း ပြိုကွဲနစ်မြုပ်ခြင်း မရှိဘဲ သွားနိုင်၏။

ပဉ္စမအကြိမ်

(၈) အတောင်ရှိသော ငှက်ကဲ့သို့ ကောင်းကင်၌လည်း တင်ပလ္လင်ခွေ၍ သွားလာနိုင်၏။

(၉) ကျန်းကြီး ၃ ကျန်းကို တစ်ပြိုင်နက် လင်းနိုင်လောက်အောင် တန်ခိုးအာနုဘော်ကြီးကျယ်သော ဤလနေတို့ကိုလည်း လက်ဖြင့် သုံးသပ်နိုင်(ကိုင်နိုင်)၏ မှန်ကို ပွတ်သကဲ့သို့ ပွတ်ဘိုက်နိုင်၏၊

(၁၀) ဗြဟ္မာ့ပြည် တိုင်အောင်လည်း မိမိကိုယ်ဖြင့် မိမိအလိုသို့ လိုက်စေနိုင်၏၊ (မိမိကိုယ်၏ အလိုသို့ ပါလာစေနိုင်၏၊) [ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ ရောက်အောင် သွားနိုင်၏, ဗြဟ္မာ့ပြည်ကို မြင်နိုင်, ဗြဟ္မာ့အသံကို ကြားနိုင်, ဗြဟ္မာတို့အား တန်ခိုးပြနိုင်သည်။]

မဟာရာဇာ.... ဥပမာ ပြဦးမည်၊ ကျွမ်းကျင်သော အိုးထိန်းသည် (သို့မဟုတ်) အိုးထိန်းသည်၏ တပည့်သည် ကောင်းစွာ ပြုပြင်အပ်ပြီးသော မြေညက်၌ အလိုရှိရာအိုးကို ပြုလုပ်နိုင်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း, ကျွမ်းကျင်သော ဆင်စွယ်ရုပ်ထုလုပ်သော ဆရာ, ထိုဆရာ၏ တပည့်သည် ကောင်းစွာ ပြုပြင်အပ်ပြီးသော ဆင်စွယ်၌ အလိုရှိရာ အရုပ်ကို ထုလုပ်နိုင်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း, ကျွမ်းကျင်သော ရွှေပန်းထိမ်ဆရာ, ထိုဆရာ၏ တပည့်သည် လှော်ပြီး ဦးပြီးသော ရွှေ၌ အလိုရှိရာတန်ဆာကို ပြုလုပ်နိုင်သကဲ့သို့လည်းကောင်း, ထို့အတူပင် စိတ်ကို နိုင်နင်းစွာ ပြုပြင်ပြီးသော ရဟန်းသည် အလိုရှိရာ တန်ခိုးကို ဖန်ဆင်းနိုင်ပေသည်၊ ဤသို့ တန်ခိုးအမျိုးမျိုးကို

ဖန်ဆင်းနိုင်ခြင်းသည်လည်း ရှေး၌ ပြခဲ့သော ရဟန်းပြုရကျိုးတို့ထက် သာလွန် မွန်မြတ်သော ရဟန်းပြုရကျိုး (သာမညဖလ) တစ်မျိုးပေတည်း။

ဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာဉ်ရပုံ

ဒိဗ္ဗသောတ ဤပြခဲ့သော အစဉ်အားဖြင့် စတုတ္ထဈာန် ရပြီးဖြစ်၍ စတုတ္ထဈာန် သမာဓိဖြင့် တည်ကြည်သော စိတ်သည် ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်လျက် ရှိ၏၊ ထိုသို့ စင်ကြယ်သောကြောင့် ပြိုးပြိုးပြက်ပြက် အရောင်ထွက်သကဲ့သို့ ဖြူစင်နေ၏၊ ရာဂ ဒေါသ စသော ကိလေသာ အညစ်အကြေး မရှိ၊ ထိုသို့ အညစ်အကြေး မရှိသောကြောင့် ညစ်နွမ်းခြင်းမှ ကင်း၏၊ မိမိ အလိုသို့ လိုက်ပါနိုင်အောင် နူးညံ့နေ၏၊ ထိုသို့ နူးညံ့နေသောကြောင့် ထိုထို ကောင်းသော အမှုကို ပြုရာဝယ် ခံနိုင်ရည်ရှိ၏၊ ဤပြခဲ့သော စင်ကြယ်မှု, ဖြူစင်မှု စသော ဂုဏ်ဘို့၌ ခိုင်မြဲတည်တံ့နေ၏၊ ခိုင်မြဲ တည်တံ့သောကြောင့် လှုပ်ရှား ပျက်ပြားခြင်း မရှိတော့၊ ဤမျှလောက် စိတ် အခြေအနေ ကောင်းမွန်နေလတ်သော် (ကောင်းမွန်နေသော အခါ) စတုတ္ထဈာန် ရပြီးသော ထို ရဟန်းသည် ဒိဗ္ဗသောတဓာတ် (အဘိညာဉ်) ဖြစ်ပေါ်လာဖို့ရာ စိတ်ကို ဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာဉ်သို့ ရှေးရှု ဆောင်ပြန်၏၊ ရှေးရှု ညွတ်စေပြန်၏၊ (ဒိဗ္ဗ သောတ အဘိညာဉ်ကို ရဖို့ရန် အားထုတ်ပြန်သည် ဟူလို၊) ထိုသို့ အားထုတ်နေသော ရဟန်းသည် အလွန် သန့်ရှင်း စင်ကြယ်၍ လူတို့၏ ရိုးရိုးနားထက် သာလွန်

ပဉ္စမအကြိမ်

သော ဒိဗ္ဗသောတဓာတ်ဖြင့် လူသံ နတ်ဗြဟ္မာအသံ ၂-မျိုးလုံး၏ အဝေးသံ အနီးသံ(အကျယ်သံ အတိုးသံ)ကို ခွဲခြား၍ ကြားစွမ်းနိုင်လေသည်။*

ဒိဗ္ဗသောတ ဥပမာ မဟာရာဇာ — (ထိုဒိဗ္ဗသောတဓာတ်ဖြင့် ကြားသိရာဝယ် ကွဲကွဲပြားပြား သိနိုင်ပုံကို) ဥပမာပြဦးမည်၊ ဘေးရန်ကင်းကွာ၍ သာယာ အေးမြအောင် ခရီးရှည် တစ်ခုကို ဖြေးဖြေးသက်သာ သွားနေသော ယောကျ်ားတစ်ယောက်သည် (ထိုထို အရပ်၌ တီးမှုတ်၍နေသော) စည်ကြီးသံကိုလည်းကောင်း, မုရိုးစည်သံကိုလည်းကောင်း, ခရုသင်းသံ ထက်စည်သံ စည်တိုသံကိုလည်းကောင်း ကြားရလေရာ ဤအသံသည် စည်ကြီးသံ, ဤအသံကား မုရိုးစည်သံ, ဤအသံကား ခရုသင်းသံ, ဤအသံကား ထက်စည်သံ, ဤအသံကား စည်တိုသံဟု ကွဲကွဲပြားပြား ခွဲခြား၍ သိနိုင်သကဲ့သို့, ထို့အတူ ဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာဉ်ကို ရပြီးသော ရဟန်းသည်လည်း လူ နတ် ဗြဟ္မာတို့၏ ဝေးသော

မှတ်ချက် ။ ။ *နတ်ဗြဟ္မာတို့၏ နားသည် ဝေးသောအသံ တိုးသော အသံများကို ကြားနိုင်သကဲ့သို့, ထို့အတူ လူ နတ်တို့၏ အသံ တိုးတိုးသံတို့ကိုလည်း ကြားသိနိုင်သော ဉာဏ်ထူး တစ်မျိုးကို (နတ်ဗြဟ္မာတို့၏ နားနှင့် တူသောကြောင့်) ဒိဗ္ဗသောတဓာတ် (အဘိညာဉ်) ဟု ခေါ်၏။ [ဒိဗ္ဗသောတ = နတ်တို့ နားကဲ့သို့ ကြားနိုင်သော + ဓာတု=ဓာတ်တစ်မျိုး၊ အဘိ=လွန်လွန်ကဲကဲ + ဉာဏ=သိစွမ်းနိုင်သော ဉာဏ် (အဘိညာဉ်)။]

ပဥ္စမအကြိမ်

အသံ ကေးသယ်သော အသံများ ကို ကွဲကွဲပြားပြား သိနိုင်ပေသည်၊ ဤသို့ ဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာဉ်ဖြင့် လူ နတ် ဗြဟ္မာတို့၏ အသံ (ဝေးသောအသံ နီးသောအသံ)တို့ကို ကွဲကွဲပြားပြား ခွဲခြား၍ ကြား၍သိနိုင်ခြင်း သည်လည်း ရှေး၌ ပြခဲ့သော ရဟန်းပြုရကျိုးတို့ ထက် သာလွန် မွန်မြတ်သော ရဟန်းပြုရကျိုး (သာမညဖလ) တစ်မျိုးပေတည်း။

စေတောပရိယ အဘိညာဉ်ရမှု

သိနိုင်သော အဘိညာဉ်

သူတစ်ပါးစိတ်ကို ဤပြခဲ့သော အစဉ်အားဖြင့် စတုတ္ထဈာန်ရပြီး ဖြစ်၍ စတုတ္ထဈာန်သမာဓိဖြင့် တည်ကြည်နေသော စိတ် သည် ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်လျက် ရှိ၏၊ ထိုသို့ စင်ကြယ်သောကြောင့် ပြိုးပြိုး ပြက်ပြက် အရောင်ထွက်သကဲ့သို့ ဖြူစင်နေ၏၊ ရာဂ ဒေါသ စသော ကိလေသာ အညစ်အကြေး မရှိ၊ ထိုသို့ အညစ်အကြေး မရှိသော ကြောင့် ညစ်နွမ်း ခြင်းမှ ကင်း၏၊ မိမိအလိုသို့ လိုက်ပါနိုင်လောက် အောင် နူးညံ့နေ၏၊ ထိုသို့ နူးညံ့သောကြောင့် ထိုထိုကောင်းသော အမှုကို ပြုရာဝယ် ခံနိုင်ရည်ရှိ၏၊ ဤပြခဲ့သော စင်ကြယ်သော ဖြူစင်မှုစသော ဂုဏ်တို့၌ ခိုင်မြဲတည်တံ့နေ၏၊ ခိုင်မြဲသောကြောင့် လှုပ်ရှားပျံ့ပြားခြင်း မရှိတော့၊ ဤမျှလောက် စိတ် အခြေအနေ ကောင်းမွန်နေလသော်(ကောင်းမွန်နေသော အခါ) စတုတ္ထဈာန် ရပြီးသော ထိုရဟန်းသည် စေတောပရိယဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာဖို့ရာ

စိတ်ကို စေတောပရိယဉာဏ်သို့ ရှေးရှု ဆောင်ပြန်၏၊ ရှေးရှု ညွတ်စေပြန်၏။✽ (စေတောပရိယဉာဏ် ရဖို့ရန် အားထုတ်ပြန်သည်— ဟူလို။) ထိုသို့ အားထုတ်သော ရဟန်းသည် အခြားပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါတို့၏ စိတ်ကို မိမိစိတ်ဖြင့် ပိုင်းခြား၍ သိနိုင်၏၊ သိပုံကား— (ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်ကို ရပြီးသော ရဟန်းသည် အဘိညာဉ်ဖြင့် မိမိကြည့်လိုရာ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကြည့်၍ "ဤသူ့မှာ ယခုအချိန်၌ အဘယ်စိတ် ဖြစ်နေပါလိမ့်မည်နည်း" ဟု စဉ်းစား၍ ဆင်ခြင်သောအခါ)—

၁။ သရာဂစိတ် ဖြစ်နေလျှင် သရာဂစိတ် ဖြစ်နေကြောင်းကို သိ၏၊ ဝီတရာဂစိတ် ဖြစ်နေလျှင် ဝီတရာဂစိတ် ဖြစ်နေကြောင်းကို သိ၏။ [လောဘမူစိတ်ကို "သရာဂ (ရာဂ လောဘနှင့်တကွ ဖြစ်သော) စိတ်" ဟု ခေါ်၏၊ ကုသိုလ် ဝိပါက် ကြိယာစိတ်များကို "ဝီတရာဂ (ရာဂကင်းသော) စိတ်" ဟု ခေါ်သည်။]

၂။ သဒေါသစိတ် ဖြစ်နေလျှင် သဒေါသစိတ် ဖြစ်နေကြောင်းကို သိ၏၊ ဝီတဒေါသစိတ် ဖြစ်နေလျှင် ဝီတဒေါသစိတ် ဖြစ်နေကြောင်းကို သိ၏။ [ဒေါသမူစိတ်ကို "သဒေါသ

မှတ်ချက်။ ✽ စေတောပရိယဉာဏ- စေတော=သူတစ်ပါး၏စိတ်ကို+ ပရိယ=ပိုင်းခြား၍ (ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်) သိသော + ဉာဏ = ဉာဏ်၊ ဤဉာဏ်ကို "ပရစိတ္တဝိဇာနန အဘိညာဉ်" ဟုလည်း ခေါ်သည်၊ ပရစိတ္တ= သူတစ်ပါးစိတ်ကို + ဝိဇာနန=အမျိုးမျိုး သိနိုင်သော ဉာဏ်။

စိတ်" ဟု လည်းကောင်း၊ ကုသိုလ် ဝိပါက် ကြိယာစိတ် များကို "ဝီတဒေါသစိတ်" ဟုလည်းကောင်း ခေါ်သည်။]

၃။ သမောဟစိတ်ဖြစ်နေလျှင် သမောဟစိတ် ဖြစ်နေကြောင်းကို သိ၏၊ ဝီတမောဟစိတ်ဖြစ်နေလျှင် ဝီတမောဟစိတ် ဖြစ်နေကြောင်းကို သိ၏။ [မောဟမူစိတ်ကို "သမောဟစိတ်" ဟုလည်းကောင်း၊ ကုသိုလ်ဝိပါက် ကြိယာစိတ်များကို "ဝီတမောဟစိတ်" ဟု လည်းကောင်း ခေါ်သည်။]

၄။ သံခိတ္တစိတ် ဖြစ်နေလျှင် သံခိတ္တစိတ်ဖြစ်နေကြောင်းကိုသိ၏၊ ဝိက္ခိတ္တစိတ် ဖြစ်နေလျှင် ဝိက္ခိတ္တစိတ် ဖြစ်နေကြောင်းကို သိ၏၊ [တွန့်တိုဆုတ်နစ်၍ ကြုံ့ကြုံ့ကလေး ထိုင်နေသူကဲ့သို့ ကြုံ့နေသော ထိနမိဒ္ဓစိတ် (ထုံ့င်းမှိုင်း ပျင်းရိ နေသောစိတ်) ကို "သံခိတ္တစိတ်" ဟု လည်းကောင်း၊ မငြိမ်မသက် ပြန့်လွင့်နေသော ဥဒ္ဓစ္စနှင့်ယှဉ် ဖြစ်သောစိတ်ကို "ဝိက္ခိတ္တစိတ်" ဟု လည်းကောင်း ခေါ်သည်။]

၅။ မဟဂ္ဂုတ်စိတ် ဖြစ်နေလျှင် မဟဂ္ဂုတ်စိတ်ဖြစ်နေကြောင်းကို သိ၏၊ မဟဂ္ဂုတ်စိတ်မှ တပါး အခြားစိတ် ဖြစ်နေလျှင် မဟဂ္ဂုတ် မဟုတ်သောစိတ် ဖြစ်နေကြောင်းကို သိ၏။ [ရူပစိတ် အရူပစိတ်ကို "မဟဂ္ဂုတ်စိတ်" ဟု လည်းကောင်း၊ ကြွင်းစိတ်များကို "မဟဂ္ဂုတ် မဟုတ်သောစိတ်" ဟု လည်းကောင်း ခေါ်သည်။]

၆။ သဥတ္တရစိတ် ဖြစ်နေလျှင် သဥတ္တရစိတ် ဖြစ်နေကြောင်းကို သိ၏၊ အနုတ္တရစိတ် ဖြစ်နေလျှင် အနုတ္တရစိတ် ဖြစ်နေ

ကြောင်းကို သိ၏။ [မိမိထက်မြတ်သောတရား ရှိသေးသော လေန်ကိစိတ်များကို "သဥတ္တရစိတ်" ဟုလည်းကောင်း၊ မိမိထက် မြတ်သော တရားမရှိသော လောကုတ္တရာစိတ်ကို "အနုတ္တရစိတ်" ဟု လည်းကောင်း ခေါ်သည်။]

၇။ သမာဓိစိတ် ဖြစ်နေလျှင် သမာဓိစိတ် ဖြစ်နေကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ သမာဓိစိတ် မဖြစ်လျှင် သမာဓိစိတ် မဖြစ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း သိ၏။ [ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်၍ တည်ကြည်နေသော စိတ်နှင့် ဈာန်စိတ် မဂ်စိတ် ဖိုလ်စိတ်များကို "သမာဓိစိတ်" ဟု လည်းကောင်း၊ ထိုသို့ မတည်ကြည်သော စိတ်ဟူသမျှကို "သမာဓိ မရသော စိတ်" ဟု လည်းကောင်း ခေါ်သည်။]

၈။ ဝိမုတ္တစိတ် ဖြစ်နေလျှင် ဝိမုတ္တစိတ် ဖြစ်နေကြောင်းကိုသိ၏၊ အဝိမုတ္တစိတ် ဖြစ်နေလျှင် အဝိမုတ္တစိတ် ဖြစ်နေကြောင်းကို သိ၏။ [ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်၍ ကုသိုလ်စိတ် များစွာ ဖြစ်နေလျှင် ထိုကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်နေသမျှ ကာလပတ်လုံး အကုသိုလ် ကိလေသာတို့မှ ကင်းလွတ် နေသောကြောင့် ဝိမုတ္တစိတ် မည်၏၊ ဈာန် မဂ်ဖိုလ်စိတ်များ ဖြစ်နေသော အခါ ဝိမုတ္တစိတ် ဖြစ်နေကြောင်းမှာ အထူးဆိုဖွယ် မရှိပြီ၊ ထိုစိတ်မျိုး မဖြစ်လျှင် အဝိမုတ္တစိတ် ဖြစ်နေ၏။]*

ဝိမုတ္တ။ ။*တဒင်္ဂဝိမုတ္တ၊ ဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တ၊ သမုစ္ဆေဒဝိမုတ္တ၊ ပဋိပဿဒ္ဓိဝိမုတ္တ၊ နိဿရဏဝိမုတ္တ အားဖြင့် ၅ ပါးရှိ၏၊ မဟာကုသိုလ်စိတ်သည် ၎င်း ထုံ ကုသိုလ် အစိတ်အပိုင်းဖြင့် အကုသိုလ် အစိတ်အပိုင်းနှ ... [illegible]

စေတောပရိယ ဉပမာ မဟာရာဇာ—သူတစ်ပါး ဂိ၏ စိတ်ကို (သရာဂစိတ် ဝီတရာဂစိတ် စသည်ဖြင့် ခွဲခြား၍ သိနိုင်ရာ၌) ဥပမာပြဦးမည်၊ ယောင်ယောင်ရှယ်ချယ် နုနယ်ပျိုမျစ်၍ အဆင်အပြင် ဝါသနာပါသော မိန်းမ, သို့မဟုတ် ယောကျ်ားသည် မှန်၌ဖြစ်စေ, သန့်ရှင်း ဖြူစင် ကြည်လင်သော ရေခွက်၌ဖြစ်စေ မိမိမျက်နှာရိပ်ကို ကြည့်ရှုဆင်ခြင်သောအခါသွင်းတင်းတိတ် မှဲ့ ဝက်ခြံနှင့် မလှသော ပုံသဏ္ဌာန်စသော အပြစ်တစ်စုံတရာရှိလျှင် အပြစ်ရှိကြောင်းကိုသည်း သိ၍, အပြစ်တစ်စုံတရာမရှိလျှင် မရှိကြောင်းကိုလည်း သိသကဲ့သို့ ထို့အတူ စေတောပရိယ အဘိညာဉ်ကိုရပြီးသော ရဟန်းအသည်လည်း သူတစ်ပါး စိတ်ကို ခွဲခြား သိမြင်နိုင်ပေသည်၊ ဤသို့ သူတစ်ပါးစိတ်ကို သိနိုင်ခြင်းအသည်လည်း၊ ရှေး၌ပြခဲ့ပြီးသော ရဟန်းပြုရကျိုးတို့ထက် သာလွန်မွန်မြတ်သော ရဟန်းပြုရကျိုး (သာမညဖလ) တစ်မျိုးပေတည်း။

လွတ်သောကြောင့်) တဒင်္ဂဝိမုတ္တမည်၏၊ ဈာန် စိတ်သည် (အတော်ကြာမြင့်စွာ ကိလေသာတို့ကို ပယ်ခွာနိုင်သောကြောင့်) ဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တမည်၏၊မဂ်စိတ်သည် (ကိလေသာတို့ကို အကြွင်းမရှိအောင် ဖြတ်တောက်နိုင်သောကြောင့်) သမုစ္ဆေဒဝိမုတ္တမည်၏၊ဖိုလ်စိတ်သည် (ငြိမ်းပြီး မီးကိုထပ်၍အေးစေသကဲ့သို့ ကုန်ပြီးကိလေသာကို ထပ်မံ၍ ငြိမ်းစေတတ်သောကြောင့်) ပဋိပဿဒ္ဓိ ဝိမုတ္တမည်၏၊ နိဗ္ဗာန်သည် (ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်ရာ ဖြစ်သောကြောင့်) နိဿရဏဝိမုတ္တမည်၏။

တိုက်တွန်းချက် ။ ။ အဘိညာဉ် မရသေးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်သူသည် မိမိစိတ်ဖြစ်သမျှကို "ဤစိတ်သည် လောဘ (ရာဂ)

ဗဟုမအကြိမ်

ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ အဘိညာဉ်ရပုံ

ရှေးဖြစ်ဟောင်းကို အောက်မေ့နိုင်သော အဘိညာဉ်

ဤ ပြခဲ့သော အစဉ်အားဖြင့် စတုတ္ထ ဈာန်ရပြီး ဖြစ်၍ စတုတ္ထဈာန် သမာဓိဖြင့် တည်ကြည်သော စိတ်သည် ထက်ဝန်း ကျင် စင်ကြယ်လျက်ရှိ၏၊ ထိုသို့ စင်ကြယ် သောကြောင့် ပြိုးပြိုးပြက်ပြက် အခနင်သွ သကဲ့သို့ ဖြူစင်၏၊ ရာဂ ဒေါသစသော ကိလေသာ အညစ်အကြေး မရှိ၊ ထိုသို့ အညစ် အကြေး မရှိသောကြောင့် ထိုထို ကောင်းသောအမှုကို ပြုရာဝယ် ခံနိုင်ရည်ရှိ၏၊ ဤ ပြခဲ့သော စင်ကြယ်မှု ဖြူစင်မှုစသော ဂုဏ်တို့၌ ခိုင်မြဲ တည်တံ့နေ၏၊ ခိုင်မြဲ တည်တံ့သောကြောင့် လှုပ်ရှား ပျက်ပြားခြင်း မရှိတော့၊ ဤမျှလောက် စိတ်အခြေအနေ ကောင်းမွန် နေလတ်သော် (ကောင်းမွန်နေသော အခါ) စတုတ္ထဈာန်ရပြီးသော

စိတ်, ဤစိတ်သည် ဒေါသစိတ်, ဤစိတ်သည် မာနစိတ်, ဤစိတ်သည် ဣဿာစိတ်, ဤစိတ်သည် မစ္ဆရိယစိတ်'' ဤသို့ စသည်ဖြင့် အကုသိုလ် စိတ်များကို ခွဲခြား မှတ်သားသင့်၏၊ '' ဤစိတ်သည် သဒ္ဓါစိတ်, ဤ စိတ်သည် ပညာစိတ်, ဤစိတ်သည် မေတ္တာစိတ်, ကရုဏာ, မုဒိတာစိတ်'' စသည်နှင့် ကုသိုလ်စိတ်များကိုလည်း ခွဲခြား မှတ်သားသင့်၏၊ ဤသို့ မှတ်သားဖန် များလျှင် မကောင်းသောစိတ် နည်းပါး၍ ကောင်းစိတ် တွေ တိုးပွားလာရုံမက စိတ်၏ မမြဲခြင်း အနိစ္စသဘော, ပျက်ခြင်း ဒုက္ခ သဘော, သူ့သဘောအတိုင်း ဖြစ်နေခြင်း အနတ္တသဘောလည်း ထင် မြင် လာပါလိမ့်မည်၊ သို့သော် ဤသို့ မဆင်ခြင်မီ စိတ်တို့၏ သဘောကို နားလည်အောင် ဆရာသမားနှင့် လေ့လာရပေလိမ့်ဦးမည်။

ပုဗ္ဗမအာညာဉ်

ထိုရဟန်းသည် ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်လာဖို့ရာ စိတ်ကို ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်သို့ ရှေးရှုဆောင်ပြန်၏၊ ရှေးရှုညွတ်စေပြန်၏ [ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်ကို ရဖို့ရန် အားထုတ်ပြန်သည်။] (၁) ထိုသို့ အားထုတ်သောရဟန်းသည် များသော အပြားရှိသော (အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံဖြစ်သော) ရှေးရှေး ခန္ဓာအစဉ်(ဘဝအစဉ် ထိုထိုဘဝ၌ တွေ့ကြုံ၍ ဖြစ်ပျက်ခဲ့ရသော အကြောင်းအရာ)ကို အဆက်မပြတ် အောက်မေ့နိုင် မှတ်မိနိုင်လေသည်။

အဘယ်သို့သော ဘဝခန္ဓာတို့ကို မှတ်မိသနည်း၊ ....လွန်ခဲ့ပြီးသော တစ်ဘဝ နှစ်ဘဝ သုံးဘဝ လေးဘဝ ငါးဘဝ ဆယ်ဘဝ, ဘဝ ၂၀, ဘဝ ၃၀, ဘဝ ၄၀, ဘဝ ၅၀, ဘဝ တစ်ရာ, ဘဝတစ်ထောင်, ဘဝ တစ်သိန်းနှင့် များစွာသော ကမ္ဘာတို့ကို မှတ်မိလေသည်။ (၂)

မှတ်ချက်။ ။(၁) ပုဗ္ဗေ=ရှေးရှေးဘဝ၌+နိဝါသ=နေထိုင်ခဲ့ဖူးတွေ့ကြုံ၊ ခံစားခဲ့ရဖူးသမျှကို + အနုဿတိ=အစဉ်မပြတ် အမှတ်ရနိုင်, အောက်မေ့နိုင်သော သတိနှင့်ယှဉ်သော+ဉာဏ=ဉာဏ်၊ ဤ ဉာဏ်ကိုပင် ''ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ အဘိညာဉ်''ဟု ခေါ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။(၂) ဤအဘိညာဉ်ဖြင့် ရှေးဖြစ်ဟောင်းကိုပြန်ပြောင်း၍ သိရာ၌ အဘိညာဉ်အစွမ်း လိုက်၍ သိရ၏၊ သာသနာတော်အတွင်း၌ အချို့ရဟန်းတော်များသည် မိမိပါရမီဖြည့်ခဲ့ရာ ကမ္ဘာတသိန်းလောက်ကို ပြန်၍ သိကြ၏၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တို့သည် ၂ သင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းအထိ သိတော်မူ၏၊ ဘုရားရှင်သည် အဆုံးမရှိ သိတော်မူ၏၊ သာသနာပ ရသေ့ရဟန်းတို့ကား အချို့မှာ ကမ္ဘာ ၄၀ အထိ သန့်ပင်

ဘယ်ပုံ ဘယ်နည်း မှတ်မိသနည်း။— ငါသည် မည်သည့်ဘဝ၌ ဖြစ်ခဲ့ဖူးပြီ၊ ထိုဘဝ၌ ငါ၏နာမည် ကား ဘယ်သူတဲ့၊ ငါ၏အနွယ်က ဂေါတမအနွယ်၊ သို့မဟုတ် ကစ္စာယနအနွယ်တဲ့၊ ငါ၏ အဆင်းက ဖြူသည်၊ သို့မဟုတ် မဲသည်၊ ငါသည် ထိုဘဝ၌ ဘယ်လို အစာမျိုးကို စားခဲ့ရသည်၊ ဘယ်လို ချမ်းသာခဲ့သည်၊ သို့မဟုတ် ဘယ်လို ဆင်းရဲခဲ့သည်၊ အသက် ဘယ်လောက် ရှည်ခဲ့သည်၊ ထိုဘဝမှ စုတေပြီးနောက် မည်သည့်ဘဝ၌ ဖြစ်ရပြန် သည်၊ ထိုဘဝ၌ အမည်က ဘယ်လို့၊ အနွယ်က ဘယ်နည်း။ စ သည်ဖြင့် မှတ်မိပြန်သည်၊ ဤသို့ အပြန်ပြန် အလှန်လှန် အောက်မေ့ပြီးနောက် ဤဘဝ၌ ဖြစ်လာရပုံ ကိုလည်း အောက်မေ့ပြန်၏၊ ဤသို့ အဆင်း၊ အစာ၊ ချမ်းသာပုံ၊ ဆင်းရဲပုံ၊ နာမည်၊ အနွယ်ဟူ၍ခွင့်ကက္က အမျိုးမျိုးသော ရှေးဖြစ်ဟောင်းကို အောက်မေ့နိုင် မှတ်မိနိုင်သည်။

ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ မဟာရာဇာ... ပြန်၍ အောက်မေ့နိုင်ပုံကို
ဥပမာ ဥပမာ ပြဦးမည်၊ ယောကျ်ားတစ်ယောက်သည် မိမိရွာမှ အခြားရွာသို့ သွားရာ၏၊ ထိုရွာမှလည်း အခြားတစ်ရွာသို့ သွားပြန်ရာ၏၊ ထိုသို့ အလိုရှိသမျှ

သော်လည်း အချို့ကား လွန်ခဲ့ပြီးစ တစ်ဘဝလောက်ကိုသာ သိနိုင်သည်၊ (မြဟ္မဇာလသုတ်၌ ပြခဲ့သော တိဋ္ဌိများကို ပြန်၍ကြည့်ပါ၊) ယခုခေတ်၌ တချို့ကလေးများသည် လွန်ခဲ့သော ဘဝကို မှတ်မိကြ၏၊ ထိုမှတ်မိခြင်းကား ဤအဘိညာဉ်၏ အစွမ်းမဟုတ်၊ ဇာတိဿရ (ရှေးအဖြစ်ဟောင်းကို မှတ်မိနိုင်သော) သတိတစ်မျိုးသာတည်း။

ပဥ္စမအကြိမ်

သွားပြီးနောက် မိမိရွာသို့ ပြန်ရောက်ရာ၏၊ ထိုသို့ ပြန်ရောက်ပြီး နောက် မိမိသွားခဲ့သော ခရီးစဉ်ကို ပြန်၍ ဆင်ခြင်သောအခါ ထိုသူ့မှာ ဤသို့ မှတ်မိမှု ဖြစ်ရာ၏၊ (အဘယ်သို့ ဖြစ်ရာသနည်း၊) ငါသည် မိမိရွာမှ မည်သည့်ရွာသို့ သွားခဲ့၏၊ ထိုရွာ၌ ဤသို့ ရပ်နေခဲ့၏၊ ဤသို့ ထိုင်နေခဲ့၏၊ ဤသို့ စကားပြောခဲ့၏၊ ဤသို့ တိတ်တိတ်နေခဲ့၏၊ ထိုရွာမှတစ်ဖန် အခြားမည်သည့်ရွာသို့ သွားခဲ့၏၊ ထိုရွာ၌လည်း ဤသို့ ရပ်ခဲ့၊ ထိုင်ခဲ့၊ စကားပြောခဲ့၊ တိတ်တိတ်နေခဲ့၏၊ ထိုရွာမှ မိမိရွာသို့ ပြန်ခဲ့သည်၊ ဤသို့ မှတ်မိရာ၏၊ ထို့အတူ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ အဘိညာဉ်ကို ရပြီးသော ရဟန်းသည်လည်း မိမိ၏ ရှေးဘဝတို့၌ တွေ့ကြုံခံစားခဲ့ရသမျှ အဖြစ်အပျက် အားလုံးကို ပြန်၍ အောက်မေ့နိုင်၊ မှတ်မိနိုင်ပေသည်၊ ဤသို့ ရှေးဖြစ်ဟောင်းကို ပြန်ပြောင်း မှတ်မိခြင်းသည်လည်း ရှေး၌ ပြအပ်ခဲ့ပြီးသော ရဟန်း ပြုရကျိုးတို့ထက် သာလွန် မွန်မြတ်သော ရဟန်းပြုရကျိုး (သာမညဖလ) တစ်မျိုးပေတည်း။

ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်ရပုံ

နတ်မျက်စိကဲ့သို့ မြင်နိုင်သော အဘိညာဉ်

ဤပြခဲ့သော အစဉ်အားဖြင့် စတုတ္ထဈာန်ရပြီး ဖြစ်၍ စတုတ္ထဈာန် သမာဓိဖြင့် တည်ကြည်သော စိတ်သည် ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်လျက် ရှိ၏၊ ထိုသို့ စင်ကြယ်သောကြောင့် ပြိုးပြိုး ပြက်ပြက် အရောင်ထွက်သကဲ့သို့ ဖြူစင်နေ၏၊ ရာဂ ဒေါသ စသော ကိလေသာ အညစ်အကြေး မရှိ၊ ထိုသို့ အညစ်အကြေး မရှိသောကြောင့် ညစ်နွမ်းခြင်းမှ ကင်း၏၊ မိမိအလိုသို့ လိုက်ပါ

ပဉ္စမအကျိုး

နိုင်လောက်အောင် နူးညံ့နေ၏၊ ထိုသို့ နူးညံ့သောကြောင့် ထိုထို ကောင်းသော အမှုကို ပြုရာဝယ် ခံနိုင်ရည်ရှိ၏၊ ဤ ပြခဲ့သော စင်ကြယ်မှု ဖြူစင်မှု စသော ဂုဏ်တို့ဖြင့် ခိုင်မြဲတည်တံ့နေ၏၊ ခိုင်မြဲတည်တံ့သောကြောင့် လှုပ်ရှား ဖျက်ပြားခြင်း မရှိတော့၊ ဤမျှလောက် စိတ် အခြေအနေ ကောင်းမွန် နေလတ်သော် (ကောင်းမွန်နေသော အခါ) စတုတ္ထဈာန် ရပြီးသော ထိုရဟန်းသည် စုတူပပါတဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာဖို့ရာ စိတ်ကို စုတူပပါတဉာဏ်သို့ ရှေးရှုဆောင်ပြန်၏၊ ရှေးရှုညွတ်စေပြန်၏၊ * "စုတူပပါတဉာဏ် ရဖို့ရန် အားထုတ်ပြန်သည်" ဟူလို။

ထိုသို့ အားထုတ်သော ရဟန်းသည် အလွန်စင်ကြယ်၍ လူတို့၏ မြင်ရိုးမြင်စဉ်ကို ကျော်လွန် မြင်စွမ်းနိုင်သော ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်ဖြင့် စုတေခါနီး သတ္တဝါ, ပဋိသန္ဓေ နေပြီးခါစ သတ္တဝါ, အောက်ကျနောက်ကျ ဖြစ်နေရသော သတ္တဝါ, အထက်တန်းကျသော သတ္တဝါ, အဆင်းလှသော သတ္တဝါ, အရုပ်ဆိုးသော သတ္တဝါ, သုဂတိဘဝသို့ ရောက်ရသော သတ္တဝါ, ဒုဂ္ဂတိဘဝသို့

မှတ်ချက်။ * စုတူပပါတ-စုတိ+ဥပပါတ=(စုတိနှင့်ပဋိသန္ဓေကို)+ဉာဏ = သိသောဉာဏ်၊ ဤစုတူပပါတ ဉာဏ်ဟူသည် ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ပင်တည်း၊ ဤဉာဏ်ဖြင့် စုတေခါနီး သတ္တဝါတို့ကိုလည်း လှမ်း၍ မြင်နိုင်၏၊ ပဋိသန္ဓေနေပြီးခါစ သတ္တဝါတို့ကိုလည်း လှမ်း၍ မြင်နိုင်၏၊ ဤသို့ နတ်မျက်စိနှင့် တူစွာ ဝေးကွာသော အဆင်း သေးငယ်သော အဆင်းတို့ကိုလည်း မြင်နိုင်သောကြောင့် ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ဟု အမည်ရလေသည်။

ရောက်ကြရသော သတ္တဝါ, (ကြွယ်ဝချမ်းသာသော သတ္တဝါ, ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော သတ္တဝါ) ဤသို့ အမျိုးမျိုးသော သတ္တဝါတို့ကို မြင်ရလေသည်၊ ဤသို့ သတ္တဝါ အမျိုးမျိုးကို မြင်ရသော အခါ သူတို့၏ရေးကံကို ဆင်ခြင်ပြန်သည် ရှိသော် အမျိုးမျိုးသော ကံကိုလည်း သိရပြန်သည်။

သိပုံကား-ဤသတ္တဝါတို့သည် ကာယဒုစရိုက် အားကြီးကုန်၏၊ ဝစီဒုစရိုက် အားကြီးကုန်၏၊ မနောဒုစရိုက် အားကြီးကုန်၏၊ ဤသတ္တဝါတို့ကား အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို (အရိယာမဟုတ် ဟု လည်းကောင်း, သူတစ်ပါးကိုညာနေသူဟု လည်းကောင်း ဤသို့ စသည်ဖြင့်) စွပ်စွဲတတ်, ကဲ့ရဲ့တတ်ကြကုန်၏၊ ဤ သတ္တဝါတို့ကား မှားသော အယူ ရှိကြကုန်၏၊ ထို အယူမှားကြောင့် မကောင်းမှုကံ အမျိုးမျိုးကိုလည်း ဆောက်တည်မိကြ ပြုလုပ်မိကြကုန်၏၊ ထိုသတ္တဝါတို့သည် လက်ရှိခန္ဓာကိုယ် ပျက်စီး၍ သေပြီးနောက်၌ ဖရိုဖရဲ ကျရောက်ရမည့် မကောင်းသော ဂတိဟု ဆိုအပ်သော အပါယ်ငရဲ၌ ဖြစ်ကြရလေသည်။

ဤ သတ္တဝါတို့ကား ကာယသုစရိုက်နှင့် ပြည့်စုံကြပေကုန်၏၊ ဝစီသုစရိုက်နှင့် ပြည့်စုံကြပေကုန်၏၊ မနောသုစရိုက်နှင့် ပြည့်စုံကြပေကုန်၏၊ အရိယာတို့ကိုလည်း မကဲ့ရဲ့ မစွပ်စွဲတတ်ကြကုန်၊ မှန်သော အယူရှိကုန်၏၊ မှန်သောအယူကြောင့် ဆောက်တည်အပ်ပြုလုပ်အပ်သော ကုသိုလ်ကံ အမျိုးမျိုးလည်း ရှိကုန်၏၊ ထိုသတ္တဝါတို့သည် လက်ရှိ ခန္ဓာကိုယ် ပျက်စီး၍ သေပြီးနောက်၌ ကောင်းသော ဂတိ ဟု ဆိုအပ်သော လူ့ပြည် နတ်ပြည် ဗြဟ္မာ့ပြည်၌

ပဥ္စမအကြိမ်

ဖြစ်ကြရ၏၊ ဤသို့ သိနိုင်လေသည်၊ ဤသို့လျှင် ထိုရဟန်းသည် အလွန်စင်ကြယ်၍ လူတို့၏ မြင်ရိုးမြင်စဉ်ကို ကျော်လွန် မြင်စွမ်းနိုင်သော ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်ဖြင့် စုတေခါနီး စသော သတ္တဝါ အမျိုးမျိုးကို မြင်နိုင်, ကံအားလျော်စွာ ထိုထိုဘုံအဝ၌ ဖြစ်ကြရသော သတ္တဝါတို့၏ ရှေးကံကိုလည်း သိနိုင်လေသည်။

ဒိဗ္ဗစက္ခု ဥပမာ မဟာရာဇာ — ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့် မြင်နိုင်ပုံကို ဥပမာ ပြဦးမည်၊ မြို့လယ် လမ်းဆုံ၌ ပြာသာဒ်အမြင့် တစ်ဆောင်ရှိရာ၏၊ ထိုပြာသာဒ်၌ မျက်စိကောင်းသော ယောကျ်ား တစ်ယောက်သည် ရပ်တည်နေရာ၏၊ ထိုယောကျ်ားသည် (ဟိုဟို သည်သည် ကြည့်လတ်သော်) မိမိဆိုင်ရာ အိမ်သို့ ဝင်သွားသူတို့ကိုလည်း မြင်နိုင်၏၊ အိမ်မှ ထွက်လာသူတို့ကိုလည်း မြင်နိုင်၏၊ (မြင်းရထား စသော) ရထားတို့၏ သွားလာရာ လမ်းတစ်လမ်းမှ လမ်းတစ်လမ်းသို့ လှည့်လည် သွားလာ နေသူတို့ကိုလည်း မြင်နိုင်၏၊ မြို့လယ်လမ်းဆုံ၌ ထိုင်နေသူတို့ကိုလည်း မြင်နိုင်၏၊ ထိုသို့ မြင်ရသော ထိုယောကျ်ားမှာ (မြင်တိုင်းမြင်တိုင်း) ဤသို့ သိရာ၏၊ ဤသူတွေသည် အိမ်ထဲသို့ဝင်သွားကြ၏၊ ဤသူတွေသည် အိမ်ထဲမှ ထွက်လာကြ၏၊ ဤသူတွေသည် လမ်းတစ်လမ်းမှ လမ်းတစ်လမ်းသို့ လှည့်လည် သွားလာနေကြ၏၊ ဤသူတွေကား မြို့လယ် လမ်းမ၌ ထိုင်နေကြသည်၊ ဤသို့ သိရာသကဲ့သို့ ထို့အတူပင် ဒိဗ္ဗစက္ခုကို ရသော ရဟန်းသည်လည်း သတ္တဝါတို့ကို မြင်နိုင် သိနိုင်သည်၊ ဤသို့ ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်ဖြင့် သတ္တဝါတို့ကို သိနိုင် မြင်နိုင်ခြင်းသည်လည်း ရှေး၌ ပြခဲ့သော ရဟန်းပြုရကျိုးထက် သာလွန်မွန်မြတ်သော ရဟန်းပြုရကျိုး (သာမညဖလ) တစ်မျိုးပေတည်း။

ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ပြီး

အာသဝက္ခယ အဘိညာဉ်ရပုံ

အာသဝေါကုန်ရာ ဤပြခဲ့သော အစဉ်အားဖြင့် စတုတ္ထဈာန်ရပြီး
နိဗ္ဗာန်ကို ဖြစ်၍ စတုတ္ထဈာန် သမာဓိဖြင့် တည်ကြည်နေ
အာရုံပြုသောဉာဏ် သော စိတ်သည် ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်
လျက် ရှိ၏၊ ထိုသို့ စင်ကြယ်သောကြောင့်
ပြိုးပြိုးပြက်ပြက် အရောင်ထွက်သကဲ့သို့ ဖြူစင်နေ၏၊ ရာဂ ဒေါသ
စသော ကိလေသာ အညစ်အကြေးမရှိ၊ ထိုသို့ အညစ်အကြေး မရှိ
သောကြောင့် ညစ်နွမ်းခြင်းမှ ကင်း၏၊ မိမိအလိုသို့ လိုက်ပါနိုင်
လောက်အောင် နူးညံ့နေ၏၊ ထိုသို့ နူးညံ့သောကြောင့် ထိုထို

မှတ်ချက်။ ။ [*] ဤဥပမာ၌ မြို့လယ် ပြာသာဒ်မြင့်ကြီးနှင့် ဒိဗ္ဗစက္ခု
အဘိညာဉ်ရသော ရဟန်း၏ ခန္ဓာကိုယ်သည် တူ၏၊ ပြာသာဒ်ပေါ်၌
တည်နေသော ယောကျာ်းနှင့် ဒိဗ္ဗစက္ခု ရသော ရဟန်းသည် တူ၏၊
(ယောကျာ်း၏ ကောင်းမွန်သော မျက်စိနှင့် ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်သည် တူ၏၊)
အိမ်ဝင်သူ လူများနှင့် အမိဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေ ဝင်ရောက်တည်နေသူတို့သည်
တူကုန်၏၊ အိမ်မှ ထွက်လာသူတို့နှင့် ဘဝဟောင်းမှ စုတေ ရွှေ့ပြောင်း
လာသူတို့သည် တူကုန်၏၊ လမ်းတစ်လမ်းမှ တစ်လမ်းသို့ လှည့်လည်သူ
များနှင့် တစ်ဘဝမှ တစ်ဘဝသို့ ပြောင်းသွားသူတို့သည် တူကုန်၏၊
မြို့လယ်လမ်းဝယ် ထိုင်နေသူများနှင့် ထိုထို ဘဝဝယ် ဖြစ်နေသူတို့သည်
တူကုန်၏၊ ပြာသာဒ်ပေါ်က စီး၍ ကြည့်နေသူမှာ ထိုလူတွေ အားလုံး
ထင်ရှားပုံနှင့် ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်၌ သတ္တဝါအားလုံး ထင်ရှားပုံ တူများလေ
သည်။

ကောင်းသော အမှုကို ပြုရာဝယ် ခံနိုင်ရည်ရှိ၏၊ ဤပြဲခဲ့သော စင်ကြယ်မှု,ဖြူစင်မှုစသော ဂုဏ် ဘို့ဌ ခိုင်မြဲတည်တံ့နေ၏၊ခို မြဲတည်တံ့သောကြောင့် လှုပ်ရှားပျက်ပြားခြင်း မရှိဘော့၊ ဤမျှလောက်စိတ် အခြေအနေ ကောင်းမွန်ခနလတ်သော် (ေ ာင်းမွန်နေသော အခါ)စတုတ္ထဈာန်ကိုရပြီးသော ထိုရဟန်း သည် အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်၌(အာရုံပြုလျက် ဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်လာရန် အကျိုးငှါ စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်ပြန်၏၊ ရှေးရှုညွတ်စေပြန်၏၊ "အာသဝက္ခယဉာဏ်ကို ရဖို့ရန် အားထုတ်ပြသည်"ဟူလို။ *

ထိုသို့ အားထုတ်သောရဟန်းသည် တကျာမှာစ်ပါး ဤအားလုံးသော လောကီ ရုပ် နာမ်တရားစုသည် ဒုက္ခသစ္စာ (မကောင်းဘာအမှန်ဖြစ်သော,တရားစုတည်းဟု ဟုတ်ဘိုင်းမှန်စွာသိ၏၊ဤတဏှာသည် သမုဒယသစ္စာ (ဒုက္ခဖြစ်ဖို့ရန် အကြောင်းမှန်) တရားတည်းဟုလည်း ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏၊ အသခ်တ(ကံ စသည်တို့ မပြုအပ်သော)ဓာတ်တစ်မျိုး နိဗ္ဗာန်သည် နိရောဓသစ္စာ(ဒုက္ခ၏ ချုပ်ဆုံးရာအမှန်) တရားတည်းဟုသည်၊ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိစသော ဤ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး တရားအစုသည် မဂ္ဂသစ္စာ (ဒုက္ခနိရောဓနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ဖို့ရန် အကျင့်မှန်)တရားတည်းဟုလည်း ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏။

မှတ်ချက် ။ ။ *အာသဝ = အာသဝေါတရား + ခယ=ကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်၌+ဉာဏ = ဖြစ်သော ဉာဏ်၊ "အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ရာနိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်"ဟူလို။

ကျွမ်းအကြည့်

ဤ လောဘ ဒိဋ္ဌိ မောဟတို့သည် ကြာမြင့်စွာ ထုံအပ်သော အရက် စိမ်ရည်ကဲ့သို့ သတ္တဝါတို့သန္တာန်၌ ကြာမြင့်စွာ စွဲကပ် တည်ထုံနေသော အာသဝေါတရားတို့တည်းဟုလည်း ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏၊ ဤ တဏှာသည် အာသဝသမုဒယ (အာသဝေါတရားတို့၏ ဖြစ်ကြောင်း)တည်း ဟုလည်း ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏၊ ဤအသခ်တ ဓာတ် နိဗ္ဗာန်တရားမြတ်သည် အာသဝေါတို့၏ ချုပ်ဆုံးရာတည်း ဟုလည်း ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏၊ ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည် အာသဝေါတို့၏ ချုပ်ဆုံးရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်တည်းဟုလည်း ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏။

ထိုမှဟာန်းသည် ဤပြခဲ့သော နည်းအားဖြင့် သိလတ်သော် ဤပြခဲ့သော နည်းအားဖြင့် မြင်လသော် [၁] ကာမာသာမှလည်း စိတ်သည် လွတ်မြောက်တော့၏၊ ဘဝါသဝမှလည်း စိတ်သည် လွတ်မြောက်တော့၏ အဝိဇ္ဇာသဝမှလည်း စိတ်သည် လွတ်မြောက်တော့

မှတ်ချက်။ ။[၁] အာသဝေါတရားဟူသည် အရက်ကို အနံ့ပြင်းအောင် ကြာရှည်စွာ ထုံထားရသကဲ့သို့ သတ္တဝါတို့သန္တာန်၌ အထုံပါနေသော လောဘ ဒိဋ္ဌိ မောဟတို့တည်း၊ ထိုတွင် ဒိဋ္ဌိကို သောတာပတ္တိမဂ်တုန်းကပင် ပယ်ပြီးဖြစ်၍၊ ဤနေရာမှာလည်း အရဟတ္တမဂ်ကို ပြနေသောနေရာဖြစ်၍၊ ထို့ကြောင့် ဒိဋ္ဌာသဝကို ပြတော်မမူဟန် ဘူသည်။

ဘဝါသဝ ဟူသည် ရူပ အရူပဗျာန်, ထိုဗျာန်ကြောင့်ဖြစ်သော အကျိုးဝိပါက်၌ နှစ်သက်သော လောဘတည်း၊ ထိုလောဘမှကြွင်းသော

၏၊ * အာသဝေါတရားတို့မှ လွတ်မြောက်လတ်သော် (ငါ၏ စိတ်သည် အာသဝေါတို့မှ) လွတ်ပြီဟုလည်း အသိဉာဏ်ဖြစ်၏၊ (ငါ့မှာ) ပဋိသန္ဓေ နေရခြင်းသဘော ကုန်ခန်းပြီ၊ (နောက်ထပ် ပဋိသန္ဓေ မနေရတော့ပြီ၊) မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ (မဂ်တည်းဟူသော မြတ်သော အကျင့်) ကို ကျင့်သုံးအပ်ပြီ=ကျင့်သုံးပြီးပြီ၊ ပြုသင့် ပြုထိုက်သော (မဂ်ဖြင့် ကိလေသာကို ပယ်ခြင်း စသော) ကိစ္စကို ပြုအပ်ပြီ=ပြု၍ ပြီးပြီ၊ ဤသို့သော မဂ်ကိစ္စ ဖြစ်ပေါ်လာဖို့ရာ နောက်ထပ် ပြုဖွယ် မရှိတော့ပြီ ဟု သိနိုင်လေသည်။

အာသဝက္ခယဉာဏ်၏ ဥပမာ — မဟာရာဇာ ...— ထိုရဟန်း၏ သိမြင်ပုံကို ဥပမာ ပြဦးမည်၊ တောင်ထိပ် ပေါ်၌ ကြည်လင်၍ အထူးသန့်ရှင်းသော ရွှံ့ညွန် မရှိ၍ မနောက်ကျုသော ရေအိုင်တစ်ခုရှိ၏၊ မျက်စိအမြင်ကောင်း

လောဘကို ကာမာသဝမည်၏ — ဟု နိဂ္ဂဟပကာသ မူလဋီကာဖွင့်၏၊ ထိုဋီကာအလိုအားဖြင့် ကာမာသဝ ဘဝါသဝနှင့် အဝိဇ္ဇာသဝကို အရဟတ္တမဂ်ကျမှ အကြွင်းမဲ့ပြတ်အောင် ပယ်သတ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် အရဟတ္တမဂ်ကို ပြသော ဤနေရာ၌ အာသဝေါ ၃-ပါးကိုသာ ဟောပြတော်မူသည်ဟု ကြံသင့်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ * အာသဝေါတို့မှ လွတ်မြောက်ကြောင်း စသည်ကို သိသော ဉာဏ်ကား မဂ်ရပြီးနောက် (ဖိုလ်စိတ်များလည်း ဖြစ်သင့်သမျှ ဖြစ်ပြီး နောက်မှ) ပြန်၍ ဆင်ခြင်သော ''ပစ္စဝေက္ခဏာ''ဟု ခေါ်သော ဉာဏ်တစ်မျိုးတည်း။

မဋ္ဌမအကြိမ်

သော ယောကျ်ား တစ်ယောက် သည် ကမ်းပေါ်၌ ရပ်၍ ကြည့်လတ်သော် ထိုရေအိုင်၌ ကနုကမာနှင့် ယောက်သွားကိုလည်းကောင်း၊ ကျောက်စရစ် အိုးခြမ်းကိုလည်းကောင်း၊ ငါးအပေါင်းကို လည်းကောင်း သွားနေသည်ကို လည်း မြင်ရာ၏၊ ရပ်နေသည်ကိုလည်း မြင်ရာ၏၊ ထိုသို့မြင်ရသော ထိုယောကျ်ားမှာ ဤသို့ သိမှု ဆင်ခြင်မှု ဖြစ်ရာ၏၊ (အဘယ်သို့ ဖြစ်ရာသနည်း၊) ဤ ရေအိုင်သည် ကြည်လင်၏၊ အထူးသန့်ရှင်း၏၊ နောက်ကျုခြင်းမရှိ၊ ထိုရေအိုင်၌ ဤ ကနုကမာနှင့် ယောက်သွားတို့သည်လည်းကောင်း၊ ကျောက်စရစ်နှင့် အိုးခြမ်းကွဲတို့သည် လည်းကောင်း၊ ငါးအပေါင်းတို့သည် လည်းကောင်း သွားလည်းသွားကြ၊ ရပ်လည်း ရပ်ကြ၏၊ ဤသို့ ဆင်ခြင်မှု ဖြစ်သကဲ့သို့ ထို့အတူပင် ထိုရဟန်းသည် ဤတရားသည် ဒုက္ခ၊ ဤတရားသည် သမုဒယ(စသည်ဖြင့်)သိမှု၊ ငါ့မှာ အာသဝေါတို့မှ လွတ်ပြီ(စသည်ဖြင့်)ဆင်ခြင်မှု ဖြစ်လေသည်၊ ဤသို့ သစ္စာလေးပါးကို သိတတ်၊ အာသဝေါတရားတို့ကို ကုန်ခန်းစေတတ်သော ဉာဏ်သည်လည်း ရှေး၌ ပြအပ်ပြီးသော ရဟန်းပြုရကျိုးတို့ထက် သာလွန်မွန်မြတ်၍ လက်တွေ့ခံစားရသော ရဟန်းပြုရကျိုး (သာမညဖလ) တစ်မျိုးပေတည်း၊ ဤ လက်တွေ့ခံစားရသော အာသဝက္ခယ (အရဟတ္တမဂ်)ဉာဏ်ထက် သာလွန်မွန်မြတ်၍ လက်တွေ့ခံစားအပ်သော သာမညဖလလည်း မရှိတော့ပြီ မဟာရာဇာ—ဟု မိန့်တော်မူလေသည်။

အဇာတသတ်မင်း ဝမ်းမြောက်စွာ လျှောက်ပုံ

ဤသို့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ မိန့်တော်မူပြီးသောအခါ ဝေဒေဟီမိဖုရား၏ သားတော်ဖြစ်သော မဂဓတိုင်းကြီးရှင် ဘုရင် အဇာတသတ်မင်းသည် ဘုရားရှင်အား လျှောက်ထားသည်မှာ– အလွန်နှစ်သက်ဖွယ် ကောင်းပါပေသည် ဘုရား၊ အလွန် နှစ်သက်ဖွယ် ကောင်းပါပေသည်ဘုရား၊ [ဝမ်းမြောက်လှသောကြောင့် ၂ကြိမ်လျှောက်သည်။]

မြတ်စွာဘုရား – ဥပမာ လျှောက်ရလျှင် မှောက်ထားသော အိုးကို လှန်၍ ပြလိုက်သကဲ့သို့ (တရားတော်ကို ပေါ်လွင် ထင်ရှား အောင် ပြအပ်ပါပေသည်ဘုရား၊) မြက်သစ်ရွက်စသည်ဖြင့် ဖုံးထား အပ်သော အရာဝတ္ထုကို ဖွင့်၍ ပြလိုက်သကဲ့သို့ (တရားတော်ကို ဖွင့်ပေါ် ဟောပြအပ်ပါပေသည် ဘုရား။)

မျက်စိလည် လမ်းမှားနေသူအား လမ်းမှန်ကိုပြသကဲ့သို့ (ရဟန်း ပြုရကျိုး မရှိဟု ထင်မှတ်စွဲမှားသော ဒကာတော်အား ရဟန်းပြုရ ကျိုး ရှိကြောင်း လမ်းကောင်း လမ်းမှန်ကို ညွှန်ပြတော်မူပါပေ သည် ဘုရား၊) မျက်စိကောင်းသော လူတို့ မြင်နိုင်စေတော့ ဟု သဘောထား၍ အမှောင်ထဲ၌ မီးထွန်းပြသကဲ့သို့ ရဟန်းပြုရကျိုး ကို မသိရ၍ အမှောင်အတိ ဖြစ်နေသော ဒကာတော်အား ရဟန်း ပြုရကျိုးကို သိမြင်ဖို့ရာ ဤတရားတော် ဓာတ်မီးကို နည်းပရိယာယ် အသွယ်သွယ်တို့ဖြင့် ထွန်းပြတော်မူပါပေသည် ဘုရား။

အဇာတသတ်မင်း သရဏဂုံယူမှု

ဤသို့လျှောက်ပြီးလျှင် ဆက်လက်၍ သရဏဂုံ(ရတနာ ၃ ပါး ကိုးကွယ်ကြောင်း) လျှောက်ပြန်သည်မှာ — မြတ်စွာဘုရား… ထိုကဲ့သို့ တရားတော်ကို နားလည်ရသော ဒကာတော်သည် ရှင်တော်မြတ်ဘုရားကိုလည်းကောင်း၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏ တရားတော်ကိုလည်းကောင်း၊ အရိယာသံဃာတော်ကိုလည်းကောင်း ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ ဉာဏ်ဖြင့် အသိအမှတ်ပြုပါ၏၊ (ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်ပါ၏၊) ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည် ဒကာတော်ကို ယနေ့မှစ၍(အသက်ကိုအပ်နှင်းလျက် ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်သူ ဟု ဆိုရလောက်အောင်) ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်သော ဥပါသကာ ဟူ၍ အသိအမှတ်ပြုတော်မူပါ၊ ဤသို့လျှောက်လေသည်။

အပြစ်ကို ဝန်ချမှု

မြတ်စွာဘုရား… တရားကိုလည်းကျင့်၍ တရားသဖြင့်သာ မင်းပြုနေရှာပေသော ခမည်းတော်ကြီးကို ထီးနန်း စိုးအုပ် မင်းလုပ်လိုသောကြောင့် သတ်မိပါပြီ၊ မိုက်သည့်အလျောက် မသိတတ်သည့်အလျောက် မလိမ္မာသည့်အလျောက် ခမည်းတော်သတ်မှု အပြစ်ကို ကျူးလွန်မိသော ဒကာတော်၏ ထို အပြစ်ကိုလည်း နောင်အခါစောင့်စည်းဖို့ရာ အပြစ်ဟု လက်ခံတော်မူပါ၊ "ဒကာတော် ဝန်ချတောင်းပန်ပါသည်" ဟု လျှောက်လိုရင်း ဖြစ်သည်။

ပဌမအကြိမ်

ထိုအခါ ဘုရားရှင် မိန့်တော်မူသည်မှာ – မဟာရာဇာ—တရားကို ကျင့်၍ တရားသဖြင့်သာ မင်းပြုရှာပေသော ခမည်းတော်ကို သတ်မိသော သင့်ကို မိုက်သည့်အလိုက်, မသိတတ်သည့်အလိုက်, မလိမ္မာသည့်အလိုက် အပြစ် လွန်နေသည်မှာ အမှန်ပင် ဖြစ်ချေသည်၊ သို့သော် အပြစ်ကို အပြစ်မှန်း သိမြင်၍ တရားအားလျော်စွာ ကုစားသော (ဝန်ချသော) သင်၏ ထိုအပြစ်ကို ငါတို့ လက်ခံ၏ဟုန်၏။

မဟာရာဇာ—အပြစ်ကို အပြစ်မှန်း သိမြင်၍ တရားအားလျော်စွာ ကုစားခြင်း (ဝန်ချခြင်း) နောက်နောင်အခါ ထိုအပြစ်မျိုး မဖြစ်ရအောင် စောင့်စည်းခြင်းသည် အရိယာ၏ ဝိနည်းတော်အလို အားဖြင့် ကြီးပွားကြောင်း ဖြစ်ပေသည်၊ ("သေးငယ်သော အပြစ် ဖြစ်လျှင် လုံးဝ လွတ်ကင်း၍, ကြီးကျယ်သော အပြစ် ဖြစ်လျှင် မကောင်းကျိုး ဆက်သာ၍ နောင်သံသရာ ချမ်းသာကြောင်း ဖြစ်သည်" ဟူလို၊)

အဇာတသတ်မင်း ပြန်ခန်း

ဤသို့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ မိန့်တော်မူပြီးသော အခါ (အဇာတသတ်မင်းသည် လွန်စွာ စိတ်ဆက်သာရှု၍) နန်းတော်ပြန်ဖို့ရန် ခွင့်ပန် လျှောက်ထားသည်မှာ– မြတ်စွာဘုရား ... လျှောက်ထားဖွယ်များ ကို လျှောက်ထားပြီး ဖြစ်ပါသောကြောင့် ယခု အကာတော်ပြန်ပါ ရစေ၊ ပြုရေးပြုဖွယ် အသွယ်သွယ်သော ကိစ္စတွေ များစွာ ရှိပါ သေးသည်၊ ဤသို့ လျှောက်ထား၍ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် "ပြန်ဖို့ရန် သင့်တော်သောအချိန်အခါကို သိပေတော့" ဟူ၍ ခွင့်ပြုတော်မူသော

အခါ မုဒ္ဒမြတ်စွာ၏ စကားတော် တရားတော်ကို အလွန်နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်စွာဖြင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဖက်သို့ လက်အုပ်ချီကာ နောက်ဆုတ် နောက်ဆုတ် ထွက်လာခဲ့၍ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်၏ မြင်တော်မူလောက်သော အရပ် အဆုံးရောက်မှ အလွန်ရှိသေစွာ ရှိခိုးဝပ်ချပြီးလျှင် ပြန်လမ်းဖက်သို့ မျက်နှာလှည့်ကာ ပြန်သွားလေသည်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ မိန့်တော်မူပုံ

အဇာတသတ်မင်း ဖဲခွါပြန်သွား၍ မကြာမီပင် ဘုရားရှင်သည် ရဟန်းတို့အား မိန့်တော်မူသည်မှာ — ဘိက္ခုတို့... ဤ မင်းသည် မိမိကိုယ်တိုင် မိမိကိုယ်ကို တူးဖြိုပစ်ခဲ့ပြီ၊ ဤမင်းသည် မိမိကိုယ်တိုင် မိမိကိုယ်ကို ဖျက်ပစ်ခဲ့ပြီ၊ (*) ဘိက္ခုတို့... ဤ မင်းသည် တရားကျင့်၍ တရားသဖြင့် မင်းပြုရှာပေသော ခမည်းတော်ကို မသတ်မိလျှင် (သာမညဖလသုတ်ကို နာယူရသော) ဤနေရာ၌ပင် အပါယ်ရောက်ကြောင်း ရာဂ စေါသစသော မြူမှုန်အပေါင်းမှ ကင်းရှင်း၍ ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာ တိမ်သလာ အညစ်အကြေး မရှိသော သောတာပတ္တိဉာဏ်စက္ခု ဖြစ်လောက်ပါပေသည်၊ "ယခုတော့ကား ခမည်း

မှတ်ချက်။ ။(*) ခမည်းတော် မသတ်မိလျှင် ဤသာမညဖလသုတ်တော် အဆုံးမှာ သောတာပန် တည်လောက်သော ကောင်းမှုပါရမီ စုံညီပြည့်ဝနေသူ ဖြစ်၍ တည်ရာမှီရာ အလွန်ကောင်းသူဖြစ်၏၊ သို့သော် ခမည်းတော်ကို သတ်သောအားဖြင့် ထိုတည်ရာမှီရာကို တူးဖြို ဖျက်ဆီးပစ်သောကြောင့် ယခုအခါ တည်ရာမှီရာ ပျက်စီးနေပြီဖြစ်၍ သောတာပန် မဖြစ်နိုင်တော့ပြီ—ဟုလို။

ဗုဒ္ဓအကြံ

တော်ကြီးကို သတ်မိသည့် အတွက်ကြောင့် ထိုဉာဏ်စက္ခုကို မရရှာတော့ ''ဟူလို၊ ဤသုတ်တော်ကို ဘုရားရှင် ဟောတော်မူပြီးသောအခါ ရဟန်းတော်အများလည်း ဤတရားတော်ကို ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ လက်ခံကြလေသည်။

ဤသို့ အဇာတသတ်မင်းသည် သောတာပန် မဖြစ်ရသော်လည်း တရားတော်ကို နာပြီးသည်က စ၍ (နဂိုက အိပ်မပျော်မှုများ ပျောက်၍ အိပ်ပျော်နိုင်၏၊ ရတနာသုံးပါးအား များစွာသော ပူဇော်မှုကို ပြု၏၊ ပုထုဇဉ် အဖြစ်၌ ဤမင်းလောက် ရတနာ ၃ ပါး ကို ကြည်ညိုသူမရှိ၊ ခမည်းတော် သတ်မှုအတွက် ကျရမည့်ငရဲမှာ ရိုးရိုး အားဖြင့် အဝီစိငရဲကြီးဖြစ်သော်လည်း ဤမင်းကား ရတနာ သုံးပါးကို လွန်စွာကြည်ညိုသောကောင်းမှု၏ ထောက်ပံ့မှုကြောင့် အဝီစိအခြံအရံဖြစ်သော လောဟကုမ္ဘီငရဲ၌သာ အနှစ်ဖြင့်သောင်း မျှ ကျရဘော့မည်၊ ထိုမှ လွတ်မြောက်၍ ပါရမီပြည့်သည့်အခါ၌မူ ''ဝိဇိတာဝီ ''အမည်တော်ရှိသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အဖြစ်ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန် စံရပေလိမ့်မည်။

သာမညဖလသုတ် မြန်မာပြန်

ပြီး၏။

မြန်မာပြန် နိဂုံး

၁။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အထံတော်သို့ အဇာတသတ်မင်း ချဉ်းကပ်လာချိန်၌ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို ဝန်းရံ၍ နေကြသော တစ်ထောင့်နှစ်ရာကျော် သံဃာတော်များတွင် တစ်ပါးတလေမျှ လက်လှုပ် ခြေလှုပ်နေသည်ကိုလည်း မတွေ့ရ၊ တိုးတိုး တိုးတိုးနှင့် စကားပြောနေသည်ကိုလည်း မတွေ့ရ၊ ရှင်ဘုရင်နှင့် ရှင်ဘုရင်၏ ပရိသတ်ကို ကြည့်ရှုနေသည်ကိုလည်း မတွေ့ရ၊ အလွန်ငြိမ်သက် ကြည်လင်သော ရေအိုင်ကြီးကို မြင်ရသကဲ့သို့ အလွန်ငြိမ်သက်စွာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကိုသာ ဖူးမြော်လျက် ထိုင်နေကြသော သံဃာတော်များကို တွေ့ရသဖြင့် အဇာတသတ်မင်းမှာ သူ၏သားတော် မင်းသားကိုပင် ဤသံဃာတော်များကဲ့သို့ ငြိမ်သက်စွာ နေသော ရဟန်းတော်ကလေး ဖြစ်စေလိုသော စိတ်ဆန္ဒ ဖြစ်ခဲ့ရပေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ဤအချက်ကို ထောက်ထား၍ ဆွမ်း ခံဖွယ် ဘုဉ်းပေးရာဌာန၊ သံဃာစည်းဝေးရာဌာန၊ ပရိတ်ရွတ် တရားနာ စသောဌာန၊ အတူစီတန်း၍ သွားလာရာဌာန၊ သံဃာအများနှင့် သက်ဆိုင်သော ဌာန ဟူသမျှဝယ် အားလုံး သံဃာများ၏ ငြိမ်သက်မှု၊ တည်ကြည်မှု ဣန္ဒြေ ရမှုသည် လူကြီး လူကောင်းတို့၏ စိတ်ကို ထူးခြားစွာ ဆွဲဆောင်နိုင်ကြောင်း သိရ၏၊ ငြိမ်သက် တည်ကြည်မှု ဣန္ဒြေရမှုသည် လူကြီး လူကောင်းတို့၏ စိတ်ဓာတ်ကို ဆွဲဆောင်နိုင်သကဲ့သို့ သံဃာတော် အများ စုဝေးရာဌာန၌ တစ်ပါးဖြစ်စေ၊ အများဖြစ်စေ ဣန္ဒြေမရမှု၊ မငြိမ်သက် မတည်ကြည်မှုကို မြင်နေရပြန်လျှင်လည်း လူကြီး လူကောင်းတို့၏ အထင်သေး၊ အမြင်သေး

ဖြစ်မှုကို သိသာတော်အားလုံးပင် ခံရတတ်လေသည်၊ ထို့ကြောင့် ခေါင်းဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသမျှသည် မိမိပရိသတ်ကို ငြိမ်သက်အောင် အုပ်ချုပ်နိုင်ဖို့ အရေးကြီးပေသည်။

၂။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် သာလွန်မွန်မြတ်၍ လူကြီးလူကောင်းတို့ ကျေနပ်ကြည်ညိုဖွယ် ကောင်းသော ရဟန်းပြုရကျိုးကို ပြတော်မူရာ၌ အမျိုးသားတစ်ယောက်၏....

(က) သဒ္ဓါတရား သက်သက်ဖြင့် ရဟန်းပြုလာပုံ၊

(ခ) ရဟန်းပြုပြီးနောက် ဝိနည်း သိက္ခာပုဒ်များကို စောင့်ရှောက်ပုံ၊

(ဂ) စက္ခုစသော ဣန္ဒြေ ၆ ပါးကို စောင့်စည်းပုံ၊

(ဃ) သွားမှု လာမှုစသော ပြုသမျှ ကိစ္စတို့၌ သတိသမ္ပဇဉ် (ဉာဏ်)အမြဲယှဉ်ပုံ၊

(င) ပစ္စည်းလေးပါးကို အပိုအမို မသိမ်းထားဘဲ ရသမျှနှင့် မျှတ တင်းတိမ်ပုံကို ပြတော်မူ၏။

မှတ်ချက်။ ။ယခုအခါ လွတ်လပ်ပြီးသော ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်ဝယ် သာသနာတော်ကြီးကို တိုးတက်အောင် ပြုစုရာ၌ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ညွှန်ပြတော်မူထားသော ထိုရဟန်း၏ လမ်းစဉ်သည် ကေန် သာသနာတော်ကို တိုးတက်စေမည့်လမ်းစဉ်ပင်ဖြစ်၏၊ မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်မျှ မကြည်ညိုမကျေနပ်ဘဲ မနေနိုင်အောင် သေသပ်သိပ်သည်းလှစွာသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ လမ်းစဉ်ပင်ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့်

မဥ္စမအကြိမ်

ထိုလမ်းစဉ်ကို သာသနာပြုလိုကြသော ဆရာဒကာတို့ ကောင်း လိုက် သွားကြဖို့ရာ ထပ်မံ စဉ်းစားကြစို့။

(က) “သဒ္ဓါတရားနှင့် ရဟန်းပြုလာမှု” ဟူသော အဆင့်ကို စဉ်းစား၍ ရဟန်းဘောင်သို့ ဝင်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းအား “ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်လို၍လား၊ ဗုဒ္ဓတရားတော် ပိဋကတ်များကို တတ်သိနားလည်လို၍လား” ဟု စဉ်းစားစေသင့်၏၊ ထိုသို့ စဉ်းစားစေ၍ အဖြေမှန် ရသည့်အခါကျမှ ရဟန်းပြုခွင့် ပေး၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်လိုလျှင် ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းတိုက်မှာ နေစေသင့်သည် [ဤစကားနှင့် စပ်၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းတိုက် စာသင်တိုက်တို့မှာလည်း ဆိုင်ရာဌာနဥ္စ စည်းကမ်းကျနပြီး ဖြစ်နှင့်ဖို့ရန် အသင့်စီမံပြီး ဖြစ်ရပေမည်။]

(ခ) “ဝိနည်း၊ သိက္ခာပုဒ်ကို စောင့်စည်းမှု” ဟူသော ဒုတိယအဆင့်၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်သောပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်စေ၊ ပိဋကတ်သင်ယူသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်စေ၊ ဝိနည်းတော်ကိုကား စောင့်သိရှိသေမှသာ သဒ္ဓါတရားဖြင့် ရဟန်းပြုလာကြောင်း ထင်ရှားစေနိုင်မည်၊ ထို့ကြောင့် မည်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်မဆို ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်ကို စောင့်သိရှိသေရပေမည်၊ သို့ဖြစ်၍ စာသင်တိုက် ဟူသမျှ၌ ဝိနည်းသိက္ခာကို စောင့်ရှောက် နိုင်ဖို့ရန် (စားသောက် နေထိုင်မှုမှ စ၍ ဝိနည်းတော်နှင့် မဆန့်ကျင်စေဖို့ရန်) အခြေခံ လုံလောက်ပြီး ဖြစ်ဖို့ အရေးကြီးပေသည်။

မဥ္ဈိမအကြိမ်

မေးဖွယ်။ ကျွန်ုပ်နေရာ၌ ''သာသာခြားတို့ သာသနာပြုရာ၌ ငွေကို အရင်းခံ၍ ပြုကြသကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓသာသနာပြုရာ၌လည်း (ဗုဒ္ဓမြတ်စွာက ငွေကို လက်မခံဖို့ရန် အတင်းအကြပ် သိက္ခာပုဒ်ပညတ်၍ ထားမြစ်စေကာမူ) ငွေကို အရင်းခံမှသာ(ရဟန်းတော်များ၌ ငွေရှိမှသာ) အသမြောက်ရာသည် မဟုတ်ပါလော'' ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ အကျောင်းကန် ရှိရေး, ဆွမ်းသင်္ကန်း စသော ပစ္စည်း ၄ ပါး ရှိရေး၌ ငွေမရှိလျှင် မဖြစ်သည်ကား မှန်၏၊ သို့သော် ထိုငွေကိုကား ရဟန်းတော်ထံ (ကိုယ်ပိုင်) ရှိစေမှုထက် တတ်သိ နားလည်သော ဒကာတို့ထံမှာ သို့မဟုတ် အသင်းအဖွဲ့ထံမှာ ရှိစေ၍ ထိုမှ တစ်ဆင့် ပစ္စည်း ၄ ပါးကို ထောက်ပံ့မှုသာလျှင် ဝိနည်းတော်နှင့် လည်း လျောက်ပတ်၍ လောကဖြစ်ပျက်တတ်ပုံနှင့်လည်းလျော်ပြီး အပြစ်ကင်း၍ သန့်ရှင်းသော သာသနာပြုနည်း, တိုးတက်သော သာသနာပြုနည်းဟု ဆိုရပေမည်၊ ငွေကို လက်ကိုင်ထား၍ သာသနာပြုခြင်းကား မူရင်းကပင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အမိန့်အာဏာ သာသနာတော်ကို တွန်းလှန် ဖြိုဖျက်လိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်သောကြောင့် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ သာသနာပြုဟု မဆိုသိုက်ချေ၊ ထို့ကြောင့် အနာဂတ်သာသနာရေးအတွက် လက်ရှိ သာသနာ့ဒါယကာ အလောင်းတို့ သာသနာပြုနည်းကို ခရီးမလွန်ခင် ကြိုတင်၍ လေ့လာသင့်ကြပေသည်။

(ဂ) ''ကျောခြေ သောတိခြေ စသော ဂူခြေ ၆ ပါးကို စောင့်စည်းခြင်း'' ဟူသော တတိယ အဆင့်ကား ဝိနည်းတော်ကို စောင့်စည်း ရှိသေမှု အဆင့်မှ ကြီးမြင့် တိုးတက်လာသော အဆင့် ဖြစ်၏၊ မှန်၏-ဝိနည်း သိက္ခာပုဒ်များကို စောင့်စည်းမှုသည် ကိုယ်နှုတ်ကို အပြစ် မရှိအောင် ထိန်းသိမ်းမှုဖြစ်၏၊ ကျောစသော ဂူခြေ

ဖြ ပါးကို စောင့်စည်းမှုကား စိတ်ကို ချုပ်တည်းထားမှု ဖြစ်အံ့၊ ထို့ကြောင့် ကိုယ်နှုတ်ကိုမျှမစောင့်ထိန်းနိုင်သူသည် စိတ်ကို အဘယ်မှာ ထိန်းနိုင်တော့မည်နည်း၊ သို့ဖြစ်၍ စက္ခုစသော ဣန္ဒြေစောင့်မှုသို့ တိုးတက်သွားဖို့ရာ အခြေခံ ဝိနည်းစောင့်မှုကို ဂရုစိုက်၍ ပြုကြမှသာ အနာဂတ်ခေတ်၌ လူအများ၏ လေးစားမှုကို ခံကြရပေမည်၊ သို့မဟုတ်လျှင် ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်တော်ကို မစောင့်စည်းမှုကြောင့် သာသနာ့ ဝန်ထမ်း ရဟန်းတော်များ၏ အဆင့်အတန်းသည် အလိုအလျောက် ကျဆင်း သွားတော့လတံ့။

(ဃ) " သွားမှု ရပ်မှု စသော ကိစ္စဟူသမျှ၌ သတိသမ္ပဇဉ် အမြဲယှဉ်ခြင်း " ဟူသော စတုတ္ထ အဆင့်အတန်းသည် ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်မှ ပြုရမည့်ကိစ္စမဟုတ်၊ ပိဋကတ်ကို သင်ယူ ပို့ချသော ပရိယတ်ဝန်ဆောင် ပုဂ္ဂိုလ်များလည်း ပြုရမည့် ကိစ္စပင် ဖြစ်ပေသည်၊ ထို သတိသမ္ပဇဉ် အမြဲယှဉ်မှုကို စေ့ငုစုံလင် ဆင်ခြင်သောအခါ သာသနာရေးဆိုင်ရာဝယ်——

သားကြီး ရှင်ဖြစ် လူဒါန်းကြမို့၊

ကိုရှင့် သိက္ခာကို မထင်နိုင်းသိမ်းနုပ်သေးသော ဆလေးကို ရှင်ပြုပေးကြမို့၊

အလွန် စည်ကားသော မြို့ပြဒေသ နေရာဌာန၌ ကျောင်းတိုက် တည်ကြမို့၊

နေမည့်ပုဂ္ဂိုလ် မရှိဘဲလျက် ကျောင်းကြီးကျောင်းငယ် ထပ်တလဲလဲ ဆောက်လုပ် လှူဒါန်းကြမို့၊

ပဉ္စမအကြိမ်

ရွှေကျောင်း ပြောင်ပြောင် ဝမ်းခေါင်ခေါင် ဖြစ်နေရှာ့ဖို့

စာပေဆင်ကြွားရာ၌ အချိန်ဖင့်သလောက် အသိဉာဏ် မရင့်ဖို့

ပါဠိဘာသာကို အချိန်ကြာမြင့်စွာ ဆင်ကြွားနေပါလျက် ပါဠိလို
မပြောတတ် မရေးတတ်ဖို့

ပိဋကတ် တတ်ကျွမ်းသော ပုဂ္ဂိုလ်ဟု ဆိုပါလျက် ပိဋကတ်တော်မှ
အဆီအနှစ်ကို ကိုယ်တိုင်လည်း မသုံးစွဲရ၊ သူတစ်ပါးကို
လည်း ဟောပြောပြသ မဝေငှနိုင်ဖို့

ဆရာသမား ကျောင်းထိုင်ပုဂ္ဂိုလ် မထေရ်ကြီးများ မကျန်း မမာ
ဖြစ်နေစဉ် ဆေးဝါး ခေတ်စာ သတိမမူကြဘဲ ဘုန်းကြီးပျံ
ချော်ပနက်မှ ငွေကုန် လူပန်းခံကြဖို့

တစ်သက်လုံး ရဟန်းသိက္ခာနှင့် နေလာပါလျက် ပျံလွန်တော်မူခါ
နီးမှ တာမလွန် အရေးကို မြှော်တွေး ကြောက်ရွံ့ကြပုံ့

ဤသို့စသော သာသနာတော်ရေး ဆိုင်ရာ အသုံးစုံဝယ် အကုန်
အစင် သတိနှင့် ဉာဏ်ယှဉ်ပါမှ မည်သည့်ဘာသာ မည်သည့်
ဘာသာခြင်း သာသနာမျှ ဤဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို ရှုံ့ချ
ပြစ်တင်နိုင်မည် မဟုတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့် သတိသမ္ပဇဉ်
ဉာဏ်ယှဉ်မှု ဟူသော အဆင့်အတန်းသည် ရဟန်းတော်
တိုင်းသာမက သာသနာပြုမည့် ဒကာဒကာမများပင် ဆင်ခြင်
လေ့လာရမည့် ကိစ္စတစ်ရပ်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

(၉) "ပစ္စည်း ၄ ပါး အပိုအမို မထားဘဲ ရသမျှနှင့် မျှတစွာ တင်းတိမ်ဘတ်မှုံ" ဟူသော ပဉ္စမ အဆင့်အတန်းလည်း ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်များသာ မကဘဲ ပရိယတ်ဝန်ဆောင် ပုဂ္ဂိုလ်များလည်း လိုက်နာ ကျင့်သုံးရမည့် ကိုယ်ကျင့်တစ်ရပ်ပင် ဖြစ်၏၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် "မတ္တညူ=အတိုင်းအရှည်ပမာဏကို သိရမည်" ဟု အမြဲ ဩဝါဒ ပေးတော်မူ၏ ထိုသို့ ပမာဏကို သိနား၍ ပစ္စည်းလေးပါးနှင့် စပ်၍ မိမိနှင့် သင့်-မသင့်ကိုလည်း နှိုင်းချိန်တတ်ဖို့ အရေးကြီး၏၊ ဒါယကာဒါယိကာမတို့က "အလိုရှိရာ တောင်းခံတော်မူပါ" ဟု ဖိတ်မံထားစေကာမူ မိမိ အပေါ်မှာ တကယ်သဒ္ဓါ-မသဒ္ဓါကိုလည်း နားလည်ဖို့ အရေးကြီး၏၊ တကယ်ပင် သဒ္ဓါရှိစေကာမူ မိမိမှာ မရှိလျှင် မဖြစ်လောက်အောင် အသုံးကျ-မကျကိုလည်း စဉ်းစားဆင့်ချင်ရ၏၊ ဤအားလုံးသော ပမာဏကို သိပြီးမှသာ ဆွမ်း, သင်္ကန်း, ကျောင်း စသော ပစ္စည်းများကို ခံယူစေလိုတော်မူသည်။

ဤ အတိုင်းသာ ကျင့်သုံးကြမည် ဆိုလျှင် သာသနာတော်ဝယ် ပိုလျှံနေသော ပစ္စည်းများကို တွေ့ရတော့မည် မဟုတ်ချေ၊ ရွှေကျောင်းပြောင်ပြောင် ဝမ်းခေါင်ခေါင်လည်း ရှိတော့မည် မဟုတ်ပေ၊ အပိုအလျှံ ထားဘဲ သုံးစွဲသောက်ရုံကိုသာ ထား၍ ဆိုင်ရာကိစ္စ၌ ကြိုးစားနေတော်မူကြသော သံဃာတော်များကို စိတ်ကောင်းရှိသူဖြန်လျှင် မည်သည့် ဘာသာဝင်မျှ မျက်မုန်းကျိုးကြလိမ့်မည်လည်း မထင်၊ ထိုကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓအမိန့်တော်အရ အတိုင်းအရှည် ပမာဏကို မသိကြ၍ ရသမျှ ပစ္စည်းကြီးမ်

နှင့် ရောင့်ရဲ တင်းတိမ်မှုကိုလည်း ဂရုမပြုကြဘဲ ခမ်းနားကြီးကျယ် ထယ်ထယ်ဝါဝါနှင့် အရာရာမှာ လူကုံတန်များလို သုံးစွဲ စားသောက် နေထိုင်ကြပါမူကား ဗုဒ္ဓရှင်တော့မြတ်လည်း ကျနပ်တော်မမူ၊ နောက်လာမည့် လူတို့၏ ပြုံးစူ ရှုံ့ချမှုကိုလည်း ခံရကာ မကြာမီ ဗုဒ္ဓသာသနာတော် အရှိန်သည် မှေးမှိန်ဖို့သာ ဖြင်ရပါတော့မည်။

၃။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် သီလပြည့်စုံမှုမှ စ၍ ရသမျှနှင့် မျှတရောင့်ရဲနေပုံကို ပြတော်မူပြီးနောက် ထိုရဟန်း၏ ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်ဖို့ရာ ဆိတ်ငြိမ်သော ကျောင်းများကို ပြတော်မူ၏၊ ဆိတ်ငြိမ်သော နေရာသည် စိတ်တည်ကြည်မှု သမာဓိကို တိုးပွားစေ၏၊ တည်ကြည်သော သမာဓိသည် အသိဉာဏ်ကို တိုးပွားစေ၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် စာပေသင်ကြားမှု ပရိယတ် အလုပ်သည်လည်း အသိဉာဏ် တိုးပွားအောင် ကြိုးစားရသော အလုပ် ဖြစ်ရကား ထိုဉာဏ်၏ အခြေခံဖြစ်သော သမာဓိ ရဖို့ရာ အနာဂတ် စာသင်တိုက် ဟူသမျှမြို့ရွာနှင့် ဝေးကွာ၍ ဆိတ်ငြိမ်သော နေရာ၌ တည်ထောင်သင့်ကြောင်း မှတ်ချက်တစ်ခု ယူသွားသင့်ကြပေသည်၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းတိုက်များအတွက်မှာကား ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင်ပင် တိတ်ဆိတ်သော နေရာများကို ညွှန်ပြတော်မူပြီး ဖြစ်လေသည်။

၄။ ထိုသို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်း နေရာများကို ညွှန်ပြတော်မူပြီးနောက် ထိုရဟန်း၏ နီဝရဏ ၅ ပါးမှ စိတ်ကို ခွတ်ငြိမ်ပုံ

မဂ္ဂမ်အကြံ့ပြီ

လောကီဈာန်ရမှု, ရဟန္တာဖြစ်ပုံ, ဤအလုံးစုံကို ပြတော်မူကာ သာမညဖလ=ရဟန်းပြုရခြင်း၏အကျိုးကို ဟောပြတော်မူလေရာ အဇာတသတ်မင်းလည်း အကြိမ်ကြိမ် သာဓုခေါ်လျက် နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်စွာ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို ပုထုဇဉ်ဘဝတွင် နှိုင်းယှဉ်ဖွယ် မရှိအောင် ကြည်ညိုသွားလေသည်။

၅။ ဤသာမညဖလသုတ္တန် မြန်မာပြန်ကို ဖတ်ရှုရသော ဆရာတော် သံဃာတော်များနှင့် သာသနာပြုလိုသော ဒါယကာ ဒါယိကာမ တို့လည်း ဗုဒ္ဓ သာသနာတော်ကို မိရိုးဖလာ ပြုစု ကိုးကွယ်နေရုံမျှဖြင့် အားရ တင်းတိမ်၍ မနေကြဘဲ "မနုဿတ္တ ဒုလ္လဘ"ဟု အသိအမှတ်ပြုကာ လွန်စွာ ရခဲလှသော ဤလူ့ဘဝတွင် သာ၍ ကြုံကြိုက်ခဲ့သော သာသနာတော်ကို ကြုံကြိုက်ရကျိုး နပ်လေအောင် ကောင်းသည်ထက် ကောင်းအောင် သာသနာတော်ကို တည်ထောင်နိုင်ကြပါစေ။

ထိုသို့ တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်၊ ဘုန်းကြီးတို့ တစ်စုသည် ယခုလို ဘဝ၌ စိတ်ကောင်း နှလုံးကောင်း ထား၍ သာသနာတော်ကို ပြုစု ချီးမြှောက် ထောက်ပံ့နိုင်ကြပါလျှင် သာသနာပြုစုရသော ဉာဏ်ဝီရိယနှင့် ယှဉ်သော ကုသိုလ်ဇော စေတနာတွေသည် ယခုဘဝမှာ ဖြစ်စေ, ဒုတိယဘဝမှစ၍ဖြစ်စေ, မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် ပြုနိုင်လောက်အောင် ဧကန် အထောက်အပံ့ကြီး ဖြစ်နိုင်ပါပေသည်၊ ထို့ကြောင့်—

မဥ္ဇူဗဏ္ဏကြိမ်

ပက္ခိနံ ယေမာနံဝ,၃ ဥဏှာတောနတ အာဂတံ၊
ဆာသနံ ပဂ္ဂဏှော်ယျာထ, သာဓုဟိ သမ္မန္တိယ။

ပက္ခိနံ-ငှက်အပေါင်းဘို့၏ ဥယောမာနံဝ-နိမ့်တုံမြန်တုံ့ ပျံသွားပုံကဲ့သို့၊ ဥဏှာတောနတ အာဂတံ-ပြုပြင်သူများ, ရှိ-မဲ့အားကြောင့်, ထက်ဖျားဘိုဝ်တင့်, မြင့်တုံနိမ့်တုံ့, အဖုံဖုံ အဆက်ဆက်, ဖြစ်ပျက်၍ လာခဲ့ရသော၊ သာသနံ-ယခုခေတ်တွင်, မပြုပြင်သော်, အစဉ်နိမ့်ကျ, ဖြစ်ပုံရသည့်, မြန်မာ့တိုင်းပျော်, သာသနာတော်ကြီးကို၊ သာဓုဟိ-သာသနာ့ဝန်, အားသွန်ကြီးပမ်း, ထမ်းဖို့ရည်ရော်, ဆရာဘော်တို့နှင့်၊ သမ္မန္တိယ-ရက်လ ရှည်ကြာ, ညီတညာဖြင့်, ကြည့်စွာသဘော, စောခကြာစိုင်ပြင်, တိုင်ပင်ခဲ့သွားခွေးပြီး၍၊ ပဂ္ဂဏှော်ယျာထ-စွမ်းအားရှိသလောက်, အားကုန်ထောက်သည့်, မြှောက်ငင့်လိုက်ကြပါကုန်လော။

မြန်မာပြန်နိဂုံး ပြီးပြီ။

သာမညဖလသုတ်တော် မြန်မာပြန်
ပြီးပြီ။

အာဝေဏိကဂုဏ်တော် ၁၈ ပါး
ဘုရားရှိခိုး

၁။ အတီတံသေ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အပ္ပဋိဟတံ ဉာဏံ။

၂။ အနာဂတံသေ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အပ္ပဋိဟတံ ဉာဏံ။

၃။ ပစ္စုပ္ပန္နံသေ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အပ္ပဋိဟတံ ဉာဏံ။

ဣမေဟိ တီဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတဿ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော—

၄။ သဗ္ဗံ ကာယကမ္မံ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ။

၅။ သဗ္ဗံ ဝစီကမ္မံ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ။

၆။ သဗ္ဗံ မနောကမ္မံ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ။

ဣမေဟိ ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတဿ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော—

၇။ နတ္ထိ ဆန္ဒဿ ဟာနိ။

၈။ နတ္ထိ ဝီရိယဿ ဟာနိ။

၉။ နတ္ထိ ဓမ္မဒေသနာယ ဟာနိ။

၁၀။ နတ္ထိ သမာဓိဿ ဟာနိ။

၁၁။ နတ္ထိ ပညာယ ဟာနိ။

၁၂။ နတ္ထိ ဝိမုတ္တိယာ ဟာနိ။

(၁၃) ဆာစနုညာဏလာသုတ်

ဣမေဟိ ဒွါဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတဿ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော—

၁၃။ နတ္ထိ ဒဝါ။

၁၄။ နတ္ထိ ရဝါ။

၁၅။ နတ္ထိ အဖုဋ္ဌံ။

၁၆။ နတ္ထိ ဝေဂါယိတတ္တံ။

၁၇။ နတ္ထိ ဗျာဝဋမနော။

၁၈။ နတ္ထိ အပ္ပဋိသင်္ခါနုပေက္ခာ။

ဣမေဟိ အဋ္ဌာရသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတံ ဗုဒ္ဓံ ဘဂဝန္တံ အဟံ ဝန္ဒာမိ။

၁။ အတီတံသေ—ရှေးရှေးအခါ၊ ရှေးကာလဝယ်၊ ဖြစ်ကြလေပြီး၊ တရားအထု၊ အစုစု၌၊ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော—အလုံးစုံကို၊ အကုန်သိမြင်၊ ဘုရားရှင်၏၊ အပ္ပဋိဟတံ—အဝိဇ္ဇာမှ၊ ချေများစွာ၊ ကိလေသာတို့၊ မကွယ်ကာနိုင်၊ မတားနိုင်သော၊ ဉာဏံ—သဗ္ဗညုတ၊ မည်နာမဖြစ်၍၊ ဓမ္မထိပ်သီး၊ ဉာဏ်တော်ကြီး လည်းကောင်း။

၂။ အနာဂတံသေ—နောက်နောက်အခါ၊ နောက်ကာလဝယ်၊ ဖြစ်ရချေမည့်၊ ရှိရှိသမျှ၊ ဓမ္မအထု၊ အစုစု၌၊ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော—အလုံးစုံကို၊ အကုန်သိမြင်၊ ဘုရားရှင်၏၊ အပ္ပဋိဟတံ—အဝိဇ္ဇာမှ၊ ချေများစွာ၊ ၇ ကိလေသာတို့၊ မကွယ်ကာနိုင်၊ မတားနိုင်သော၊ ဉာဏံ—သဗ္ဗညုတ၊ မည်နာမဖြစ်၍၊ ဓမ္မထိပ်သီး၊ ဉာဏ်တော်ကြီးလည်းကောင်း။

ပဋ္ဌမအကြိမ်

၃။ ပစ္စုပ္ပန္နံသေ-ယာခုဘဝ, ခုကာလဝယ်, ဖြစ်ကြလေငြား, တရားအထု, အစုစု၌၊ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော- အလုံးစုံကို, အကုန်သိမြင်, ဘုရားရှင်၏၊ အပ္ပဋိဟတံ-အဝိဇ္ဇာမှု, စ၍များစွာ, ကိလေသာတို့, မကွယ်ကာနိုင်, မဘားနိုင်သော၊ ဉာဏံ- သဗ္ဗညုတ, မည်နာမဖြင့်, ဓမ္မထိပ်သီး, ဉာဏ်တော်ကြီးလည်းကောင်း။

ဣမေဟိ တီဟိ ဓမ္မေဟိ – ဂုဏ်တော်တရား, ဤသုံးပါးတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတဿ – ကောင်းစွာကုံလုံ, ပြည့်စုံတော်မူသော၊ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော–အလုံးစုံကို, အကုန်သိမြင်, ဘုရားရှင်၏။ ——

၄။ သဗ္ဗံ ကာယကမ္မံ – ကိုယ်တော်ဖြင့်ပြု, အစုစု အဖုံဖုံ, ကာယကံ အလုံးစုံသည်၊ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ – ကြောင်းကျိုးစုံလင်, သိမြင်သောအား, ဉာဏ်တော်များက, ရှေ့သွားလျက်သာ, ရှိပါပေ၏၊ ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ–ဉာဏ်တော်နောက်၌, ကာယကံ လိုက်၍, သိုက်မြိုက်သာယာ, ဖြစ်တော်မူတတ်ပါပေ၏။

၅။ သဗ္ဗံ ဝစီကမ္မံ–နှုတ်တော်ဖြင့် မြွက်, အဆက်ဆက် အဖုံဖုံ, ဝစီကံ အလုံးစုံသည်၊ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ - ကြောင်းကျိုးစုံလင်, သိမြင်သောအား, ဉာဏ်တော်များက, ရှေ့သွားလျက်သာ, ရှိပါပေ၏၊ ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ–ဉာဏ်တော်နောက်၌, ဝစီကံလိုက်၍, သိုက်မြိုက်သာယာ, ဖြစ်တော်မူတတ်ပါပေ၏။

၆။ သဗ္ဗံ မနောကမ္မံ – စိတ်တော်ဖြင့်ကြံ, အတန်တန် အဖုံဖုံ, မနောကံ အလုံးစုံသည်၊ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ-ကြောင်းကျိုးစုံလင်, သိမြင်သောအား, ဉာဏ်တော်များက, ရှေ့သွားလျက်သာ, ရှိပါပေ၏၊

ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ-ဉာဏ်တော်နောက်သို့ အနောက်လိုက်၍ သိုက်မြိုက် သောယာ ဖြစ်တော်မူတတ်ပါပေ၏။

ဣတိပိ သောဘဂဝါ ဂုဏ်တော်တရား ညွှန်ကြားကပ်ပါးတို့နှင့်၊ သမန္တစက္ခုဝတာသ— ကောင်းစွာ ကုံလုံ ပြည့်စုံတော်မူသော၊ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော-အသုံးစုံကို အကုန်သိမြင် ဘုရားရှင်၏။........

၇။ ဆန္ဒဿ — ဝေနေယျအများ ကျိုးစီးပွားကို လိုလားရှူမြော် ဆန္ဒတော်၏၊ ဟာနိ- ဆုတ်ယုတ် နည်းပါး လျော့သွားခြင်းသည်၊ နတ္ထိ — ဘယ်ချိန်ဘယ်ခါ ဘယ်နေရာဟူ၍ မှတ်စရာ ကြည့်လေ မရှိပါချေ တကား။

၈။ ဝီရိယဿ — ဝေနေယျအများ ကျိုးစီးပွားကို လိုလား ရှူမြော် လုံ့လတော်၏၊ ဟာနိ-ဆုတ်ယုတ် နည်းပါး လျော့သွား ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ — ဘယ်ချိန်ဘယ်ခါ ဘယ်နေရာဟူ၍ မှတ်စရာ ကြည့်လေ မရှိပါချေတကား။

၉။ ဓမ္မဒေသနာယ — ဝေနေယျအများ ကျိုးစီးပွားကို လိုလားရှူမြော် တရားဟောတော်မူခြင်း၏၊ ဟာနိ — ဆုတ်ယုတ် နည်းပါး လျော့သွား ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ — ဘယ်ချိန် ဘယ်ခါ ဘယ်နေရာဟူ၍ မှတ်စရာကြည့်လေ မရှိပါချေတကား။

၁၀။ သမာဓိဿ — သမာပတ်ဈာန် အဘိညာဉ်ကို ဝင်စံ၍ လျှင် နေ့စဉ်မပြတ်လျော် သမာဓိတော်၏၊ ဟာနိ — ဆုတ်ယုတ် နည်းပါး လျော့သွားခြင်းသည်၊ နတ္ထိ- ဘယ်နေ့ ဘယ်ခါ ဘယ် နေ့ရာဟူ၍ မှတ်စရာကြည့်လေ မရှိပါချေ တကား။

ပဉ္စမအကြိမ်

၁၁။ ပညာယ — သိဖွယ်မှန်က, မကျန်ရအောင်, မှချပိုင်ပိုင်, သိမြင်နိုင်သော ဉာဏ်ပညာ တော်၏၊ ဟာနိ- ဆုတ်ယုတ်နည်းပါး, လျော့သွားခြင်းသည်၊ နတ္ထိ — ဘယ်နေ့ ဘယ်ခါ, ဘယ်နေရာ ဟု, မှတ်စရာကြည့်လေ, မရှိပါချေ တကား။

၁၂။ ဝိမုတ္တိယာ — ကိလေသာ သိမ်းသိမ်း, လွတ်မြောက်ပြီး၍, ဖိုလ်ကြီး ဖိုလ်မြတ်, အရဟတ်၏၊ ဟာနိ — ဆုတ်ယုတ် ပျက်ပြား, လျော့သွားခြင်းသည်၊ နတ္ထိ— ဘယ်ချိန် ဘယ်ခါ, ဘယ်နေရာ ဟု, မှတ်စရာကြည့်လေ, မရှိပါချေဘကား။

ဣမေဟိ ဒွါဒသဟိ ဓမ္မေဟိ-တစ်ဆယ့်နှစ်ပါး, ဤ ဂုဏ်တော်တရားတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတဿ — ကောင်းစွာ ကုံလုံ, ပြည့်စုံတော်မူသော၊ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော-အလုံးစုံကို, အကုန်သိမြင်, ဘုရားရှင်၏။ ———

၁၃။ ဒဝါ — အကျိုးမဖက်, သက်သက် အပျော်, မလျော်လောက်, ပြုမိသော အလုပ်သည်၊ နတ္ထိ—ဘယ်ချိန် ဘယ်ခါ, ဘယ်နေရာဟု, မှတ်စရာကြည့်လေ, မရှိပါချေတကား။

၁၄။ ရဝါ— အဆောတလျင်, မဆင်ခြင်ဘဲ, ချောင်တခင်ဟု, ပြုမိသောအမှုသည်၊ နတ္ထိ — ဘယ်ချိန် ဘယ်ခါ, ဘယ်နေရာ ဟု, မှတ်စရာကြည့်လေ, မရှိပါချေတကား။

၁၅။ အဖုဋ္ဌ - ဉာဏ်ဖြင့်တိတိ, မထိ မသိအပ်သော အမှုသည်၊ နတ္ထိ — ဘယ်ချိန် ဘယ်ခါ, ဘယ်နေရာ ဟု, မှတ်စရာကြည့်လေ, မရှိပါချေတကား။

ပဥ္စမအကြိမ်

၁၆။ ဝေဂါယိတတ္တံ - ကိုးကြိုးဘိ, ပြုဖွယ်ရှိသော်, ပျာယီပျာယာ, ဗျာပါမကင်း, ဖြစ်တတ်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ - ဘယ်ချိန်ဘယ်ခါ, ဘယ်နေရာဟု, မှတ်စရာကြည့်လေ, မရှိပါချေတကား။

၁၇။ အဗျာဝဋမနော—အာကျိုးမရှိ, တွေးမိရာတွေး, ငေးမိငေးလျက်, အသေးအမွှား, စိတ်နေစိတ်ထားသည်၊ နတ္ထိ-ဘယ်ချိန်ဘယ်ခါ, ဘယ်နေရာဟု, မှတ်စရာကြည့်လေ, မရှိပါချေတကား။

၁၈။ အပ္ပဋိသင်္ခါနုပေက္ခာ—မောဟတွက်သာ, ဉာဏ်မပါဘဲ, ဥပေက္ခာပြု, လျစ်လျူရှုခြင်းသည်၊ နတ္ထိ – ဘယ်ချိန်ဘယ်ခါ, ဘယ်နေရာဟု, မှတ်စရာကြည့်လေ, မရှိပါချေတကား။

ဤမေ ဘိ အဋ္ဌာရသဟ် ဓမ္မဟိ-တော်ဆယ့်ရှစ်ပါး, နယ်သီးခြားလျက်, အများမကြုံ, ဤ ဘုရားဂုဏ်တော်ဘို့နှင့်၊ သမန္နာဂတ - ကောင်းစွာကုံလုံ, ပြည့်စုံတော်မူသော၊ ဗုဒ္ဓ - သိရန်မှန်က, မကျန်ရအောင်, ဆုံးစကုန်စင်, သိမြင်တော်မူသော၊ ဘဂဝန္တ-ဘုန်းတော်ကံတော်, ရွှေဉာဏ်တော်ဖြင့်, ထင်ပေါ်ကျော်ကြား, ရှင်တော်ဘုရားကို၊ အဟံ - ဘုရားတပည့်တော်သည်၊ ဝန္ဒာမိ – ဂုဏ်တော်ထုံမွှန်း, ပုံတော်မှန်းလျက်, ရှင်လန်းကြည်ညို, ရိုသေမြတ်နိုး, လက်အုပ်မိုး၍, ရှိခိုး ကန်တော့ပါ၏ဘုရား။

အာဒေဝကာကဂုဏ်တော် ၁၈ ပါး ဘုရားရှိခိုး
ပြီးပြီ။

စဥ်စဆက်ကြိုမ်

အာဝေဏိကဂုဏ်တော် ပါဠိ၌

မှတ်ချက်။ ။ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ နေရာဝယ် "ဉာဏာနုပရိဝတ္တိ" ဟု မူကွဲရှိ၏၊ နတ္ထိ ဒဝါတိ ခိဍ္ဍာဓိပ္ပါယေန ကြိယာ နတ္ထိ၊ နတ္ထိ ရဝါတိ သဟသာ ကြိယာ နတ္ထိ၊ နတ္ထိ အဖုဋ္ဌံတိ ဉာဏေန အဖုသိတံ နတ္ထိ၊ နတ္ထိ ဝေဂါယိတတ္တံတိ တုရိတကြိယာ နတ္ထိ၊ နတ္ထိ အဗျာဝဋ မနောတိ နိရတ္ထကော စိတ္တသမုဒါစာရော နတ္ထိ၊ နတ္ထိ အပ္ပဋိသင်္ခါနုပေက္ခာတိ အညာဏုပေက္ခာ။ [ခန္ဓဝိဘင်း၊ မူလဋီကာ။]

အာဒသာရေးဆိုင်ရာ စာမူ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခွင့်
မှတ်ပုံတင်အမှတ် (၈၁၇)

စာအုပ်စာတမ်း စာနယ်ဇင်း မျက်နှာဖုံး ပုံနှိပ်
ထုတ်ဝေခွင့်ပြုချက်အမှတ် (၁၄၈)

၁၃၅၅-ခုနှစ်၊ ပထမ ဝါဆိုလ

အုပ်ရေ	—	—	—	၃၀၀၀
အကြိမ်	—	—	—	ပဌမအကြိမ်
တန်ဖိုး	—	—	—	( )

ထုတ်ဝေသူ... ဦးဒွေး၊ တက်နေလင်းစာပေ၊
(မြ-၀၁၀၈၈)၊ ၂၆-ဘီလမ်း၊ ပွဲကုန်း၊ မန္တလေးမြို့။

ပုံနှိပ်သူ ... ဦးမောင်မောင်၊ နယူးအားမား ပိဋကပုံနှိပ်တိုက်၊
(ယာယီ-၀၅၆)၊ မဟာဂန္ဓာရုံ စရပ်ဝင်း၊ အမရပူရမြို့။